

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2014

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

1**Σύνοψη****2****Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις****3****Στατιστικό
Παράρτημα**

Έκδοση από:

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

© ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, 2014

Διεύθυνση	Λεωφ. Κέννεντυ 80 1076 Λευκωσία Κύπρος
Ταχ. Διεύθυνση	Ταχ. Κιβ 25529 1395 Λευκωσία Κύπρος
Τηλέφωνο	+357 22714100
Διαδίκτυο	http://www.centralbank.gov.cy

Σχεδιασμός: FBRH CONSULTANTS Ltd,
www.fbrh.eu

*Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς
εφόσον αναφέρεται η πηγή.*

*Το χαρτί που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή την έκθεση είναι πιστοποιημένο από
Forest Certification Council, το οποίο επιβεβαιώνει ότι ο αγοραστής έχει
συνεισφέρει στην αειφόρο ανάπτυξη των δασών.*

ISSN (Ηλεκτρονική μορφή) 1986-1060

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΔΕΛΤΙΟ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2014

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύνοψη	8
Μακροοικονομικές Εξελίξεις και Προβλέψεις	13
1. Διεθνές Περιβάλλον	14
1.1 Εξωτερικές εξελίξεις	14
1.2 Νομισματικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ	23
2. Εγχώριες Τιμές, Νομισματικά Μεγέθη και Κόστος Εργασίας	29
3. Εγχώρια Ανταγωνιστικότητα και Ισοζύγιο Πληρωμών	50
4. Εγχώρια Ζήτηση, Παραγωγή και Αγορά Εργασίας	55
5. Εγχώριες Δημοσιονομικές Εξελίξεις	60
6. Μακροοικονομικές Προοπτικές Σύμφωνα με το ΜΣ	69
Στατιστικό Παράρτημα	71
Γενικές σημειώσεις του Στατιστικού Παραρτήματος	72
Τεχνικές Σημειώσεις	88

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

A.1	Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά	42
A.2	Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά	42
A.3	Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των NXI στην Κύπρο προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ	46
A.4	Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των NXI στην Κύπρο προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ	46
A.5	Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ σε NXI στην Κύπρο από κατοίκους της ζώνης του ευρώ	47
A.6	Εμπορικό ισοζύγιο (αγαθά)	52
A.7	Τουρισμός	54
A.8	Έρευνες οικονομικής συγκυρίας: δείκτες εμπιστοσύνης	55
A.9	Λογαριασμοί της γενικής κυβέρνησης	63

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

A.1	ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες	14
A.2	Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες	18
A.3	Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ	20
A.4	Τιμές κλεισίματος πετρελαίου τύπου Brent	20
A.5	Τιμές κλεισίματος χρυσού	21
A.6	Βασικοί χρηματιστηριακοί δείκτες	22
A.7	Βασικά επιτόκια	22
A.8	Πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ	23
A.9	Βασικά επιτόκια της EKT και EONIA	24
A.10	Επιτόκιο EONIA έναντι ελάχιστου επιτοκίου προσφοράς κύριας αναχρηματοδότησης EKT	26
A.11	Επιτόκια EURIBOR (επιλεγμένες διάρκειες)	26
A.12	Διαφορά EURIBOR έναντι OIS	26
A.13	Καμπύλη αποδόσεων στη ζώνη του ευρώ	27
A.14	M3 και πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα: ζώνη του ευρώ	28
A.15	Δείκτης τιμών καταναλωτή	35
A.16	Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: ενέργεια	35
A.17	Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: τρόφιμα και υπηρεσίες	36
A.18	Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: βιομηχανικά προϊόντα εξαιρ. ενέργειας	36
A.19	Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά και μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις: Κύπρος	41
A.20	Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά και μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις: Κύπρος	42
A.21	Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των NXI στη ζώνη του ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ	47
A.22	Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ σε NXI στη ζώνη του ευρώ από κατοίκους της ζώνης του ευρώ	48
A.23	Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό κατά τομέα απασχόλησης	49

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

A.24	Παραγωγικότητα και πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό	49
A.25	Μοναδιαίο εργατικό κόστος: Κύπρος και ζώνη του ευρώ	50
A.26	Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)	50
A.27	Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	51
A.28	Χρηματοδότηση ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών από άμεσες επενδύσεις	53
A.29	Αφίξεις και έσοδα από τουρισμό	54
A.30	(α) Τριμηνιαία αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (επιμέρους κατηγορίες)	55
	(β) Τριμηνιαία αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (επιμέρους κατηγορίες)	55
A.31	Λιανικές πωλήσεις	56
A.32	Εγγραφές μηχανοκίνητων οχημάτων	56
A.33	Δαπάνες κατόχων πιστωτικών καρτών	56
A.34	Κριτήρια παραχώρησης και επιτοκίου στεγαστικών δανείων	57
A.35	Πωλήσεις τσιμέντου	57
A.36	Αριθμός εγκεκριμένων αδειών οικοδομής	57
A.37	Έρευνες οικονομικής συγκυρίας	58
A.38	Πωλητήρια Έγγραφα	58
A.39	Ανεργία και απασχόληση	58
A.40	Εγγεγραμμένη ανεργία	59
A.41	Ανεργία κατά διάρκεια	59
A.42	Δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης	60
A.43	Συνολικά έσοδα και δαπάνες γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ	60
A.44	Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης	62

ΠΛΑΙΣΙΑ

1	Αποπληθωρισμός και συνέπειες σε μια οικονομία	30
2	Θέματα βιωσιμότητας δημοσίου χρέους	64

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΠ:	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	ECOFIN:	Economic and Financial Affairs Council
ΑΗΚ:	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου	EMTN:	European Medium Term Note (Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Χρέος)
ΑΤΑ:	Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή	EONIA:	Euro Overnight Index Average (δείκτης επιτοκίου διατραπεζικής αγοράς χρήματος του ευρώ για καταθέσεις μιας νύκτας)
ΔΝΤ:	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	EURIBOR:	Euro Interbank Offered Rate (διατραπεζικό προσφερόμενο επιτόκιο για δάνεια σε ευρώ μέχρι ενός έτους)
ΔΟΣ:	Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας	EUROSTAT:	Statistical Office of the European Community (Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης)
ΔΤΚ:	Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	FED:	Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ
ΕΕ:	Ευρωπαϊκή Ένωση	NACE:	Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne (Statistical classification of economic activities in the European Community / Στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα)
ΕΕΔ:	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού	OIS:	Overnight Index Swaps
ΕΚΤ:	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	RICS:	Royal Institution of Chartered Surveyors
ΕνΔΤΚ:	Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	SDW:	Statistical Data Warehouse (στατιστική βάση δεδομένων της ΕΚΤ)
ΕΟΣ:	Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας		
ΗΠΑ:	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής		
ΙΤΣ:	Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών		
ΚΟΤ:	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού		
ΚΟΧΑ:	Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως		
ΚΤΚ:	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου		
ΜΔΠ:	Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο		
NXI:	Νομισματικά και Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα		
ΟΕΠ:	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός		
ΟΝΕ:	Οικονομική και Νομισματική Ένωση		
ΠΣ:	Πρόγραμμα Σταθερότητας		
ΠΣΣΙ:	Πραγματική Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία		
ΣΣΙ:	Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία		
ΣΥΚ:	Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου		
ΤΕΠ:	Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων		
ΤτΑ:	Τράπεζα της Αγγλίας		
ΦΠΑ:	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
ΧΑ:	Χρηματιστήριο Αθηνών		
ΧΑΚ:	Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου		

Σύνοψη

Εισαγωγή

Τον περασμένο Μάιο ολοκληρώθηκε με επιτυχία και η τέταρτη αξιολόγηση του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής της κυπριακής οικονομίας που συνομολογήθηκε με βάση το Μνημόνιο Συναντίληψης (ΜΣ) των Κυπριακών Αρχών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Στη βάση του προγράμματος αυτού έχουν ήδη εφαρμοστεί μια σειρά από απαραίτητα για την εξυγίανση της οικονομίας και του τραπεζικού συστήματος μέτρα. Το πρόγραμμα επικαιροποιείται ανά τρίμηνο και έχει αρχίσει να αποδίδει και να δημιουργεί τις προϋποθέσεις ανατροπής των αρνητικών οικονομικών δεδομένων και επιστροφής σε συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης και πλήρους απασχόλησης.

Παρόλο που η πορεία υλοποίησης του προγράμματος του ΜΣ μέχρι σήμερα είναι πολύ ικανοποιητική, εντούτοις θα πρέπει να τονιστεί πως η σταθερή αποκατάσταση της αξιοπιστίας της κυπριακής οικονομίας στο σύνολό της αλλά και ειδικότερα του τραπεζικού τομέα, δεν επιτρέπουν περιθώρια εφησυχασμού. Πιο συγκεκριμένα, σε ότι αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα, η αποκατάσταση πλήρους εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα απαιτεί συνεχή και αδιάκοπη προσπάθεια με σοβαρούς τεχνοκρατικούς χειρισμούς. Η διασφάλιση ικανοποιητικής ρευστότητας στην οικονομία, η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και η ενδυνάμωση της εταιρικής διακυβέρνησης των τραπεζών αποτελούν στόχους προτεραιότητας και απαραίτητες προϋποθέσεις για την πλήρη αποκατάσταση της αξιοπιστίας του τραπεζικού συστήματος. Η πρόοδος

που επιτεύχθηκε στους τομείς αυτούς μέσα στο 2013 και τους πρώτους μήνες του 2014 είναι σημαντική και έχει αρχίσει να καρποφορεί. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα Κύπρου έχει πλέον εξέλθει του καθεστώτος εξυγίανσης και έχει ανακεφαλαιοποιηθεί με ίδια μέσα. Ο Συνεργατισμός έχει επίσης ανακεφαλαιοποιηθεί και αναδιαρθρωθεί ενώ σημαντική θετική εξέλιξη αποτέλεσε και η επιτυχής άντληση ιδιωτικών κεφαλαίων από την Ελληνική Τράπεζα για την κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων της στο πλαίσιο του ΜΣ. Ως αποτέλεσμα της ανακεφαλαιοποίησης, ο τραπεζικός τομέας διαθέτει σημαντικά κεφάλαια που δύναται να χρησιμοποιηθούν για να απορροφήσουν τυχόν περαιτέρω κλυδωνισμούς.

Σε ότι αφορά στις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές εξελίξεις, σημειώνεται ότι έχει καταγραφεί σημαντικά μικρότερης έκτασης συρρίκνωση του πραγματικού ΑΕΠ από ότι είχε αρχικά εκτιμηθεί για το 2013. Συγκεκριμένα, ενώ αρχικά αναμενόταν μείωση του ΑΕΠ της τάξης του 8,7% σε πραγματικούς όρους, η μείωση περιορίστηκε στο 5,4%. Συνεπώς, ιδιαίτερα θετική εξέλιξη αποτελεί το γεγονός ότι οι δημοσιονομικοί στόχοι που έχουν τεθεί δεν έχουν απλώς τηρηθεί αλλά έχουν υπερκαλυφθεί, αντικατοπτρίζοντας επίσης τη συνετή υλοποίηση του κρατικού προϋπολογισμού. Ας σημειωθεί επίσης ότι, ο προϋπολογισμός του 2014 στοχεύει σε πιο γρήγορη υλοποίηση μέρους της επιπρόσθετης δημοσιονομικής προσαρμογής που απαιτείται κατά τα έτη 2015-2018 σύμφωνα με το ΜΣ. Στόχος είναι να επιτευχθεί και να διατηρηθεί σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα πρωτογενές πλεόνασμα της τάξης του 4% του ΑΕΠ, έτσι ώστε το δημόσιο χρέος να οδηγηθεί σε μια σταθερά καθοδική και βιώσιμη πορεία.

Με βάση τις πιο πάνω εξελίξεις, ο συνολικός απολογισμός για την πορεία της οικονομίας από τον Μάρτιο του 2013 ως σήμερα κρίνεται ως πολύ ενθαρρυντικός. Αν και ο ρυθμός ανάπτυξης εξακολουθεί να είναι αρνητικός και η ανεργία βρίσκεται σε εξαιρετικά ψηλά επίπεδα, εντούτοις φαίνεται ότι δημιουργούνται οι απαραίτητες συνθήκες για αναστροφή των αρνητικών εξελίξεων, ενώ οι αρνητικές επιδράσεις των μέτρων του μνημονίου παρουσιάζονται πιο περιορισμένες από ό,τι αναμενόταν. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι θετικές επιδράσεις των μέτρων του μνημονίου μεσοπρόθεσμα υπερτερούν κατά πολύ των όποιων βραχυπρόθεσμων αρνητικών επιδράσεων και ήδη θέτουν τις σωστές βάσεις για αναστροφή των δεδομένων και για πορεία βιώσιμης μακροπρόθεσμης ανάπτυξης και επιστροφή σταδιακά σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης και ευημερίας της χώρας.

Διεθνείς εξελίξεις

Η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη παρέμεινε σταθερή το πρώτο τρίμηνο του 2014, παρά τις προσωρινές αρνητικές επιπτώσεις που παρατηρήθηκαν από παράγοντες, όπως οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες στις Ηνωμένες Πολιτείες και το κλείσιμο εργοστασίων βαριάς βιομηχανίας στην Κίνα για περιβαλλοντικούς λόγους. Η δυναμική της οικονομικής ανάπτυξης παραμένει ανομοιόμορφη μεταξύ των περιφερειών, με τις προηγμένες οικονομίες να καταγράφουν επιτάχυνση και τις μεγάλες αναδυόμενες οικονομίες επιβράδυνση, κυρίως λόγω αυξημένων οικονομικών και γεωπολιτικών αβεβαιοτήτων.

Ο πληθωρισμός σε παγκόσμιο επίπεδο παραμένει χαμηλός σε σύγκριση με τους ιστορικούς μέσους όρους, αντικατοπτρίζοντας υποτονικές εξελίξεις στις τιμές της ενέργειας

και σημαντική παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα. Οι κεντρικές τράπεζες στις μεγαλύτερες οικονομίες, περιλαμβανομένης της ζώνης του ευρώ, των ΗΠΑ, της Ιαπωνίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, συνέχισαν τις πολιτικές επεκτατικής νομισματικής πολιτικής, με ιστορικά χαμηλά επίπεδα βασικών επιτοκίων και επιπρόσθετη παροχή ρευστότητας μέσω μη συμβατικών μέτρων.

Αναλυτικότερα, στη ζώνη του ευρώ η συνέχιση της παροχής ρευστότητας και οι μέθοδοι κατανομής των πράξεων αναχρηματοδότησης συνέχισαν να διασφαλίζουν την απεριόριστη παροχή ρευστότητας από την ΕΚΤ προς τα Νομισματικά και Χρηματοοικονομικά Ιδρύματα (NFI) με στόχο τη διατήρηση της ομαλής και αποτελεσματικής μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ. Ωστόσο, από τον Ιανουάριο του 2013, παρατηρείται σταδιακή μείωση της πλεονάζουσας ρευστότητας στη ζώνη του ευρώ, καθώς όλο και περισσότερα NFI της ζώνης του ευρώ προχωρούν σε πρόωρη εξόφληση των πράξεων ανοικτής αγοράς, και ειδικότερα των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (Long-term Refinancing Operations - LTROs).

Αξίζει να σημειωθεί ότι λίγο πριν τη δημοσίευση του παρόντος *Οικονομικού Δελτίου*, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, ανακοίνωσε την 5η Ιουνίου του 2014 μέτρα για την ενίσχυση της λειτουργίας του μηχανισμού μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, στηρίζοντας τις χορηγήσεις προς την πραγματική οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, ανακοίνωσε μεταξύ άλλων, τη μείωση του βασικού της επιτοκίου στο 0,15%, τη διενέργεια σειράς στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (targeted longer-term refinancing operations-TLTROs), με χρονικό ορίζοντα δύο ετών και με περίοδο λήξης για

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

όλες τις πράξεις τον Σεπτέμβριο του 2018 με σκοπό να ενισχυθούν οι τραπεζικές χορηγήσεις προς τον μη χρηματοπιστωτικό ιδιωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ (με εξαίρεση τα δάνεια προς τα νοικοκυριά για αγορά κατοικίας) καθώς επίσης και την εντατικοποίηση των προπαρασκευαστικών εργασιών που σχετίζονται με τις οριστικές πράξεις αγοράς προϊόντων τιτλοποίησης (Asset-Backed Securities - ABS). Οι συγκεκριμένες αποφάσεις της ΕΚΤ, λήφθηκαν έχοντας υπόψη κυρίως τις πιο πρόσφατες μακροοικονομικές προβλέψεις όσο και τη νομισματική ανάλυση (υποτονική πιστωτική επέκταση) για τη ζώνη του ευρώ.

Η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ που παρατηρήθηκε το 2013, συνεχίζεται και τους πρώτους μήνες του 2014, κυρίως λόγω της αύξησης των λιανικών πωλήσεων και της ανάκτησης της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Εν τούτοις, οι κίνδυνοι που περιβάλλουν τις οικονομικές προοπτικές εξακολουθούν να είναι καθοδικοί. Γεωπολιτικοί κίνδυνοι, καθώς και οι εξελίξεις στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές και στις αναδυόμενες οικονομίες, ενδεχόμενα να επηρεάσουν αρνητικά την εύθραυστη ανάκαμψη της ζώνης του ευρώ. Επίσης, άλλοι κίνδυνοι περιλαμβάνουν την ασθενέστερη από το αναμενόμενο εγχώρια ζήτηση και την ενδεχόμενη ανεπαρκή εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στις χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ, ειδικότερα στις ευάλωτες χώρες της περιφέρειας, καθώς και την ασθενέστερη αύξηση των εξαγωγών. Την ίδια στιγμή, αν και οι αγορές εργασίας έχουν σταθεροποιηθεί και έχουν δείξει σημάδια βελτίωσης, η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα.

Στις ΗΠΑ, στο Ηνωμένο Βασίλειο και κυρίως στην Ιαπωνία υπήρξαν μερικοί κλυδωνισμοί στην οικονομική δραστηριότητα τους

πρώτους μήνες του 2014. Στην αμερικανική οικονομία, μετά από μερική επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, λόγω κυρίως των δυσμενών καιρικών συνθηκών και της μείωσης των εξαγωγών, αναμένεται μελλοντική επιτάχυνση μέσω της ενίσχυσης της εγχώριας ιδιωτικής ζήτησης και κατ'επέκταση της βελτίωσης της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Σε αντίθεση, η ιδιωτική κατανάλωση στο Ηνωμένο Βασίλειο βοήθησε στη διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης παρά την αβεβαιότητα που παρατηρείται σε αυτή, λόγω κυρίως της μείωσης στη δυναμική της παραγωγικότητας, σε συνδυασμό με την ανάγκη για περαιτέρω προσαρμογή του ισολογισμού του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, αντίστοιχα. Η συνολική δραστηριότητα της Ιαπωνίας παρουσίασε και αναμένεται να συνεχίσει να παρουσιάζει επιβράδυνση, κυρίως ως αποτέλεσμα της απόφασης για περιοριστική δημοσιονομική πολιτική για τα έτη 2014 και 2015.

Εγχώριες εξελίξεις

Η κυπριακή οικονομία κατέγραψε συρρίκνωση κατά 5,4% το 2013 σε σύγκριση με συρρίκνωση της τάξης του 2,4% το 2012. Με βάση προκαταρκτικά στοιχεία για το πρώτο τρίμηνο του 2014, το ΑΕΠ συνέχισε να καταγράφει μείωση της τάξης του 4%. Ειδικότερα, για το πρώτο τρίμηνο του 2014, αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης παρουσίασε ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας (Βιομηχανία, Κατασκευές), όπως επίσης οι τομείς των Τραπεζών, του Τουρισμού, των Μεταφορών, του Εμπορίου και των λοιπών Υπηρεσιών.

Με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), ο πληθωρισμός κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2014 κυμάνθηκε σε αρνητικούς ρυθμούς και έφτασε στο -1% σε σύγκριση με 1,3% την

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

αντίστοιχη περίοδο του 2013. Σημειώνεται ότι, διαδοχικοί αρνητικοί ρυθμοί πληθωρισμού καταγράφονται στην κυπριακή οικονομία από τον Οκτώβριο του 2013, κυρίως ως αποτέλεσμα της σημαντικής εγχώριας ύφεσης και ιδιαίτερα της σημαντικής μείωσης στις απολαβές αλλά και των σημαντικών μειώσεων στο ηλεκτρικό ρεύμα. Οι μειώσεις αυτές καταγράφονται παρά την αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ και της αύξησης στον φόρο κατανάλωσης στα καύσιμα των αυτοκινήτων από τον Ιανουάριο του 2014.

Στο νομισματικό τομέα, οι αρνητικοί ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής των δανείων προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα που σημειώθηκαν από τον Μάιο 2013 συνεχίστηκαν και κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014. Οι αρνητικοί ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής των δανείων προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα αντανakλούν κυρίως τις ραγδαίες εξελίξεις μετά τις αποφάσεις του Eurogroup τον Μάρτιο του 2013 και κατά συνέπεια τη συνεχιζόμενη προσπάθεια των εγχώριων τραπεζών για περαιτέρω απομόχλευση. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και ο ρυθμός μεταβολής των καταθέσεων, αφού από τον Μάρτιο του 2013 και εντεύθεν καταγράφονται συνεχείς αρνητικοί ρυθμοί μεταβολής. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι παρατηρείται σημαντική μείωση στο ρυθμό εκροών των καταθέσεων ειδικότερα προς το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2014, ενώ με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για το μήνα Απρίλιο του 2014, οι συνολικές καταθέσεις κατέγραψαν αύξηση για πρώτη φορά από τον Δεκέμβριο του 2012.

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014, τα πλείστα δανειστικά επιτόκια στην Κύπρο, αν και συνέχισαν να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, κατέγραψαν κατά μέσο όρο μικρές αυξομειώσεις σε σύγκριση με το τέλος του 2013, ενώ μειώθηκαν ελαφρώς σε σχέση με

την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Μαρτίου του 2014, το κόστος των εγχώριων δανείων σε όλες τις κατηγορίες παρέμεινε σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το αντίστοιχο κόστος στη ζώνη του ευρώ. Όσον αφορά τα εγχώρια επιτόκια καταθέσεων, μετά την απότομη μείωση που κατέγραψαν τον Απρίλιο του 2013 και μετά την απόφαση της ΚΤΚ τον Μάιο του 2013 για επιβολή επιπρόσθετων κεφαλαιουχικών απαιτήσεων σε περιπτώσεις προσφοράς καταθετικών επιτοκίων τα οποία υπερβαίνουν το Euribor +300 μ.β., άρχισαν να παρουσιάζουν τάσης σταθεροποίησης με ελαφριές αυξήσεις από το τέλος του 2013 και εντεύθεν.

Στις εξωτερικές συναλλαγές, το έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, σημείωσε ουσιαστική βελτίωση, αφού κατέγραψε έλλειμμα της τάξης των €310 εκατ. κατά το 2013 σε σύγκριση με έλλειμμα €1.217,1 εκατ. το 2012. Συγκεκριμένα, ο λογαριασμός αγαθών και υπηρεσιών έκλεισε με πλεόνασμα €312,6 εκατ. το 2013 σε σύγκριση με έλλειμμα €545,9 εκατ. το 2012. Αυτό οφείλεται κυρίως στις μειωμένες εισαγωγές αγαθών λόγω της ύφεσης που καταγράφηκε το 2013. Αυτή η τάση αναμένεται να συνεχίσει και κατά το 2014.

Σε ό,τι αφορά την αγορά εργασίας, η απασχόληση κατέγραψε ετήσια μείωση της τάξης του 5,4% το 2013 έναντι μείωσης 3,3% το 2012. Παράλληλα, σύμφωνα με στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ), η ανεργία συνέχισε την αυξητική της πορεία το 2013, με το ποσοστό ανεργίας να αυξάνεται κατά 4,1 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2012 και να ανέρχεται στο 15,9%.

Σε σχέση με τα δημόσια οικονομικά, τα τελικά στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου (ΣΥΚ) για το 2013 καταγράφουν

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

σημαντική βελτίωση λόγω της συνεχιζόμενης υλοποίησης του προγράμματος δημοσιονομικής εξυγίανσης, της συνετούς εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού καθώς και λόγω της λιγότερο σοβαρής επιδείνωσης της οικονομικής δραστηριότητας από ότι είχε αρχικά προβλεφθεί για το 2013. Αναλυτικότερα, το πρωτογενές δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθε στο 2% το 2013, σε σύγκριση με πρωτογενές έλλειμμα της τάξης του 3,2% για το 2012.

Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ, σημείωσε περαιτέρω σημαντική αύξηση στο 111,7% κατά το τέλος του 2013 από 86,6% κατά το τέλος του 2012. Η εν λόγω εξέλιξη οφείλεται, μεταξύ άλλων, στην ανακεφαλαιοποίηση του Συνεργατισμού από το κράτος μέσα στα πλαίσια του ΜΣ, καθώς και στο δανεισμό από το μηχανισμό στήριξης μεγαλύτερου ποσού, από ότι τελικά χρειάστηκε, αφού καταγράφηκε μικρότερο δημοσιονομικό έλλειμμα απο ότι αρχικά αναμενόταν.

Αναφορικά με τις προοπτικές της κυπριακής οικονομίας σημειώνεται η αναθεώρηση των προβλέψεων έτσι όπως καταρτίστηκε στο ΜΣ κατά την τέταρτη αξιολόγηση της κυπριακής οικονομίας από την ΕΕ, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ. Η συρρίκνωση της οικονομίας για το 2014 αναμένεται να είναι ηπιότερη από ότι αναμενόταν προηγουμένως και να ανέλθει στο 4,2%, λόγω καλύτερων αποτελεσμάτων από τα αναμενόμενα για το 2013 και άλλων πρόσφατων δεικτών. Πρέπει όμως να τονιστεί ότι σύμφωνα με την προκαταρκτική εκτίμηση της ΣΥΚ για το πρώτο τρίμηνο του 2014, η εικόνα για το ΑΕΠ είναι θετικότερη, αφού η συρρίκνωση περιορίστηκε στο 4%. Η σχετικά βελτιωμένη εικόνα που παρουσιάζουν πρόσφατοι οικονομικοί δείκτες της εγχώριας ζήτησης για τους πρώτους μήνες του 2014

αποτελεί παράγοντα που ενδέχεται να υποδηλοί ακόμα ηπιότερη συρρίκνωση του ΑΕΠ από εκείνη που προβλέπεται στο ΜΣ. Σε ό,τι αφορά το 2015, η σχετική πρόβλεψη αναθεωρήθηκε προς τα κάτω στο 0,4% από 0,9%.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Μακροοικονομικές Εξελίξεις και Προβλέψεις

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

1. Διεθνές Περιβάλλον

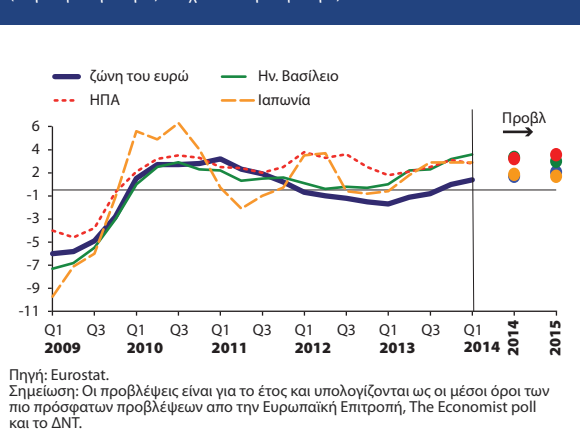
1.1 Εξωτερικές εξελίξεις

Οικονομική μεγέθυνση ΑΕΠ¹

Η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη παρέμεινε σταθερή το πρώτο τρίμηνο του 2014, παρά τις προσωρινές αρνητικές επιπτώσεις που παρατηρήθηκαν από παράγοντες, όπως οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες στις Ηνωμένες Πολιτείες και το κλείσιμο εργοστασίων βαριάς βιομηχανίας στην Κίνα για περιβαλλοντικούς λόγους. Η δυναμική της οικονομικής ανάπτυξης παραμένει ανομοιόμορφη μεταξύ των περιφερειών, με τις προηγμένες οικονομίες να καταγράφουν επιτάχυνση και τις μεγάλες αναδυόμενες οικονομίες επιβράδυνση, κυρίως λόγω αυξημένων οικονομικών και γεωπολιτικών αβεβαιοτήτων. Οι ανησυχίες σχετικά με μια πιθανή κλιμάκωση των εντάσεων μεταξύ της Ουκρανίας και της Ρωσίας επίσης αυξάνουν την αβεβαιότητα για την προοπτική ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας.

Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ ανήλθε στο 0,9% (Διάγραμμα Α.1) το πρώτο τρίμηνο του 2014, καταγράφοντας αύξηση για τρία συνεχόμενα τρίμηνα, λόγω κυρίως της αύξησης της εγχώριας ζήτησης, όπως αυτή αντικατοπτρίζεται στην αύξηση των λιανικών πωλήσεων, και των εξαγωγών αλλά και στην αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Προπορευόμενοι δείκτες και διάφορες έρευνες επιβεβαιώνουν τη συνέχιση της

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.1 ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες
(ετήσια μεταβολή %, εποχιακά διορθωμένη%)

1. Η πρόβλεψη για το ΑΕΠ υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των πιο πρόσφατων προβλέψεων από: The Economist Poll of forecasters (10 Μαΐου 2014), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Economic Forecasts, Spring 2014) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (World Economic Outlook, April 2014).

μέτριας ανάκαμψης της ζώνης του ευρώ τόσο στο πρώτο τρίμηνο του 2014 όσο και στις αρχές του δεύτερου τριμήνου. Η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να συνεχίσει να στηρίζεται από αρκετούς παράγοντες, όπως η συνέχιση της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ και η βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, καθώς και οι εξελίξεις στις τιμές της ενέργειας. Την ίδια στιγμή, αν και η αγορά εργασίας έχει σταθεροποιηθεί δείχνοντας σημάδια βελτίωσης, η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα στη ζώνη του ευρώ. Επιπλέον, οι αναγκαίες προσαρμογές του ισολογισμού στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα συνεχίζουν να επηρεάζουν αρνητικά το ρυθμό της οικονομικής ανάκαμψης. Οι προβλέψεις διεθνών οργανισμών και αναλυτών για τη μεγέθυνση του ΑΕΠ κυμαίνονται γύρω στο 1,2% το 2014 και 1,6% το 2015, με τους κινδύνους για την πρόβλεψη αυτή να συνεχίζουν να είναι καθοδικοί.

Στις ΗΠΑ, ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ επιβραδύνθηκε στο 2,3% κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014 σε σύγκριση με 2,6% το τέταρτο τρίμηνο του 2013, λόγω, μεταξύ άλλων, δυσμενών καιρικών συνθηκών και μειώσεων που κατέγραψαν οι εξαγωγές, και οι μη-οικιστικές επενδύσεις. Εντούτοις, η ιδιωτική κατανάλωση παρέμεινε σταθερή, ενώ οι δημόσιες δαπάνες και οι οικιστικές επενδύσεις κατέγραψαν μικρότερη μείωση σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο. Επιπλέον, το ποσοστό ανεργίας κατέγραψε αισθητή μείωση και ανήλθε στο 6,3%, το χαμηλότερο επίπεδο από τον Σεπτέμβριο του 2008. Προπορευόμενοι δείκτες υποδηλώνουν επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριό-

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

τητας κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, λόγω περαιτέρω ενίσχυσης της εγχώριας ιδιωτικής ζήτησης αλλά και μέσω της βελτίωσης της δημοσιονομικής πολιτικής και κατ' επέκταση τη βελτίωση της εμπιστοσύνης. Διεθνείς οργανισμοί και αναλυτές εκτιμούν ότι για το έτος 2014 ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ θα κυμανθεί γύρω στο 2,7% και γύρω στο 3,1% το 2015.

Στην Ιαπωνία, καταγράφηκε αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας το πρώτο τρίμηνο του 2014 με το ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ να ανέρχεται στο 1,5% σε σύγκριση με 0,1% το τελευταίο τρίμηνο του 2013, αντικατοπτρίζοντας κυρίως την σημαντική αύξηση που κατέγραψαν οι λιανικές πωλήσεις. Σημειώνεται ότι η αύξηση στο ΑΕΠ περιορίστηκε σε κάποιο βαθμό λόγω της αύξησης που κατέγραψαν και οι εισαγωγές. Η σημαντική αύξηση που κατέγραψαν τόσο οι λιανικές πωλήσεις όσο και οι εισαγωγές οφείλεται εν μέρει, σε προεφοδιασμό των καταναλωτών πριν την αναμενόμενη αύξηση του φόρου κατανάλωσης από 5% στο 8% την 1 Απριλίου 2014. Όπως ήταν αναμενόμενο, οι πιο πρόσφατοι δείκτες εμπιστοσύνης παρουσιάζουν μείωση της δυναμικής της οικονομικής ανάπτυξης στις αρχές του δεύτερου τριμήνου του 2014, μετά την αύξηση του φόρου κατανάλωσης και της επίσπευσης αγορών κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου. Οι διεθνείς οργανισμοί και αναλυτές αναμένουν το ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ να κυμανθεί γύρω στο 1,4% για το 2014 και γύρω στο 1,2% το 2015.

Η οικονομική δραστηριότητα στο Ηνωμένο Βασίλειο διατήρησε την ισχυρή δυναμική της και κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014. Ως εκ τούτου, ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο του

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

2014 αυξήθηκε στο 3,1% σε σύγκριση με 2,7% το τέταρτο τρίμηνο του 2013. Αυτό οφείλεται κυρίως στην αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης η οποία αντανakλά τη βελτίωση που παρατηρήθηκε στο ρυθμό απασχόλησης καθώς και στην καταγραφή χαμηλού πληθωρισμού. Παρόλα αυτά, η οικονομική ανάκαμψη παραμένει αβέβαιη λόγω κυρίως της μειωμένης δυναμικής της παραγωγικότητας σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη ανάγκη για περαιτέρω προσαρμογή του ισολογισμού του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα που αναμένεται να περιορίσουν την ανάπτυξη των πραγματικών εισοδημάτων και κατά συνέπεια την αύξηση της εγχώριας ζήτησης. Θετική εικόνα ωστόσο παρουσιάζει η αγορά εργασίας, αφού καταγράφει συνεχόμενη μείωση από το τέλος του 2013, με το ποσοστό ανεργίας τον Φεβρουάριο του 2014 να διαμορφώνεται στο 6,9%. Ως εκ τούτου, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε κάτω από το όριο του 7%, όπως αυτό καθορίστηκε τον Αύγουστο του 2013 από την Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής της Τράπεζας της Αγγλίας, βάσει του οποίου η Επιτροπή έκρινε τότε ότι οι πληθωριστικές πιέσεις από πλευράς ζήτησης θα παρέμεναν συγκρατημένες επιτρέποντας έτσι τη διατήρηση του βασικού επιτοκίου της στο χαμηλό επίπεδο του 0,5%. Ενόψει των εξελίξεων τον Φεβρουάριο του 2014, η Επιτροπή προχώρησε σε νέα ανακοίνωση για τις κατευθυντήριες γραμμές της, στην οποία υπογραμμίζει ότι υπάρχει η δυνατότητα για μείωση της ανεργίας κάτω του 7% χωρίς αυτό να προκαλεί πληθωριστικές πιέσεις. Οι προβλέψεις διεθνών οργανισμών και αναλυτών για το ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ κυμαίνονται στο 2,8% το 2014 και 2,5% το 2015.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Πληθωρισμός²

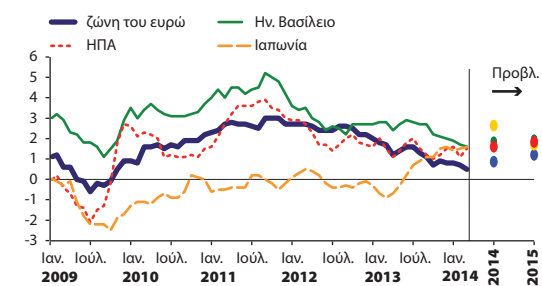
Ο πληθωρισμός διεθνώς, παραμένει χαμηλός σε σύγκριση με τους ιστορικούς μέσους όρους, αντικατοπτρίζοντας υποτονικές εξελίξεις στις τιμές της ενέργειας και σημαντική παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα (Διάγραμμα Α.2).

Πιο αναλυτικά, στη ζώνη του ευρώ ο ΕνΔΤΚ παρά το γεγονός ότι συνεχίζει να βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα, κατέγραψε ελαφρά αύξηση της τάξης του 0,7% τον Απρίλιο του 2014 σε σύγκριση με 0,5% τον Μάρτιο του 2014. Η συγκεκριμένη αύξηση οφείλεται κυρίως στην άνοδο των τιμών της ενέργειας και των υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, ο υψηλότερος ετήσιος ρυθμός μεταβολής των τιμών των υπηρεσιών τον Απρίλιο του 2014, μπορεί να αποδοθεί εν μέρει στη διαφορετική χρονική συγκυρία του Πάσχα το περασμένο έτος σε σύγκριση με το τρέχον έτος (ημερολογιακή επίδραση της εορτής του Πάσχα), το οποίο πιθανό να επιφέρει ένα υψηλότερο ετήσιο ρυθμό μεταβολής των τιμών, για παράδειγμα, στα πακέτα διακοπών, στις αεροπορικές μεταφορές και στη διαμονή σε ξενοδοχεία. Ο ΕνΔΤΚ εξαιρουμένης της ενέργειας και των τροφίμων επίσης αυξήθηκε από το 0,7% τον Μάρτιο του 2014 στο 1% τον Απρίλιο του 2014, υπό την επίδραση της προαναφερθείσας προσωρινής ημερολογιακής επίδρασης. Οι τελευταίες προβλέψεις διεθνών οργανισμών και αναλυτών από τον ιδιωτικό τομέα για τον πληθωρισμό στη ζώνη του ευρώ είναι 0,9% για το 2014 και 1,2% για το 2015.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο πληθωρισμός

2. Η πρόβλεψη για τον πληθωρισμό υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των πιο πρόσφατων προβλέψεων από: Economist poll of Forecasters (10 Μαΐου 2014), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Economic Forecasters, Spring 2014) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (World Economic Outlook, April 2014).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.2 Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες (ετήσια μεταβολή, %)

Πηγές: Eurostat, SDW (ΕΚΤ).

Σημείωση: Οι προβλέψεις είναι για το έτος και υπολογίζονται ως οι μέσοι όροι των πιο πρόσφατων προβλέψεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, The Economist poll και το ΔΝΤ.

υποχώρησε περαιτέρω στο 1,6% τον Μάρτιο του 2014, στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Οκτώβριο του 2009. Η μείωση του πληθωρισμού, η οποία αντικατοπτρίζει επιβραδύνσεις στις αυξήσεις τιμών για μια ευρεία βάση προϊόντων, οφείλεται επίσης στις προαναφερθείσες επιδράσεις λόγω της εορτής του Πάσχα. Παρά τη δυναμική της ανάκαμψης, οι πληθωριστικές πιέσεις αναμένεται να παραμείνουν συγκρατημένες για κάποιο χρονικό διάστημα, αντανακλώντας την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα στην οικονομία καθώς και τις έμμεσες επιπτώσεις της πρόσφατης ανατίμησης της στερλίνας. Αναλυτές εκτιμούν ότι ο πληθωρισμός θα ανέλθει γύρω στο 1,9% το 2014 και 2% το 2015.

Στις ΗΠΑ, ο πληθωρισμός επιταχύνθηκε στο 1,5% τον Μάρτιο του 2014 από 1,1% τον Φεβρουάριο του 2014, κυρίως λόγω των υψηλότερων τιμών για τρόφιμα και στέγαση. Ο δομικός πληθωρισμός τον Μάρτιο του 2014 κατέγραψε οριακή αύξηση στο 1,7% από 1,6% τον Φεβρουάριο του 2014. Οι πιο πάνω αυξήσεις σηματοδοτούν υποχώρηση των αποπληθωριστικών πιέσεων στις ΗΠΑ. Όσον αφορά το προσεχές μέλλον, οι τιμές αναμένεται να ανεβούν σταδιακά στο υπόλοιπο του έτους, σε συνάρτηση και με τις προσδοκίες για σταδιακή μείωση της υποτονικότητας στην οικονομία. Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις, ο πληθωρισμός αναμένεται να διαμορφωθεί γύρω στο 1,6% το 2014 και 1,8% το 2015.

Στην Ιαπωνία, ο πληθωρισμός αυξήθηκε σταδιακά από τις αρχές του 2014 και διαμορφώθηκε στο 1,6% τον Μάρτιο του 2014 από 1,5% τον Φεβρουάριο του 2014, ενώ για τον Απρίλιο του 2014, ο πληθωρισμός αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά λόγω της αύξησης του ΦΠΑ. Αναλυτές εκτιμούν ότι ο

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

πληθωρισμός στην Ιαπωνία θα ανέλθει γύρω στο 2,6% το 2014 και 1,7% το 2015.

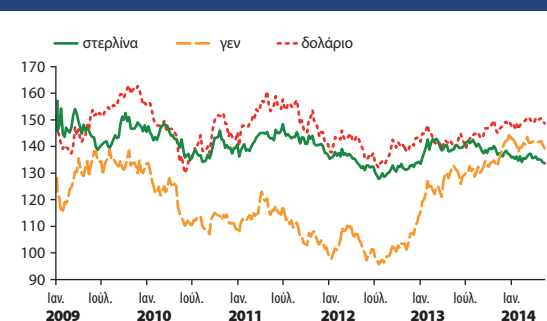
Συναλλαγματικές ισοτιμίες

Μετά από την σημαντική υποτίμηση του γεν έναντι του ευρώ που καταγράφηκε κατά το 2013, η σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ έναντι των βασικών διεθνών νομισμάτων παρουσίασε οριακές αυξομειώσεις κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2014 σε σύγκριση με το τέλος του 2013. Αυτό αντανάκλα την αναμονή για τις μελλοντικές αποφάσεις της νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ και τις προσδοκίες των αγορών για τις οικονομικές προοπτικές στη ζώνη του ευρώ σε σχέση με τις άλλες οικονομίες. Αναλυτικότερα, από τις 31 Δεκεμβρίου του 2013 μέχρι και τις 16 Μαΐου του 2014 (ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης των στατιστικών στοιχείων του παρόντος Δελτίου) το ευρώ κατέγραψε μικρή πτώση της τάξης του 0,4%, 2% και 4% έναντι του δολαρίου, της στερλίνας και του γιεν, αντίστοιχα (Διάγραμμα Α.3).

Πετρέλαιο και χρυσός

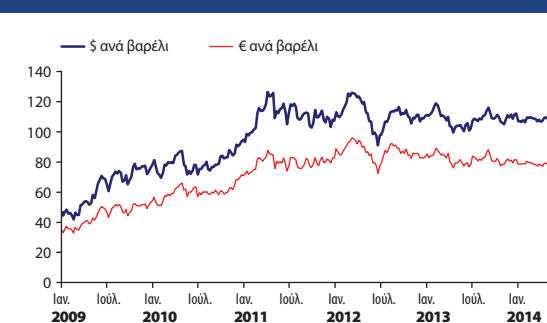
Η τιμή κλεισίματος του πετρελαίου τύπου Brent κατέγραψε μείωση από \$112,2 το τέταρτο τρίμηνο του 2013 στα \$108 το πρώτο τρίμηνο του 2014. Από τον Απρίλιο και εντεύθεν, η τιμή του πετρελαίου τύπου Brent κατέγραψε μικρή αύξηση φθάνοντας στις 16 Μαΐου τα \$109,8 ανά βαρέλι (Διάγραμμα Α.4), κυρίως λόγω της μειωμένης παραγωγής πετρελαίου από τον ΟΠΕΚ. Η μειωμένη εποχιακή ζήτηση πετρελαίου, καθώς και η αναμενόμενη ανάκαμψη των εξαγωγών πετρελαίου από τη Λιβύη συγκρατούν τις ανοδικές πιέσεις στις διεθνείς τιμές. Παρόλα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.3 Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ
(εβδομαδιαία στοιχεία, έτος βάσης 2000=100)

Πηγή: Bloomberg.
Σημείωση: Άνοδος (πτώση) στον δείκτη υποδηλοί την ανατίμηση (υποτίμηση) του ευρώ έναντι άλλων νομισμάτων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.4 Τιμές κλεισίματος πετρελαίου τύπου Brent
(εβδομαδιαία στοιχεία)

Πηγή: Bloomberg.

αυτά, οι αγορές αναμένουν μείωση των τιμών του μαύρου χρυσού σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, αφού σύμφωνα και με το Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας το 2014 η προσφορά αναμένεται να είναι μεγαλύτερη της ζήτησης πετρελαίου, με τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης για τον Δεκέμβριο του 2015 να τιμολογούνται τώρα γύρω στα \$100 ανά βαρέλι.

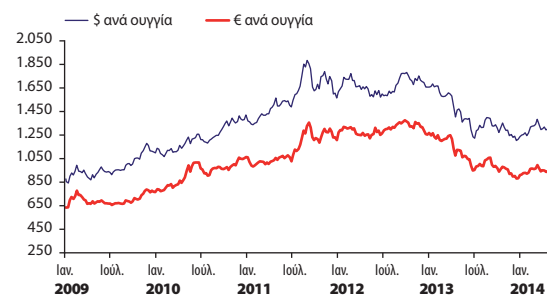
Όσον αφορά το χρυσό (**Διάγραμμα Α.5**), η τιμή του κατέγραψε μείωση την περίοδο Ιανουαρίου 2014-Μαΐου 2014, κλείνοντας στα \$1293 ανά ουγγιά από \$1360 την αντίστοιχη περίοδο του 2013, κυρίως λόγω των ανησυχιών των αγορών για μείωση της ζήτησης από σημαντικές αναδυόμενες οικονομίες.

Επιλεγμένοι διεθνείς χρηματιστηριακοί δείκτες

Οι χρηματιστηριακοί δείκτες σε ΗΠΑ, Ιαπωνία και ζώνη του ευρώ παρουσίασαν διακυμάνσεις κατά τους πρώτους μήνες του 2014, ιδιαίτερα τον Απρίλιο και αρχές Μαΐου, αντανakλώντας κυρίως τις επιδράσεις από τις ανακοινώσεις οικονομικών στοιχείων και των συνεχιζόμενων γεωπολιτικών εντάσεων που σχετίζονται με την πολιτική κρίση στην Ουκρανία.

Όσον αφορά τον χρηματιστηριακό δείκτη στη ζώνη του ευρώ (DJ Eurostoxx), αυτός κατέγραψε οριακή αύξηση 3,2% από την αρχή του Ιανουαρίου 2014 έως τις 16 Μαΐου (ημερομηνία τελευταία ενημέρωσης των στοιχείων του παρόντος Δελτίου). Η δημοσίευση της μεθοδολογίας και των μακροοικονομικών σεναρίων από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών για τα επικείμενα τεστ αντοχής των τραπεζικών ισολογισμών στα τέλη Απριλίου 2014 επηρέασαν θετικά τις τιμές των μετοχών των ευρωπαϊκών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.5 Τιμές κλεισίματος χρυσού
(εβδομαδιαία στοιχεία)

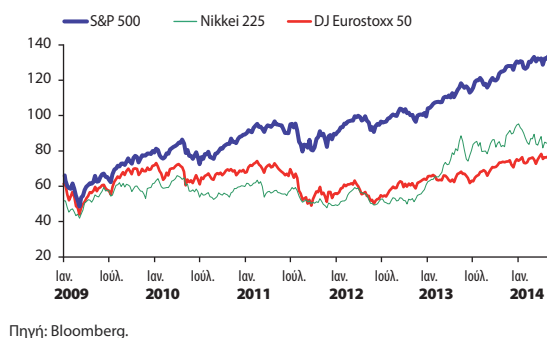
Πηγή: Bloomberg.

τραπεζών. Αντίθετα, την ίδια περίοδο οι τιμές των μετοχών στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα, τόσο στη ζώνη του ευρώ όσο και στις ΗΠΑ, κατέγραψαν μερική πτώση. Ο χρηματιστηριακός δείκτης S&P500 παρέμεινε σε γενικές γραμμές σταθερός κατά την ίδια περίοδο, ενώ ο δείκτης Nikkei 225 παρουσίασε σημαντική μείωση ίση με 14%, λόγω κυρίως της πιθανής επιβράδυνσης της Ιαπωνικής οικονομίας (Διάγραμμα Α.6).

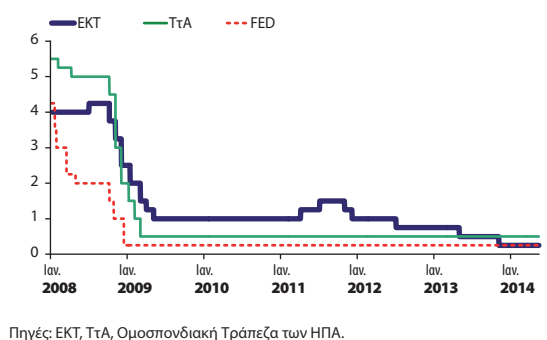
Διεθνή βασικά επιτόκια

Οι μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες συνέχισαν και κατά τη διάρκεια του 2014 την επεκτατική νομισματική πολιτική τους σε συνδυασμό με τη χρήση διάφορων μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής (Διάγραμμα Α.7), διατηρώντας ωστόσο τα βασικά τους επιτόκια αμετάβλητα, στο 0,25%, 0-0,25% και 0,5% όσον αφορά την ΕΚΤ, την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ και την Τράπεζα της Αγγλίας, αντίστοιχα. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι, στην εισαγωγική ομιλία του μετά το πέρας της συνάντησης του Διοικητικού Συμβουλίου τον Μάιο του 2014, ανέφερε ότι τα βασικά επιτόκια της ΕΚΤ αναμένεται να παραμείνουν στα σημερινά ή σε χαμηλότερα επίπεδα για μια παρατεταμένη χρονική περίοδο. Η προσδοκία αυτή βασίζεται στις υποτονικές μεσοπρόθεσμες προοπτικές για τον πληθωρισμό, λόγω της εύθραυστης πορείας ανάκαμψης της οικονομίας της ζώνης του ευρώ, του υψηλού βαθμού πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας, και την υποτονική πιστωτική επέκταση της ζώνης του ευρώ. Παράλληλα, το Διοικητικό Συμβούλιο ομόφωνα ανακοίνωσε τη δέσμευσή του για πιθανή χρήση μη-συμβατικών μέτρων στα πλαίσια του πυλώνα της ΕΚΤ για διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, προκειμένου να

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.6 Βασικοί χρηματιστηριακοί δείκτες
(εβδομαδιαία στοιχεία, 31/01/2007 = 100)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.7 Βασικά επιτόκια
(% ετησίως)

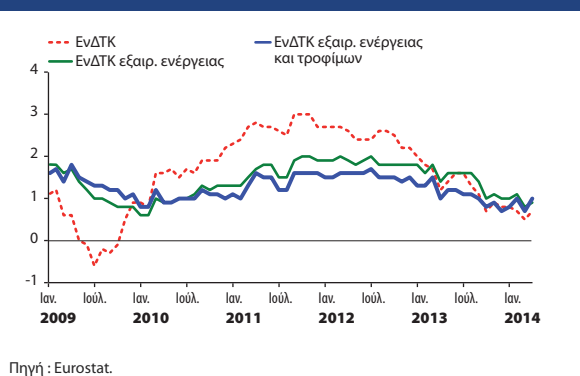
αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους κινδύνους που ελλοχεύουν από μια πολύ παρατεταμένη περίοδο χαμηλού πληθωρισμού. Αξίζει να σημειωθεί ότι λίγο πριν τη δημοσίευση του παρόντος *Οικονομικού Δελτίου*, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στο πλαίσιο της επιδίωξης της αποστολής του να διατηρεί τη σταθερότητα των τιμών, ανακοίνωσε την 5η Ιουνίου του 2014 μέτρα για την ενίσχυση της λειτουργίας του μηχανισμού μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, στηρίζοντας τις χορηγήσεις προς την πραγματική οικονομία (βλέπε **Πλαίσιο Α.1**, σελ. 30). Η Τράπεζα της Αγγλίας επίσης ανακοίνωσε τη συνέχιση του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης μέσω αγορών στοιχείων ενεργητικού ύψους £375 δις. Αντίθετα, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, στα πλαίσια καλύτερων οικονομικών προοπτικών, ανακοίνωσε κατά τη συνεδρίασή της στις 30 Απριλίου του 2014, την περαιτέρω μείωση του μηνιαίου ρυθμού αγορών περιουσιακών στοιχείων της κατά 10 δις δολάρια, στα 45 δις δολάρια, αρχής γενομένης από τον Μάιο του 2014.

1.2 Νομισματικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ

Πληθωρισμός

Όπως προαναφέρθηκε, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ κατέγραψε άνοδο 0,7% τον Απρίλιο του 2014 (**Διάγραμμα Α.8**) σε σύγκριση με 0,5% τον Μάρτιο του 2014, παραμένοντας όμως σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Η ελαφρά άνοδος που σημειώθηκε τον Απρίλιο του 2014, αντικατοπτρίζει κυρίως την αύξηση στις τιμές των υπηρεσιών λόγω και της ημερολογιακής επίδρασης βάσης της εορτής του Πάσχα. Την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2014, ο πληθωρισμός

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.8 Πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ
(ετήσια μεταβολή, %)

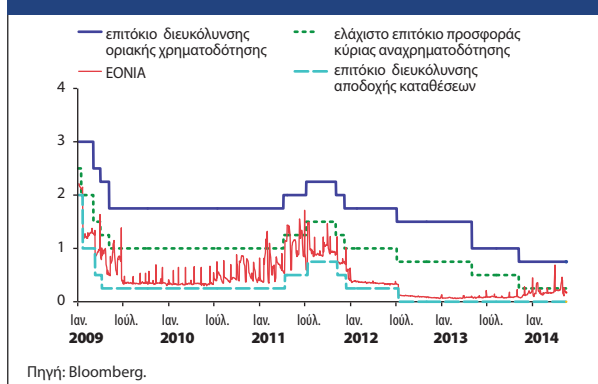

διαμορφώθηκε στο 0,7% σε σύγκριση με 1,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2013, πρωτίστως λόγω των σημαντικών ετήσιων μειώσεων στον πληθωρισμό της ενέργειας αλλά και του χαμηλότερου πληθωρισμού στις λοιπές συνιστώσες του ΕνΔΤΚ, συνάρτηση της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας. Εξαιρουμένης της ενέργειας και των τροφίμων, ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ τον Απρίλιο του 2014 ανήλθε στο 1% από 0,7% τον Μάρτιο του 2014.

Βασικά επιτόκια και παρεμβάσεις της ΕΚΤ

Τους πρώτους μήνες του 2014, η ΕΚΤ διατήρησε τα βασικά επιτόκια της αμετάβλητα στο 0,25% για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης και στο 0,75% για τη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Παράλληλα, το επιτόκιο για αποδοχή καταθέσεων παρέμεινε στο 0% (**Διάγραμμα Α.9**). Εντούτοις, σύμφωνα με τον πρόεδρο της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, λαμβάνοντας υπόψη τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές για συνέχιση χαμηλού πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ, την εύθραυστη οικονομική ανάκαμψη και την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, καθώς και την υποτονική πιστωτική επέκταση, δήλωσε έτοιμο, αν χρειαστεί, να προβεί σε περαιτέρω χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής, επαναλαμβάνοντας ότι τα βασικά επιτόκια της ΕΚΤ αναμένονται να παραμείνουν στο σημερινό ή ακόμα και σε χαμηλότερο επίπεδο για μια παρατεταμένη χρονική περίοδο. Δήλωσε, επίσης, ομόφωνα τη δέσμευσή του για ενδεχόμενη χρήση και διάφορων μη-συμβατικών μέτρων, προκειμένου να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους κινδύνους που ελλοχεύουν από μια πολύ παρατεταμένη περίοδο χαμηλού πληθωρισμού. Λίγο πριν την δημοσίευση του

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.9 Βασικά επιτόκια της ΕΚΤ και ΕΟΝΙΑ
(% ετησίως, ημερήσια στοιχεία)

παρόντος Δελτίου το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, την 5η Ιουνίου 2014, αποφάσισε μέτρα νομισματικής πολιτικής για αντιμετώπιση των προαναφερθέντων κινδύνων. Λίγο πριν τη δημοσίευση του παρόντος Δελτίου και συγκεκριμένα κατά την πρόσφατη συνεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ την 5η Ιουνίου του 2014, πάρθηκαν μέτρα νομισματικής πολιτικής για την αντιμετώπιση των προαναφερθέντων κινδύνων (βλέπε **Πλαίσιο Α.1**, σελ. 30).

Κατά τους πρώτους μήνες του 2014, η ΕΚΤ συνέχισε να στηρίζει τις αγορές χρήματος μέσω πράξεων παροχής ρευστότητας με διάρκεια μια εβδομάδα, μίας περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και τριών μηνών. Αναλυτικότερα, κατά τη περίοδο 4 Απριλίου - 7 Μαΐου, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε τη συνέχεια πέντε πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης (MROs) μέσω δημοπρασιών με σταθερό επιτόκιο. Επίσης, αποφάσισε να διενεργήσει δύο πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (LTROs) με διάρκεια ίση προς μια περίοδο τήρησης και τριών μηνών, στις 8 και 30 Απριλίου, αντίστοιχα. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι η πλεονάζουσα ρευστότητα μειώθηκε κατά την τρίτη περίοδο τήρησης του 2014, λόγω κυρίως της εθελοντικής πρόωρης αποπληρωμής των δύο LTROs διάρκειας τριών χρόνων τα οποία εκδόθηκαν στις 21 Δεκεμβρίου του 2011 και στις 29 Φεβρουαρίου του 2012. Εντούτοις, με την παροχή νέων πράξεων αναχρηματοδότησης κατά την τέταρτη περίοδο τήρησης, η πλεονάζουσα ρευστότητα ξεκίνησε να αυξάνεται οριακά.

Τα πιο πάνω, συνεχίζουν να στοχεύουν στην απρόσκοπτη παροχή ρευστότητας από την ΕΚΤ προς τα ΝΧΙ της ζώνης του ευρώ με στόχο τη διατήρηση της ομαλής και αποτελεσματικής μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Διατραπεζική αγορά και επιτοκιακά περιθώρια

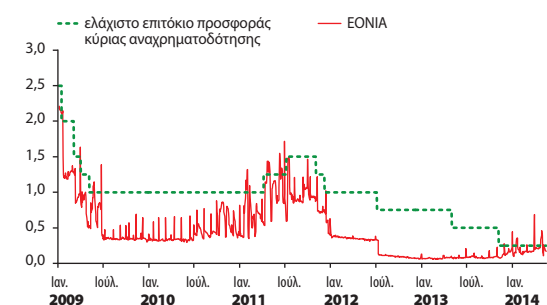
Τα επιτόκια στην αγορά χρήματος παρέμειναν κατά βάση αμετάβλητα, καταγράφοντας οριακές αυξήσεις τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο, ενδεχόμενα λόγω των διακυμάνσεων της πλεονάζουσας ρευστότητας στο τέλος του τριμήνου. Συγκεκριμένα, το διατραπεζικό επιτόκιο μιας ημέρας (EONIA) παρέμεινε σε γενικές γραμμές σταθερό γύρω στο 0,20%, εξαιρουμένης της τελευταίας εβδομάδας Απριλίου του 2014 όπου έφθασε το 0,45% (**Διάγραμμα Α.10**), αντανakλώντας την αύξηση της ζήτησης για διατήρηση επιπρόσθετων προληπτικών αποθεμάτων ρευστότητας. Όταν οι πιέσεις αυτές υποχώρησαν, το EONIA μειώθηκε και πάλι την πρώτη εβδομάδα Μαΐου κλείνοντας στο 0,16% στις 16 Μαΐου (ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης του παρόντος Δελτίου).

Το EURIBOR ενός, τριών και δώδεκα μηνών ανήλθε στις 16 Μαΐου του 2014 στο 0,26%, 0,32% και 0,59% αντίστοιχα. Η διαφορά μεταξύ του EURIBOR δώδεκα και ενός μηνός, η οποία αποτελεί δείκτη της κλίσης της καμπύλης των αποδόσεων στην αγορά χρήματος βρισκόταν στις 35 μ.β στις 16 Μαΐου 2014, οριακά πιο κάτω από τα επίπεδα Δεκεμβρίου του 2013 (**Διάγραμμα Α.11**).

Η διαφορά των επιτοκίων EURIBOR τριών μηνών και των προϊόντων OIS³ η οποία παρουσιάζεται στο **Διάγραμμα Α.12**, συνεχίζει να παραμένει σταθερή σε χαμηλά επίπεδα με οριακή αύξηση κατά τους πρώτους μήνες του 2014 σε σύγκριση με το τέλος του 2013 (από μέσο όρο 0,11% τον Δεκέμβριο του 2013 στο

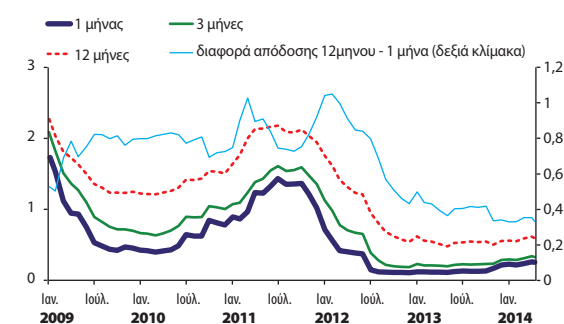
3. Τα τριμηνιαία στοιχεία που δημοσιεύονται από την ΕΚΤ για τη ζώνη του ευρώ αφορούν τη μέση τιμή του τριμήνου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.10 Επιτόκιο EONIA έναντι ελάχιστου επιτοκίου προσφοράς κύριας αναχρηματοδότησης ΕΚΤ
(% ετησίως, ημερήσια στοιχεία)

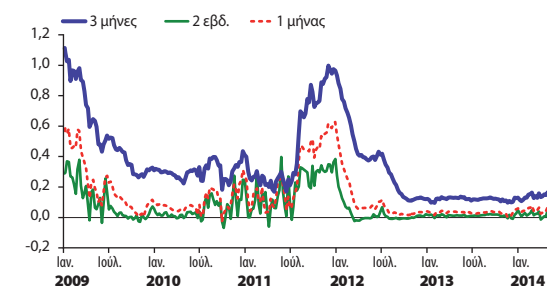
Πηγή: Bloomberg.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.11 Επιτόκια EURIBOR (επιλεγμένες διάρκειες)
(% ετησίως, μηνιαία στοιχεία)

Πηγή: Bloomberg.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.12 Διαφορά EURIBOR έναντι OIS
(% ετησίως, εβδομαδιαία στοιχεία)

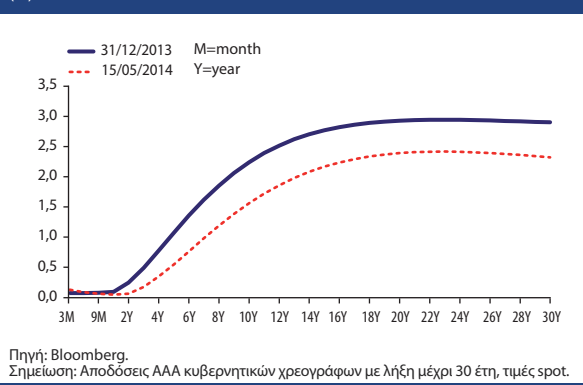
Πηγή: Bloomberg.

0,18% μέσο όρο τις πρώτες δύο βδομάδες Μαΐου του 2014). Η εξέλιξη αυτή μπορεί να αποδοθεί στη μερική μείωση της υπερβάλλουσας ρευστότητας που παρατηρήθηκε την τρίτη περίοδο τήρησης του 2014, εν μέρει λόγω της πλήρους απορρόφησης της ρευστότητας που χορηγήθηκε μέσω του Προγράμματος για τις Αγορές Τίτλων και της περαιτέρω πρόωρης αποπληρωμής των LTROs διάρκειας τριών ετών.

Καμπύλη αποδόσεων στη ζώνη του ευρώ

Η καμπύλη αποδόσεων για κυβερνητικά χρεόγραφα τύπου AAA με λήξη μέχρι τα 30 έτη (τιμές spot), η οποία σκιαγραφείται στο **Διάγραμμα Α.13**, αντανακλά τις προσδοκίες των αγορών για τη μελλοντική εξέλιξη των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων, ενώ αποτελεί παράλληλα χρήσιμο δείκτη για πρόβλεψη της μελλοντικής οικονομικής δραστηριότητας. Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους (και με ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης 15 Μαΐου του 2014), παρατηρήθηκε μετατόπιση των προσδοκιών για τις μακροπρόθεσμες αποδόσεις προς τα κάτω σε σχέση τόσο με τις 15 Νοεμβρίου του 2013 (ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης του *Οικονομικού Δελτίου* Δεκεμβρίου του 2013) όσο και με τις 31 Δεκεμβρίου του 2013, ενώ όσον αφορά τις προσδοκίες για τις βραχυπρόθεσμες αποδόσεις αυτές παρέμειναν κατά βάση αμετάβλητες σε σύγκριση με τις προαναφερόμενες περιόδους. Αυτό οφείλεται κυρίως στην ανάκτηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών για τη ζώνη του ευρώ, ειδικότερα για τις ευάλωτες (stressed countries) χώρες μέλη, εν μέσω και της θετικής αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας της Ισπανίας, η οποία αντιστάθμισε τις αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία που προήλθαν κυρίως από τις

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.13 Καμπύλη αποδόσεων στη ζώνη του ευρώ (%)

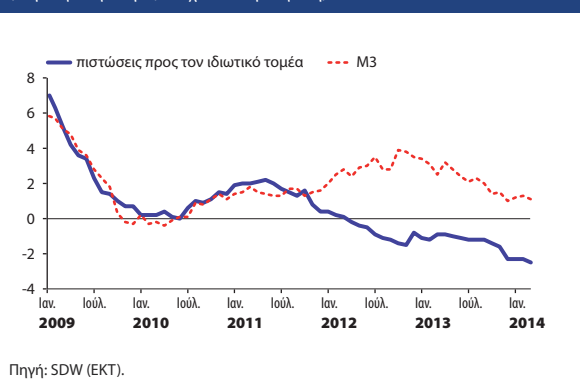
γεωπολιτικές εντάσεις στην Ουκρανία. Η ανάκτηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών διαφάνηκε επίσης και από της επιτυχή έκδοση κρατικών ομολόγων από την Πορτογαλία.

M3 και πιστωτική επέκταση

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης του M3 παρέμεινε υποτονικός το πρώτο τρίμηνο του 2014, ενώ η πιστωτική επέκταση προς τους κατοίκους της ζώνης του ευρώ παρέμεινε αρνητική. Αναλυτικότερα, τον Μάρτιο του 2014 ο ρυθμός αύξησης του M3 ανήλθε στο 1,1% από 1% στο τέλος Δεκεμβρίου του 2013 και 2,5% το πρώτο τρίμηνο του 2013 (**Διάγραμμα Α.14**). Αυτή η επιβράδυνση οφείλεται, κυρίως, στις εκροές που κατέγραψαν τα εμπορεύσιμα χρηματοδοτικά μέσα (marketable instruments), καθώς επίσης και στις εκροές που παρατηρήθηκαν στις βραχυπρόθεσμες καταθέσεις από επενδυτές που ενδιαφέρονται για επενδύσεις με υψηλότερες αποδόσεις, όπως για παράδειγμα περιουσιακά στοιχεία των χωρών της ζώνης του ευρώ.

Όσον αφορά τις πιστώσεις (δάνεια και τίτλοι) προς τον ιδιωτικό τομέα, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των συνολικών πιστώσεων των NXI προς τους κατοίκους της ζώνης του ευρώ παρουσιάζεται σημαντικά υποτονικός, και ως εκ τούτου συνεχίζει να καταγράφει αρνητικούς ρυθμούς μεγέθυνσης από τον Απρίλιο του 2012 (**Διάγραμμα Α.14**). Ως αποτέλεσμα, ο προαναφερθείς ρυθμός μεταβολής σημείωσε μείωση κατά 2,5% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2014 σε σχέση με πτώση 2,3% στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2013 και μείωση 0,9% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013. Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των δανείων προς τις μη-χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις έφτασε στο -3,0% τον Μάρτιο του 2014 σε σύγκριση με -3,6% το

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.14 M3 και πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα: ζώνη του ευρώ
(ετήσια μεταβολή %, εποχιακά διορθωμένη)

τέταρτο τρίμηνο του 2013 και -2,4% τον Μάρτιο του 2013. Σε οριακά αρνητικά επίπεδα κυμάνθηκε και ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής δανείων προς τα νοικοκυριά φθάνοντας στο -0,1% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2014, σε σύγκριση με θετικούς ρυθμούς μεταβολής 0,1% το τέταρτο τρίμηνο του 2013 και 0,4% τον Μάρτιο του 2013. Τα πιο πάνω στοιχεία αντανακλούν κυρίως την ασθενή οικονομική δραστηριότητα που επικρατεί στη ζώνη του ευρώ και που έχει ως αποτέλεσμα οι υποτονικοί παράγοντες ζήτησης και προσφοράς να επηρεάζουν αρνητικά το δανεισμό.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας τραπεζικών χορηγήσεων στη ζώνη του ευρώ, τον Απρίλιο του 2014 οι τράπεζες που συμμετέχουν στην εν λόγω έρευνα αναμένουν χαλάρωση των κριτηρίων χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2014 σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ όσον αφορά τα δάνεια για στεγαστικούς σκοπούς αναμένουν θέσπιση οριακά αυστηρότερων κριτηρίων σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2014. Σε αντίθεση με τα στεγαστικά δάνεια, οι τράπεζες αναμένουν σε θέσπιση χαλαρότερων κριτηρίων για τα καταναλωτικά δάνεια το δεύτερο τρίμηνο του 2014, στο ίδιο βαθμό με εκείνο του προηγούμενου τριμήνου.

Παράλληλα, και με βάση την πιο πάνω έρευνα, για το δεύτερο τρίμηνο του 2014 η καθαρή ζήτηση δανείων από νοικοκυριά και επιχειρήσεις αναμένεται να παρουσιάσει αύξηση σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2014.

2. Εγχώριες Τιμές, Νομισματικά Μεγέθη και Κόστος Εργασίας

Τιμές

Ο πληθωρισμός στην Κύπρο με βάση τον

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Πλαίσιο Α.1: Αποπληθωρισμός και συνέπειες σε μια οικονομία

Εισαγωγή:

Το Ευρωσύστημα, που περιλαμβάνει την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) της ζώνης του ευρώ, έχει αναλάβει, με βάση τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μια σαφή εντολή: πρωταρχικός του στόχος είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών στη ζώνη του ευρώ. Η σταθερότητα των τιμών ορίζεται ως η ετήσια αύξηση του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) για τη ζώνη του ευρώ με ρυθμό χαμηλότερο, αλλά κοντά στο 2%. Αυτός ο στόχος αντανακλά τη γενικά αποδεκτή άποψη ότι, με τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, η νομισματική πολιτική συμβάλλει σημαντικά στη διατηρήσιμη ανάπτυξη, την οικονομική ευημερία και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Ενώ από τη μέχρι τώρα πορεία του ευρώ η πρόκληση προερχόταν από την ανάγκη για την αποφυγή υπερβολικών αυξήσεων στις τιμές, σήμερα, με τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στη ζώνη του ευρώ, η πρόκληση προέρχεται από την ανάγκη για αποφυγή του ενδεχομένου ο πληθωρισμός να βρίσκεται για παρατεταμένη περίοδο πολύ χαμηλότερα του 2%.

1.1 Παρατεταμένος χαμηλός πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ:

Ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός, με βάση τον ΕνΔΤΚ, στη ζώνη του ευρώ καταγράφει από τα τέλη του 2011 μια

πτωτική τάση (από 2,5% το 2012 στο 1,4% το 2013), ενώ συνεχίζει να κινείται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα και κατά τη διάρκεια των τεσσάρων πρώτων μηνών του 2014. Πιο συγκεκριμένα, την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2014, ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ, διαμορφώθηκε στο 0,7%, αρκετά πιο κάτω από την ετήσια αύξηση 2% που ορίζει η ΕΚΤ ως σημείο αναφοράς για τη σταθερότητα των τιμών. Η συνεχιζόμενη επιβράδυνση του πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ οφείλεται κυρίως, στην υποτονικότητα της οικονομικής δραστηριότητας, και συνεπακόλουθα στην υποτονική πιστωτική επέκταση καθώς και τη μειωμένη ζήτηση για δανεισμό, καθώς επίσης και στην πτώση των τιμών των διεθνών βασικών προϊόντων (πετρέλαιο, μη-πετρελαιοειδή εμπορεύματα) σε συνδυασμό με την ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου. Σημαντικοί παράγοντες στη διαμόρφωση του παρατεταμένου χαμηλού πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ αποτελούν επίσης και οι διάφορες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ειδικότερα στις πιο ευάλωτες χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ, που σχετίζονται με την εύθραυστη οικονομική ανάκαμψη και την προσαρμογή των σχετικών τιμών στη ζώνη του ευρώ. Ως συνέπεια των πιο πάνω, αρκετοί οικονομικοί αναλυτές εκτιμούν ότι υπάρχει πιθανότητα η ζώνη του ευρώ να συνεχίσει να παρουσιάζει και μεσοπρόθεσμα χαμηλό πληθωρισμό. Αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω της ετερογένειας στην οικονομική δραστηριότητα των χωρών μελών της ζώνης του ευρώ, τα υπό δημοσιονομική πίεση κράτη άρχισαν να

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

παρουσιάζουν και το φαινόμενο του αποπληθωρισμού, δηλαδή των μειώσεων των τιμών.

1.2 Συνέπειες του αποπληθωρισμού:

Ο αποπληθωρισμός ορίζεται ως ο αρνητικός πληθωρισμός του γενικού επιπέδου των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών για παρατεταμένο χρονικό διάστημα. Η μείωση των τιμών, έχει τη θετική πλευρά της, δηλαδή τη βελτίωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών αλλά και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Ταυτόχρονα, όμως, ο αποπληθωρισμός υποδηλοί και σημαντικούς κινδύνους σε μια οικονομία, ιδιαίτερα στην περίπτωση που είναι παρατεταμένος.

Αναλυτικότερα, με τον αποπληθωρισμό δημιουργείται μια διαδικασία σπειροειδούς εξέλιξης των τιμών προς τα κάτω, αφού οι καταναλωτές παρατηρώντας ότι οι τιμές των αγαθών και υπηρεσιών μειώνονται συνεχώς, αναβάλουν την κατανάλωση τους, προσδοκώντας να αγοράσουν σε ακόμη πιο χαμηλές τιμές σε μεταγενέστερο στάδιο (αλλαγή των προσδοκιών). Οι επιχειρήσεις, στην προσπάθεια τους να διατηρήσουν τον κύκλο εργασιών τους, πιέζουν τις τιμές τους προς τα κάτω, μέσω της μείωσης του κόστους παραγωγής τους. Η εξέλιξη αυτή όμως οδηγεί από τη μια, σε μειωμένα έσοδα από φόρους για την κυβέρνηση λόγω μειωμένων κερδών των επιχειρήσεων, ενώ από την άλλη, αυξάνει την ανεργία, αφού στην προσπάθεια τους οι επιχειρήσεις να μειώσουν το κόστος παραγωγής τους ενδέχεται να προβούν σε απολύσεις ή και σε κλείσιμο

μονάδων παραγωγής.

Επιπρόσθετα, ο αποπληθωρισμός προκαλεί αύξηση στο πραγματικό κόστος δανεισμού. Πιο αναλυτικά, τα πραγματικά επιτόκια θα αυξηθούν, αν δεν μειωθούν τα ονομαστικά επιτόκια παράλληλα με την πτώση των τιμών, οδηγώντας σε περαιτέρω υφεσιακές πιέσεις. Σημειώνεται επίσης, ότι μια ενδεχόμενη μείωση των ονομαστικών επιτοκίων για αντιμετώπιση των εν λόγω αρνητικών συνεπειών του αποπληθωρισμού, ενδεχόμενα να απομακρύνει κεφάλαια από το τραπεζικό σύστημα, προκαλώντας αύξηση της πιστωτικής ασφυξίας.

Παράλληλα, λόγω του γεγονότος ότι η πλειονότητα των δανειακών συμβολαίων έχουν συναφθεί σε ονομαστικούς όρους, ένας αρνητικός ρυθμός πληθωρισμού οδηγεί σε επιπλέον αύξηση του πραγματικού χρέους στα νοικοκυριά, στις επιχειρήσεις και στις κυβερνήσεις. Το γεγονός αυτό ενδεχομένως να οδηγήσει στη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης, των επενδύσεων και των κρατικών δαπανών, ώστε να εξυπηρετηθεί η αποπληρωμή του εκάστοτε χρέους από τους προαναφερθέντες φορείς της οικονομίας.

Ακόμη, ο αποπληθωρισμός έχει αρνητικές συνέπειες και στις τιμές διαφόρων περιουσιακών στοιχείων αλλά και επενδυτικών προϊόντων, όπως οι μετοχές. Πιο συγκεκριμένα, διάφοροι χρεώστες στην προσπάθεια τους να εξυπηρετήσουν το χρέος τους το οποίο αυξάνεται σε πραγματικούς όρους, λόγω του αρνητικού πληθωρισμού, ενδέχεται να πωλήσουν μαζικά σε χαμηλές τιμές τα περιουσιακά

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

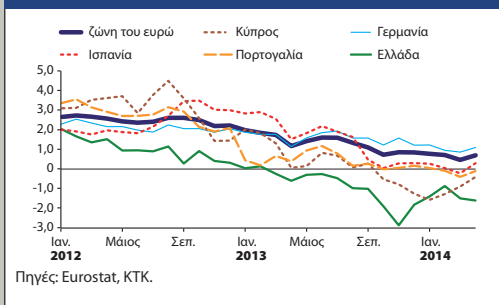
τους στοιχεία, πιέζοντας τις αντίστοιχες τιμές προς τα κάτω.

Στο **Διάγραμμα 1**, παρουσιάζεται η διακύμανση του ΕνΔΤΚ τόσο για τη ζώνη του ευρώ όσο και για επιλεγμένες χώρες για την περίοδο Ιανουαρίου 2012-Απριλίου 2014.

Αυτό που διαφαίνεται στο πιο πάνω **Διάγραμμα** είναι το γεγονός ότι από τους πρώτους μήνες του 2013 και εντεύθεν υπάρχει κατά μέσο όρο σημαντική επιβραδυντική τάση του πληθωρισμού, ενώ σε κάποιες χώρες της ζώνης του ευρώ, ειδικά στις χώρες της περιφέρειας, παρατηρήθηκε ήδη εδώ και μερικούς μήνες το φαινόμενο του αποπληθωρισμού. Σύμφωνα με τα στοιχεία Απριλίου 2014¹ (**Διάγραμμα 1**), αποπληθωρισμό κατέγραψαν η Κύπρος (-0,4%), η Ελλάδα (-1,6%) και η Πορτογαλία (-0,1), ενώ ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ παρουσιάζεται υποτονικός, αφού ανήλθε μόλις στο 0,7%. Τα πιο πάνω στοιχεία είναι άμεσα συνδεδεμένα με την εύθραυστη οικονομική δραστηριότητα που επικρατεί τόσο στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον όσο και στην παρατεταμένη υφεσιακή οικονομική δραστηριότητα που επικρατεί σε ορισμένες χώρες του ευρώ.

Σημειώνεται ότι, για την περίπτωση της Κύπρου καταγράφονται από τον Οκτώβριο του 2013 αρνητικοί ρυθμοί πληθωρισμού οι οποίοι είναι άμεσα συνδεδεμένοι με τις υφεσιακές πιέσεις που επικρατούν στην οικονομία σε συνδυασμό και με τη μείωση των τιμών ενέργειας. Εντούτοις, η προαναφερθείσα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες
(ποσοστιαία μεταβολή, %)

εγχώρια αρνητική τάση αναμένεται να έχει μικρή διάρκεια, αφού ήδη άρχισαν να παρατηρούνται μικρότεροι αρνητικοί ρυθμοί μεταβολής κατά τους πιο πρόσφατους μήνες. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, ο πληθωρισμός στην Κύπρο αναμένεται βραχυπρόθεσμα αλλά και μεσοπρόθεσμα να επανέλθει σε θετικούς ρυθμούς μεταβολής. Σημειώνεται επίσης, ότι ο πληθωρισμός στην Κύπρο επηρεάζεται σημαντικά και από τον πληθωρισμό που επικρατεί στους εμπορικούς της εταίρους, λόγω του ανοικτού χαρακτήρα της Κυπριακής Οικονομίας.

1.3 Μέτρα για την αντιμετώπιση του παρατεταμένου χαμηλού πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ:

Κάτω από τον πυλώνα της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών, η ΕΚΤ παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις του πληθωρισμού και της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ και είναι έτοιμη να χρησιμοποιήσει ανά πάσα στιγμή και όποτε κριθεί αναγκαίο όλα τα συμβατικά καθώς και μη-συμβατικά μέτρα για

1. Σημειώνεται ότι, τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία κατά την περίοδο σύνταξης του εν λόγω Πλαισίου, αφορούσαν μέχρι τον Απρίλιο του 2014.

την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων που περιλαμβάνει μια υπερβολικά παρατεταμένη περίοδος χαμηλού πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι λίγο πριν την δημοσίευση του παρόντος *Οικονομικού Δελτίου*, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στο πλαίσιο της επιδίωξης της αποστολής του να διατηρεί τη σταθερότητα των τιμών, ανακοίνωσε την 5η Ιουνίου του 2014 μέτρα για την ενίσχυση της λειτουργίας του μηχανισμού μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, στηρίζοντας τις χορηγήσεις προς την πραγματική οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, ανακοίνωσε τις ακόλουθες αποφάσεις νομισματικής πολιτικής:

(1) Επιτόκια: (i) Περαιτέρω μείωση του βασικού της δανειστικού επιτοκίου στο 0,15%: Αυτό το μέτρο αναμένεται να ενδυναμώσει τη διατραπεζική αγορά και να οδηγήσει σε ανακατανομή της πλεονάζουσας ρευστότητας από τις κεντρικές τράπεζες στην οικονομία της ζώνης του ευρώ, **(ii) Αρνητικό επιτόκιο διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων στο -0,10% από τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ στην ΕΚΤ:** Αυτό το μέτρο πιθανόν να συμβάλλει στο να ενθαρρυνθούν περαιτέρω οι τράπεζες στο να προβούν σε δανεισμό της διαθέσιμης ρευστότητας τους προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

(2) Επιπρόσθετες φθηνές Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροχρόνιας Αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ): Αυτό το μέτρο αναμένεται να δώσει την ευκαιρία στις τράπεζες της ζώνης του ευρώ να αυξήσουν τη ρευστότητα

τους με πολύ χαμηλό κόστος. Η εξέλιξη αυτή θα συνέβαλλε στην αύξηση του διαθέσιμου δανεισμού με χαμηλότερο κόστος προς τα νοικοκυριά (με εξαίρεση τα δάνεια για αγορά κατοικίας) και τις επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα την αύξηση, μεταξύ άλλων, της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων στην οικονομία της ζώνης του ευρώ.

(3) Εντατικοποίηση των προπαρασκευαστικών εργασιών για τις οριστικές πράξεις αγοράς προϊόντων τιτλοποίησης (asset-backed securities - ABS): Αυτό το μέτρο αναμένεται να ενισχύσει τη λειτουργία του μηχανισμού μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, με δεδομένο τον ρόλο που διαδραματίζει η συγκεκριμένη αγορά ως προς τη διευκόλυνση νέων ροών πιστώσεων προς την οικονομία. Στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας, το Ευρωσύστημα θα εξετάσει το ενδεχόμενο αγοράς απλών και διαφανών προϊόντων τιτλοποίησης των οποίων τα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία θα αποτελούνται από απαιτήσεις έναντι του μη χρηματοπιστωτικού ιδιωτικού τομέα της ζώνης του ευρώ, λαμβάνοντας υπόψη τις επιθυμητές αλλαγές που θα πρέπει να υλοποιηθούν στο ρυθμιστικό περιβάλλον, και θα συνεργαστεί με άλλους αρμόδιους φορείς προς τον σκοπό αυτό. Το Ευρωσύστημα θα επεξεργαστεί τους κατάλληλους όρους για την εφαρμογή του εν λόγω μέτρου πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των βασικών απαιτήσεων που θα πρέπει να πληρούν τα προϊόντα τιτλοποίησης προκειμένου

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

να κρίνονται αποδεκτά.

Συνοψίζοντας, θα πρέπει να λεχθεί ότι είναι σημαντικό να παρακολουθείται στενά ο πληθωρισμός λόγω των σημαντικών συνεπειών του σε μια οικονομία. Υπέρμετρες αυξήσεις στις τιμές ελλοχεύουν σημαντικούς κινδύνους σε μια οικονομία (π.χ. θέμα ανταγωνιστικότητας), ενώ από την άλλη πλευρά, παρατεταμένες περιόδους χαμηλού πληθωρισμού ή φαινόμενα αποπληθωρισμού επηρεάζουν αρνητικά τις προσδοκίες των φορέων της οικονομίας. Για αυτό το σκοπό, η ΕΚΤ στο πλαίσιο της δέσμευσης της ότι είναι έτοιμη ανά πάσα στιγμή να προστατεύσει τον κύριο της στόχο (σταθερότητα των τιμών), προέβηκε τον Ιούνιο του 2014 στη χρησιμοποίηση συμβατικών αλλά και μη-συμβατικών νομισματικών μέτρων, προκειμένου να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους κινδύνους μιας υπέρμετρα παρατεταμένης περιόδου χαμηλού πληθωρισμού που συνεχίζουν να επικρατούν στη ζώνη του ευρώ.

Πηγές:

- (i) ΚΤΚ
- (ii) ΕΚΤ

Διαδικτυακοί ιστοχώροι:

- (iii) <https://www.ecb.europa.eu/mopo/strategy/pricestab/html/index.en.html>
- (iv) <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2014/html/sp140526.en.html>
- (v) <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2009/html/sp090624.en.html>
- (vi) http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2014_winter/box4_en.pdf
- (vii) <http://www.ecb.europa.eu/pub/mb/editorials/2014/html/mb140515.el.html>
- (viii) <https://www.ecb.europa.eu/mopo/strategy/pricestab/html/index.en.html>
- (ix) <https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/benefits/html/index.en.html>
- (x) <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/financialstabilityreview201405en.pdf?b9ad281efe7751025dd1bb9b6673e07c>
- (xi) <http://www.ecb.europa.eu/press/pressconf/2014/html/is140605.en.html>
- (xii) http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2014/html/pr140605_2.el.html
- (xiii) http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2014/html/pr140605_3.el.html

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

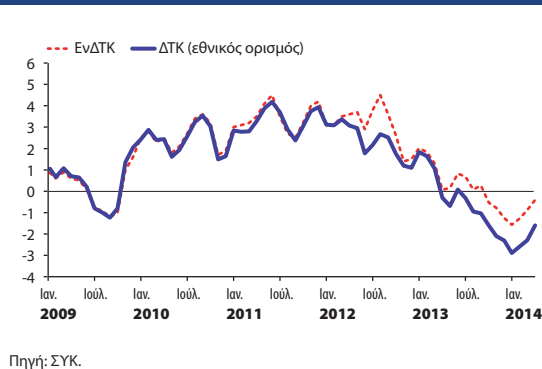
Στατιστικό
Παράρτημα

Εθνικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) συνέχισε την αρνητική πορεία και τον Απρίλιο του 2014 διαμορφώθηκε στο -1,6% σε σύγκριση με πληθωρισμό -2,3% τον Μάρτιο του 2014 και -0,3% τον Απρίλιο του 2013. Για την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου 2014, ο ΔΤΚ σημείωσε σημαντική μείωση 2,3% σε σύγκριση με αύξηση 1,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Παράλληλα, ο ΕνΔΤΚ κατέγραψε επίσης μείωση κατά 0,4% τον Απρίλιο του 2014 σε σύγκριση με μείωση 0,9% τον Μάρτιο του 2014 και άνοδο 0,1% τον Απρίλιο του 2013. Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2014 ο ΕνΔΤΚ κατέγραψε ετήσια μείωση της τάξης του 1% έναντι αύξησης 1,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2013 (**Διάγραμμα Α.15**). Κατά την εν λόγω περίοδο, χαμηλότερο πληθωρισμό κατέγραψαν, σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, όλες οι συνιστώσες του ΕνΔΤΚ, ως αποτέλεσμα της σημαντικής εγχώριας ύφεσης αλλά και των σημαντικών μειώσεων στο ηλεκτρικό ρεύμα, παρά την αύξηση που επιβλήθηκε στους συντελεστές του ΦΠΑ και την αύξηση στο φόρο κατανάλωσης στα πετρελαιοειδή από τον Ιανουάριο του 2014.

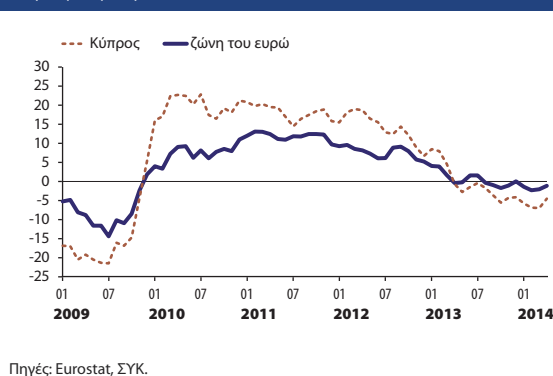
Ο πληθωρισμός εξαιρουμένης της ενέργειας κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο έφτασε στο -0,5% σε σύγκριση με θετικό ρυθμό αύξησης 0,9% την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Πιο συγκεκριμένα, στην κατηγορία της ενέργειας (**Διάγραμμα Α.16**) η προς τα κάτω επίδραση της μείωσης των τιμών του πετρελαίου και η πρόσφατη απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) για μετατροπή της προσωρινής μείωσης της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος κατά 8% σε μόνιμη ή για όσο καιρό κριθεί αναγκαίο (αρχής γενομένης

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.15 Δείκτης τιμών καταναλωτή
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.16 Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: ενέργεια
(ετήσια μεταβολή %)

τον Μάρτιο του 2014), υπερಿಸχύνει των ανοδικών πιέσεων από την αύξηση των φόρων κατανάλωσης στα πετρελαιοειδή και του ΦΠΑ από το 18% στο 19% τον Ιανουάριο του 2014. Ως αποτέλεσμα, ο πληθωρισμός ενέργειας συνεχίζει να καταγράφει μειώσεις. Ως εκ τούτου, κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2014, οι τιμές της ενέργειας μειώθηκαν κατά 6,1% σε σύγκριση με θετικό ρυθμό μεταβολής 5% την αντίστοιχη περίοδο του 2013.

Οι τιμές των μη-επεξεργασμένων τροφίμων (Διάγραμμα Α.17), κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2014 κατέγραψαν σημαντική μείωση της τάξης του 4,8% σε σύγκριση με ελαφριά άνοδο 0,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Ο εν λόγω πληθωρισμός παρέμεινε κατά την υπό εξέταση περίοδο αρνητικός, λόγω κυρίως των σημαντικών μειώσεων στις τιμές των λαχανικών αλλά και των συνεχών μειώσεων στην τιμή του κρέατος. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τον Απρίλιο του 2014 οι τιμές στα μη-επεξεργασμένα τρόφιμα κατέγραψαν μείωση της τάξης του 3,1% σε σύγκριση με άνοδο 1,7% τον Απρίλιο του 2013.

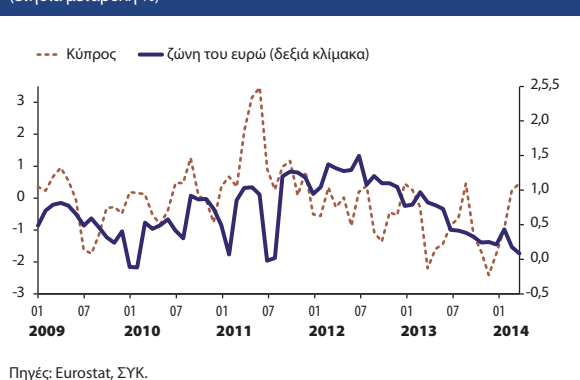
Σε ό,τι αφορά τα επεξεργασμένα τρόφιμα, ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο 0,5% για τη περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2014, αρκετά πιο κάτω από το 5,7% που είχε καταγραφεί την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Η εν λόγω επιβράδυνση του πληθωρισμού παρά την αύξηση του ΦΠΑ στα αλκοολούχα ποτά και στα καπνικά προϊόντα, οφείλεται κατά κύριο λόγο σε επίδραση βάσης αλλά και στη μείωση των τιμών βασικών ειδών αυτής της συνιστώσας όπως το ψωμί και τα δημητριακά.

Οι μεταβολές των τιμών στα βιομηχανικά προϊόντα εξαιρουμένης της ενέργειας (Διάγραμμα Α.18) κατέγραψαν μείωση 0,5%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.17 Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: τρόφιμα και υπηρεσίες
(ετήσια μεταβολή %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.18 Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: βιομηχανικά προϊόντα εξαιρ. ενέργειας
(ετήσια μεταβολή %)

κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2014, όπως και την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Σημειώνεται ότι οι καθοδικές πιέσεις στις τιμές σε αυτή τη συνιστώσα του ΕνΔΤΚ καταγράφονται παρά το ότι αυτή η συνιστώσα επιβαρύνεται σχεδόν στο σύνολό της με το βασικό συντελεστή ΦΠΑ, ο οποίος όπως προαναφέρθηκε αυξήθηκε από το 18% στο 19% τον Ιανουάριο του 2014. Τον Απρίλιο του 2014 οι τιμές των βιομηχανικών προϊόντων κατέγραψαν αύξηση 0,5% λόγω κυρίως επίδρασης βάσης για τον συγκεκριμένο μήνα, έναντι μείωσης 2,2% τον ίδιο μήνα του 2013.

Στο **Διάγραμμα Α.17** (σελ. 36) παρουσιάζεται, επίσης, η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των τιμών των υπηρεσιών, οι οποίες τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2014 κατέγραψαν μείωση 0,4% σε σύγκριση με μικρή αύξηση 0,2% την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Όπως και στην περίπτωση των βιομηχανικών προϊόντων, η εξέλιξη των τιμών των υπηρεσιών αντανακλά γενικά τις καθοδικές πιέσεις που ασκούνται στον πληθωρισμό στον απόηχο των δυσμενών οικονομικών συνθηκών και την επακόλουθη μείωση στην κατανάλωση. Τον Απρίλιο του 2014, η ποσοστιαία μείωση των τιμών των υπηρεσιών ήταν της τάξης του 0,1% σε σύγκριση με αύξηση 0,1% τον Απρίλιο του 2013, λόγω κυρίως των σημαντικών ετήσιων μειώσεων των τιμών των ενοικίων, της εκπαίδευσης αλλά και των καφεστιατορίων.

Ο μέσος εγχώριος πληθωρισμός από τον Νοέμβριο του 2012 συνεχίζει να κυμαίνεται σε επίπεδα κάτω από τον αντίστοιχο της ζώνης του ευρώ. Μάλιστα, το πρώτο τετράμηνο του 2014, ο πληθωρισμός στην Κύπρο ήταν κατά μέσο όρο χαμηλότερος από τον αντίστοιχο της ζώνης του ευρώ για όλες τις συνιστώσες του ΕνΔΤΚ, με εξαίρεση τα βιομηχανικά προϊόντα εξαιρουμένης της ενέργειας.

Εξαιρουμένων των τροφίμων και των

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

ειδών ενέργειας που μαζί αντιπροσωπεύουν περίπου το 30% του ΕνΔΤΚ, ο πληθωρισμός έφτασε στο -0,3% την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2014 σε σύγκριση με μηδενική αύξηση την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Η σημαντική αυτή υποχώρηση του εγχώριου δομικού πληθωρισμού οφείλεται, πρωτίστως στην ύφεση που διέρχεται η κυπριακή οικονομία και των συνακόλουθων καθοδικών πιέσεων στη ζήτηση και ως εκ τούτου στις εγχώριες τιμές. Ο αντίστοιχος πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ κατέγραψε αύξηση 1% κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο.

Νομισματικά Μεγέθη^{4,5,6}

Οι αρνητικοί ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής των δανείων προς τον ιδιωτικό τομέα που παρατηρήθηκαν από τον Μάιο του 2013

4. Για αναλυτική επεξήγηση της μεθοδολογίας και τεχνικής ανάλυσης των νομισματικών μεγεθών βλέπε τις τεχνικές σημειώσεις στη σελ. 88.
5. Αναφορικά με την κατηγοριοποίηση δανείων κατά οικονομική δραστηριότητα δανειζομένων, σημειώνεται ότι λόγω αλλαγής της Οδηγίας για τους μηνιαίους ισολογισμούς των τραπεζών και με τη νέα κατηγοριοποίηση από NACE 1.1 σε NACE 2 υπάρχει δομική αλλαγή στη στατιστική σειρά και ως εκ τούτου δεν μπορούν να υπολογιστούν ετήσιοι ρυθμοί μεγέθυνσης. Περαιτέρω έλεγχοι στα τραπεζικά ιδρύματα είναι αναγκαίοι για διερεύνηση των διαφορών, και συμφιλίωση των δύο κατηγοριοποιήσεων. Ενόψει των πιο πάνω, δεν παρουσιάζεται η συγκεκριμένη ανάλυση των δανείων.
6. Από τον Ιανουάριο του 2014 το τμήμα στατιστικής της ΚΤΚ προέβηκε σε αναθεώρηση των στοιχείων καταθέσεων και δανείων που δημοσιεύονται, έτσι ώστε οι μηνιαίες συναλλαγές και οι ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές να περιλαμβάνουν και την αναπροσαρμογή που προέρχεται από τις συναλλαγματικές μεταβολές. Με τη συμπερίληψη της εν λόγω αναπροσαρμογής, οι συναλλαγές και οι ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές των δανείων και καταθέσεων σε ξένο νόμισμα, δεν θα επηρεάζονται πλέον από τις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Η εν λόγω αναθεώρηση βελτιώνει σημαντικά την ακρίβεια των στοιχείων, προσδίδοντας πληροφόρηση στους χρήστες σε ό,τι αφορά την πραγματική ετήσια ποσοστιαία μεταβολή στα νομισματικά μεγέθη, σε εναρμόνιση με τη μεθοδολογία που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Πρέπει να τονιστεί ότι τα εκκρεμούντα υπόλοιπα δεν επηρεάζονται από την εν λόγω αναθεώρηση.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

επιδεινώθηκαν κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014. Πιο συγκεκριμένα, καταγράφηκε μείωση κατά 4,3% στο τέλος Μαρτίου του 2014 σε σύγκριση με μείωση κατά 3,6% τον Δεκέμβριο του 2013, και θετικό ρυθμό μεταβολής 1,5% τον Μάρτιο του 2013. Η αρνητική πορεία που συνεχίζει να καταγράφει, αντανakλά κυρίως τη συνεχιζόμενη προσπάθεια των εγχώριων τραπεζών για περαιτέρω απομόχλευση, μετά τις αποφάσεις του Eurogroup τον Μάρτιο του 2013 αλλά και την κατάσταση ύφεσης και μειωμένης ζήτησης για δανεισμό που διέρχεται η κυπριακή οικονομία. Σημειώνεται ότι ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των δανείων προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2014 είναι ο δεύτερος πιο χαμηλός ρυθμός μεταβολής των τελευταίων επτά ετών (όπου υπάρχουν συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία) και αυτό αντικατοπτρίζεται και στους ιστορικά αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής των πιο σημαντικών κατηγοριών δανεισμού προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και ο ρυθμός μεταβολής των καταθέσεων, αφού για την περίοδο Μαρτίου 2013-Μαρτίου 2014 καταγράφηκαν συνεχείς αρνητικοί ρυθμοί μεταβολής, ως αποτέλεσμα του σοβαρού πλήγματος στην αξιοπιστία του κυπριακού τραπεζικού συστήματος και τις αποφάσεις του Eurogroup⁷.

Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω, τα αποτελέσματα της έρευνας τραπεζικών

7. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το στατιστικό χειρισμό που εφαρμόστηκε για τις αποφάσεις του εν λόγω Eurogroup (βλέπε *Οικονομικό Δελτίο* Δεκεμβρίου 2013), ο ρυθμός με-
γέθυνσης των καταθέσεων δεν επηρεάζεται από τις εν
λόγω αποφάσεις, που αφορούν μεταξύ άλλων, απομείωση
σημαντικού ποσού ανασφάλιστων καταθέσεων. Οι εν λόγω
απομειώσεις αντικατοπτρίζονται μόνο στο συνολικό υπό-
λοιπο των καταθέσεων.

χορηγήσεων του Απριλίου του 2014 καταδεικνύουν ότι οι τράπεζες το πρώτο τρίμηνο του 2014 εφάρμοσαν αυστηρότερα κριτήρια χορήγησης δανείων σε όλες τις κατηγορίες. Η θέσπιση αυστηρότερων κριτηρίων καταγράφηκε στον ίδιο σημαντικό βαθμό με το τέταρτο τρίμηνο του 2013 στα δάνεια προς τις επιχειρήσεις καθώς και στα καταναλωτικά και λοιπά δάνεια προς τα νοικοκυριά, ενώ στην περίπτωση των στεγαστικών δανείων προς τα νοικοκυριά ήταν σε μικρότερο βαθμό. Σύμφωνα με τα τραπεζικά ιδρύματα που συμμετέχουν στην εν λόγω έρευνα, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2014 αναμένεται να παρουσιαστεί η ίδια εικόνα θέσπισης αυστηρότερων κριτηρίων χορήγησης δανείων τόσο στα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις. Περαιτέρω, αναμένεται μείωση στη ζήτηση για στεγαστικά καθώς και καταναλωτικά και λοιπά δάνεια από νοικοκυριά, στον ίδιο βαθμό με εκείνον του πρώτου τριμήνου του τρέχον έτους. Η ζήτηση δανείων από επιχειρήσεις αναμένεται να παραμείνει αμετάβλητη το επόμενο τρίμηνο.

Αναλύοντας περαιτέρω τα νομισματικά μεγέθη, τα δάνεια προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα στο τέλος Μαρτίου του 2014 κατέγραψαν μείωση της τάξης του 4,3% σε σύγκριση με μείωση 3,6% στο τέλος Δεκεμβρίου του 2013, ενώ βρισκόταν αρκετά πιο κάτω από το θετικό ρυθμό μεταβολής της τάξης του 1,5% που είχε καταγραφεί στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2013. Αυτό αντανακλά εν μέρει, το γεγονός ότι τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις βρίσκονται σε διαδικασία αποπληρωμής των δανείων τους και αναδιάρθρωσης των ισολογισμών τους λόγω των δυσμενών μακροοικονομικών συνθηκών που επικρατούν στην εγχώρια οικονομία. Ταυτόχρονα, οι τράπεζες παρουσιάζονται επιφυλακτικές στην παρα-

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

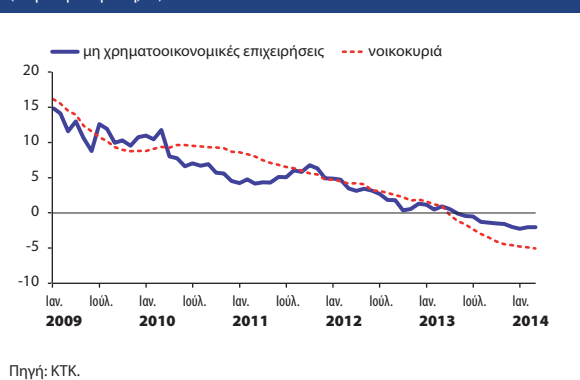
Στατιστικό
Παράρτημα

χώρηση νέων δανείων, λόγω του ευθραύστου εγχώριου οικονομικού περιβάλλοντος, της μειωμένης ρευστότητας στο τραπεζικό σύστημα αλλά και του ύψους των μη εξυπηρετούμενων δανείων, προτείνοντας κυρίως αναδιαρθρώσεις των υφιστάμενων δανείων. Ως αποτέλεσμα των προαναφερθέντων, παρουσιάζονται συνεχείς αρνητικοί ρυθμοί μεταβολής στα δάνεια των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων και στα στεγαστικά δάνεια των νοικοκυριών, ενώ σημαντικοί αρνητικοί ρυθμοί μεταβολής καταγράφονται και στα καταναλωτικά δάνεια των νοικοκυριών (**Διάγραμμα Α.19**).

Όσον αφορά τον ρυθμό μεταβολής των δανείων των εγχώριων μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων, αυτός έφτασε στο -2,0% τον Μάρτιο του 2014 παραμένοντας σε ένα από τα χαμηλότερα επίπεδα που καταγράφηκαν σε σύγκριση με τα προηγούμενα επτά έτη. Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω, και σύμφωνα και με τα αποτελέσματα της πρόσφατης έρευνας τραπεζικών χορηγήσεων, το πρώτο τρίμηνο του έτους, η μείωση της ζήτησης για δάνεια από επιχειρήσεις εξηγείται κυρίως από την μείωση των αναγκών για συγχωνεύσεις ή εξαγορές και αναδιαρθρώσεις σε επιχειρήσεις και, σε μικρότερο βαθμό, από την επίδραση των μειωμένων αναγκών για πάγιες επενδύσεις. Περαιτέρω, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014, οι κυριότεροι παράγοντες που συνέβαλαν στην αυστηρότερη δανειακή πολιτική των τραπεζών προς τις επιχειρήσεις ήταν οι προοπτικές που αφορούν συγκεκριμένους κλάδους ή εταιρείες και ο κίνδυνος όσον αφορά τη ζητούμενη ασφάλεια. Σε μικρότερο βαθμό συνέβαλαν οι προσδοκίες σχετικά με την γενικότερη οικονομική δραστηριότητα και η κατάσταση ρευστότητας των τραπεζών.

Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και ο ρυθμός

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.19 Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά και μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις: Κύπρος
(ετήσια μεταβολή, %)

μεταβολής των δανείων σε εγχώρια νοικοκυριά, φθάνοντας για πρώτη φορά στο - 5,1% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2014, καταγράφοντας το χαμηλότερο ρυθμό μεταβολής των τελευταίων επτά ετών (όπου υπάρχουν συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία). Σημαντικούς αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής παρουσιάζουν όλες οι επιμέρους κατηγορίες των δανείων σε νοικοκυριά (Πίνακας Α.1). Χαρακτηριστικά, τα στεγαστικά δάνεια προς νοικοκυριά που θεωρούνται κάτοικοι Κύπρου, παρουσίασαν αρνητικό ρυθμό μεταβολής στο 5,3%, ο οποίος είναι ο δεύτερος πιο χαμηλός ρυθμός μεταβολής των τελευταίων επτά ετών (όπου υπάρχουν συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία). Σύμφωνα με την έρευνα τραπεζικών χορηγήσεων, υπήρξε μειωμένη ζήτηση από τα νοικοκυριά για στεγαστικά δάνεια το πρώτο τρίμηνο του 2014, κυρίως λόγω των προσδοκιών των νοικοκυριών για επιδείνωση των προοπτικών της αγοράς κατοικιών, της μειωμένης εμπιστοσύνης των καταναλωτών καθώς και του αρνητικού ρυθμού αποταμίευσης από τα νοικοκυριά.

Όσον αφορά τις καταθέσεις, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των καταθέσεων του εγχώριου ιδιωτικού τομέα, που όπως προαναφέρθηκε δεν αντικατοπτρίζει την απομείωση των καταθέσεων που επιβλήθηκε από το Eurogroup, καταγράφει από τον Μάρτιο του 2013 για πρώτη φορά στα τελευταία επτά έτη αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής. Συγκεκριμένα, τον Μάρτιο του 2014, κατέγραψε μείωση της τάξης του 10,9% αντικατοπτρίζοντας κυρίως αρνητικές μεταβολές στις κατηγορίες των εγχώριων νοικοκυριών, των επιχειρήσεων αλλά και των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και συνταξιοδοτικών ταμείων.

Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των καταθέσεων από εγχώρια νοικοκυριά (Διάγραμμα Α.20 και Πίνακας Α.2)

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.1 Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά ^{(1),(2)}

	Υπόλοιπα ως % του συνόλου ⁽³⁾	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή					
		2012 Δεκ.	2013 Μάρτ.	2013 Ιουν.	2013 Σεπτ.	2013 Δεκ.	2014 Μάρτ.
Εγχώρια νοικοκυριά	100,0	1,9	1,0	-1,6	-3,5	-4,6	-5,1
1. Καταναλωτικά δάνεια	13,6	-0,9	-1,1	-6,8	-9,6	-10,9	-12,6
2. Στεγαστικά δάνεια	53,2	1,0	-0,3	-2,7	-4,4	-5,2	-5,3
3. Λοιπά δάνεια	33,2	4,8	4,0	2,5	0,8	-0,8	-1,3

Πηγή: ΚΤΚ.

(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.

(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθέσιμου μήνα. Το σύνολο μπορεί να μη δίνει το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.20 Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά και μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις: Κύπρος (ετήσια μεταβολή, %)

Πηγή: ΚΤΚ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2 Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά ^{(1),(2)}

	Υπόλοιπα ως % του συνόλου ⁽³⁾	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή					
		2012 Δεκ.	2013 Μάρτ.	2013 Ιουν.	2013 Σεπτ.	2013 Δεκ.	2014 Μάρτ.
Εγχώρια νοικοκυριά	100,0	1,5	-1,1	-5,2	-6,5	-7,6	-6,4
Μίας ημέρας	19,4	-0,9	-0,6	1,1	14,5	17,6	24,9
Προθεσμίας	73,4	3,7	-0,1	-4,8	-9,9	-11,4	-11,4
μέχρι 2 έτη	69,7	3,7	0,1	-6,9	-11,8	-13,1	-13,3
άνω των 2 ετών	3,7	3,8	-2,5	15,3	6,7	0,6	2,7
Υπό προειδοποίηση	7,2	-12,5	-11,2	-20,1	-10,7	-17,0	-14,2
μέχρι 3 μήνες	4,9	-16,8	-14,1	-22,6	-19,4	-17,8	-15,0
άνω των 3 μηνών	2,3	-0,6	-3,7	-13,7	9,5	-15,0	-12,4

Πηγή: ΚΤΚ.

(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.

(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθέσιμου μήνα. Τα σύνολα μπορεί να μη δίνουν το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

βρίσκεται σε ένα από τα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων ετών και πιο συγκεκριμένα στο -6,4% τον Μάρτιο του 2014, αν και παρουσιάζει μικρή καλυτέρευση σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2013 όπου η μείωση ανήλθε στο 7,6%. Σημειώνεται ότι η συνεχιζόμενη γενική τάση αρνητικών ρυθμών μεταβολής των συγκεκριμένων καταθέσεων συνάδει με το οικονομικά αβέβαιο κλίμα που επικρατεί κυρίως στο εγχώριο μακροοικονομικό περιβάλλον, ως αποτέλεσμα της συμφωνίας αλλά και των προεκτάσεων του Eurogroup τον Μάρτιο του 2013 για το Κυπριακό μνημόνιο. Όσον αφορά το εγγύς μέλλον, οι κλυδωνισμοί στην εγχώρια οικονομία, τα ισχύοντα περιοριστικά μέτρα, το μειωμένο διαθέσιμο εισόδημα, το υψηλό ποσοστό ανεργίας, τα χαμηλά πλέον καταθετικά επιτόκια, καθώς και το γεγονός ότι αρκετά νοικοκυριά και επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τις καταθέσεις τους για κάλυψη τρεχουσών υποχρεώσεων και αποπληρωμή υφιστάμενων δανείων, αποτελούν παράγοντες που δυσχεραίνουν τη βελτίωση της καταθετικής βάσης του τραπεζικού μας τομέα.

Λόγω των αρνητικών οικονομικών εξελίξεων, οι προθεσμιακές καταθέσεις των εγχώριων νοικοκυριών κατέγραψαν έναν από τους πιο ψηλούς αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής των τελευταίων επτά χρόνων φθάνοντας στο -11,4% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2014 (**Πίνακας Α.2, σελ. 42**). Επίσης, οι καταθέσεις προειδοποίησης συνέχισαν να παρουσιάζουν σημαντική μείωση καθόλη τη διάρκεια του προηγούμενου αλλά και του τρέχοντος έτους, φθάνοντας στο τέλος Μαρτίου 2014 στο -14,2%. Σημειώνεται ότι, η μείωση που παρατηρείται στις βραχυπρόθεσμες καταθέσεις προθεσμίας και στις υπό προειδοποίηση καταθέσεις, με παράλληλη

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

αύξηση στις αντίστοιχες μακροπρόθεσμες καταθέσεις, οφείλεται κυρίως στη συμπερίληψη της Legacy Bank (όπως μετονομάστηκε η «κακή» Λαϊκή Τράπεζα) τον Μάιο του 2013 στα νομισματικά μεγέθη και η μετατροπή όλων των ανασφάλιστων καταθέσεων σε μακροπρόθεσμες καταθέσεις.

Οι καταθέσεις των εγχώριων μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων (**Διάγραμμα Α.20, σελ. 42**), συνέχισαν να παρουσιάζουν αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω καταθέσεις κατέγραψαν σημαντική μείωση της τάξης του 12,2% στο τέλος Μαρτίου του 2014. Σημειώνεται ότι, οι συνεχιζόμενοι αρνητικοί ρυθμοί μεταβολής που καταγράφονται στη συγκεκριμένη κατηγορία καταθέσεων αντανakλούν την παρατεταμένη ύφεση στην οικονομική δραστηριότητα που έχει οδηγήσει στη μείωση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, αλλά και το γεγονός ότι πολλές επιχειρήσεις έχουν υποχρεωθεί, εν μέρει, να χρησιμοποιούν τις καταθέσεις τους για να καλύψουν τόσο τις επιχειρησιακές τους δαπάνες για κεφάλαια κίνησης όσο και τις λειτουργικές τους δαπάνες. Για παράδειγμα, οι καταθέσεις ενδεχόμενα να χρησιμοποιούνται για την πληρωμή ενοικίων και φόρων, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις για αποπληρωμή των δανείων των επιχειρήσεων προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Όσον αφορά τις συνολικές καταθέσεις των μη κατοίκων Κύπρου συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών κατοίκων Κύπρου χωρίς φυσική παρουσία, αυτές κατέγραψαν σημαντική ετήσια μείωση της τάξης του 21,6% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2014. Πιο συγκεκριμένα, οι καταθέσεις των ξένων μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων των καταθέσεων από εταιρείες χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο,

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

κατέγραψαν σημαντική ετήσια πτώση από τον Μάρτιο του 2013 και εντεύθεν, φθάνοντας στο -23,2% στο τέλος Μαρτίου του 2014. Η μείωση στον προαναφερθέντα ρυθμό μεταβολής οφείλεται, μεταξύ άλλων, στο υποτονικό οικονομικό κλίμα το οποίο συμβάλλει στην κάμψη της δραστηριότητας των επιχειρήσεων, και στις συνεχείς εκροές καταθέσεων λόγω της γενικότερης οικονομικής και χρηματοοικονομικής αβεβαιότητας που επικρατεί στην εγχώρια οικονομία μετά τις αποφάσεις του Eurogroup τον Μάρτιο του 2013. Παράλληλη πορεία ακολουθούν και οι αντίστοιχες καταθέσεις των νοικοκυριών των μη κατοίκων Κύπρου, οι οποίες κατέγραψαν αρνητικό ρυθμό μεταβολής της τάξης του -22,9% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2014.

Επιτόκια

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014, τα πλείστα δανειστικά επιτόκια στην Κύπρο, αν και συνέχισαν να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, κατέγραψαν κατά μέσο όρο ελαφρές αυξομειώσεις σε σύγκριση με το τέλος του 2013, ενώ κατέγραψαν μικρή μείωση σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Στην υφιστάμενη διατήρηση υψηλών εγχώριων δανειστικών επιτοκίων συμβάλουν σημαντικοί παράγοντες, όπως για παράδειγμα η έλλειψη ρευστότητας που αντιμετωπίζουν τα πλείστα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα, το αυξημένο ρίσκο που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες για χορήγηση νέων δανείων λόγω της αύξησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων αλλά και των δυσμενών μακροοικονομικών συνθηκών στο εγχώριο περιβάλλον. Παράγοντες οι οποίοι δημιουργούν προσδοκίες για μερική αποκλιμάκωση των εγχώριων δανειστικών επιτοκίων στο εγγύς μέλλον, είναι η επιτυχής εφαρμογή του

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

κυπριακού μνημονίου, η αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος της Κύπρου, καθώς και η περαιτέρω μείωση του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ τον Νοέμβριο του 2013. Σημειώνεται ότι, από τον Απρίλιο του 2013 τα εγχώρια δανειστικά επιτόκια άρχισαν να παρουσιάζουν τάση ελαφράς μείωσης στις πλείστες κατηγορίες δανεισμού.

Πιο συγκεκριμένα, σε εγχώριο επίπεδο, τόσο το μέσο επιτόκιο νέων δανείων σε ευρώ από τα ΝΧΙ στην Κύπρο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ όσο και το κόστος δανεισμού από ΝΧΙ στην Κύπρο προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις στη ζώνη του ευρώ, παρουσίασαν μικρές αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του 2014 σε σύγκριση με τα τέλος του 2013, ενώ παρουσίασαν μικρές μειώσεις σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, παραμένοντας ωστόσο σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες στη ζώνη του ευρώ. Χαρακτηριστικά, τον Μάρτιο του 2014 το μέσο επιτόκιο για τα στεγαστικά, τα καταναλωτικά και τα λοιπά δάνεια προς τα νοικοκυριά ανήλθε στο 4,53%, 6,39% και στο 5,93%, αντίστοιχα (Πίνακας Α.3), ενώ για την ίδια περίοδο το κόστος δανεισμού από τα εγχώρια ΝΧΙ προς τις επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ ύψους μέχρι €1 εκατ. αλλά και πάνω από €1 εκατ. βρισκόταν στο 6,31% και 5,82%, αντίστοιχα (Πίνακας Α.4). Αξίζει να σημειωθεί ότι, τα εγχώρια δανειστικά επιτόκια που καταγράφονται τους τελευταίους μήνες αντανakλούν, εν μέρει, το ύψος των επιτοκίων που ισχύουν για τις αναδιρθρώσεις των δανείων από τις τράπεζες προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

Αντίθετα, τα πλείστα επιτόκια των αντίστοιχων δανείων από ΝΧΙ στη ζώνη του

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.3 Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των ΝΧΙ στην Κύπρο προς νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ ⁽¹⁾
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

		Τραπεζικές υπερναλήψεις ⁽²⁾	Μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικός προσδιορισμός επιτοκίου έως 1 έτους		
			Καταναλωτικά δάνεια	Στεγαστικά δάνεια	Λοιπά δάνεια
2013	Ιαν.	7,33	7,00	5,11	6,47
	Φεβρ.	7,35	6,91	5,35	6,66
	Μάρτ.	7,58	7,20	5,19	7,02
	Απρ.	7,47	7,17	5,14	5,32
	Μάιος	7,31	6,88	4,66	6,24
	Ιούν.	7,30	6,77	5,17	6,71
	Ιουλ.	7,30	6,80	5,33	6,83
	Αύγ.	7,40	7,04	5,33	6,60
	Σεπτ.	7,36	7,17	4,86	6,47
	Οκτ.	7,32	7,14	4,88	6,71
	Νοεμ.	7,03	6,57	4,71	5,79
2014	Δεκ.	6,88	6,00	4,67	5,98
	Ιαν.	7,02	6,29	4,65	5,84
	Φεβρ.	7,01	6,43	4,58	5,41
	Μάρτ.	7,01	6,39	4,53	5,93

Πηγή: ΚΤΚ.

(1) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

(2) Η συγκεκριμένη κατηγορία αναφέρεται στα υπόλοιπα δανείων στο τέλος της περιόδου.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.4 Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των ΝΧΙ στην Κύπρο προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

		Τραπεζικές υπερναλήψεις ⁽¹⁾	Μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικός προσδιορισμός επιτοκίου έως 1 έτους	
			Λοιπά δάνεια ύψους έως 1 εκατ. ευρώ	Λοιπά δάνεια ύψους άνω του 1 εκατ. ευρώ
2013	Ιαν.	7,05	6,83	5,84
	Φεβρ.	7,05	7,03	6,58
	Μάρτ.	7,04	7,33	6,76
	Απρ.	6,94	6,90	6,02
	Μάιος	6,76	6,55	5,57
	Ιούν.	6,77	6,48	5,73
	Ιουλ.	6,91	6,88	6,35
	Αύγ.	6,87	6,04	5,02
	Σεπτ.	6,75	6,47	6,10
	Οκτ.	6,66	6,44	6,16
	Νοεμ.	6,69	5,62	4,26
2014	Δεκ.	6,59	6,01	5,24
	Ιαν.	6,99	5,91	5,92
	Φεβρ.	6,57	5,97	5,11
	Μάρτ.	6,56	6,31	5,82

Πηγή: ΚΤΚ.

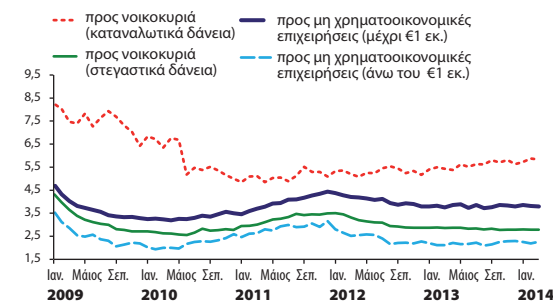
(1) Η συγκεκριμένη κατηγορία αναφέρεται στα υπόλοιπα δανείων στο τέλος της περιόδου.

ευρώ (Διάγραμμα Α.21) συνέχισαν να καταγράφουν ως επί το πλείστον ελαφρά πτωτική πορεία το 2013, η οποία συνεχίστηκε και κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014 με μικρές αυξομειώσεις. Σε αυτό το γεγονός συνέβαλαν οι διαδοχικές μειώσεις στο βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ με πιο πρόσφατη αυτή του Νοεμβρίου του 2013, όπου το βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ μειώθηκε στο ιστορικά χαμηλό 0,25%, με τους αναλυτές της αγοράς να αναμένουν περαιτέρω μείωση του εν λόγω επιτοκίου στο εγγύς μέλλον. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, το μέσο επιτόκιο για νέα δάνεια προς νοικοκυριά τον Μάρτιο του 2014 ανήλθε στο 2,79%, 5,83% και 2,96% για στεγαστικά, καταναλωτικά και λοιπά δάνεια, αντίστοιχα. Μικρές αυξομειώσεις κατά την διάρκεια του πρώτου τριμήνου του 2014 παρουσίασαν επίσης και τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις ύψους μέχρι €1 εκατ. αλλά και στα δάνεια ύψους πάνω από €1 εκατ. στη ζώνη του ευρώ, τα οποία στο τέλος Μαρτίου του 2014 ανήλθαν στο 3,79% και 2,26%, αντίστοιχα.

Η πιο πάνω ανάλυση καταδεικνύει ότι η μεγαλύτερη διαφορά των δανειστικών επιτοκίων της ζώνης του ευρώ με τα αντίστοιχα κυπριακά επιτόκια αφορά κυρίως τα λοιπά και τα στεγαστικά δάνεια των νοικοκυριών, καθώς επίσης και τα επιχειρηματικά δάνεια.

Αναφορικά με τα καταθετικά επιτόκια από ΝΧΙ στην Κύπρο στα νοικοκυριά και στις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις (Πίνακας Α.5), καταγράφεται μια απότομη μείωση από τον Απρίλιο του 2013 μετά τα γεγονότα του Μαρτίου του 2013 ενώ άρχισαν να παρουσιάζουν τάσης σταθεροποίησης με ελαφριές αυξήσεις από το τέλος του 2013 και εντεύθεν. Υπενθυμίζεται ότι η σημαντική μείωση που καταγράφηκε κατά την διάρκεια του 2013 οφεί-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.21 Επιτόκια νέων δανείων σε ευρώ των ΝΧΙ στη ζώνη του ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ⁽¹⁾ (% ετήσιως, μέσοι όροι περιόδου)

Πηγή: SDW (ΕΚΤ).
(1) Με μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.5 Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ σε ΝΧΙ στην Κύπρο από κατοίκους της ζώνης του ευρώ (% ετήσιως, μέσοι όροι περιόδου)

		Νοικοκυριά ⁽¹⁾			Μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις	
		Προθεσμία			Μίας ημέρας ⁽²⁾	Προθεσμία έως 1 έτους
		Μίας ημέρας ⁽²⁾	Έως 1 έτους	Άνω του 1 έτους και έως 2 ετών		
2013	Ιαν.	1,10	4,53	4,70	0,54	4,12
	Φεβρ.	1,10	4,52	4,73	0,49	4,27
	Μάρτ.	1,17	4,34	4,54	0,56	4,15
	Απρ.	1,00	3,67	3,88	0,53	3,20
	Μάιος	0,93	2,50	3,73	0,51	2,22
	Ιούν.	0,86	2,34	3,63	0,44	2,17
	Ιούλ.	0,70	2,24	3,77	0,42	2,05
	Αύγ.	0,68	2,18	3,52	0,44	1,96
	Σεπτ.	0,63	2,20	3,58	0,45	1,90
	Οκτ.	0,62	2,36	3,58	0,43	1,97
	Νοεμ.	0,62	2,20	3,37	0,40	1,91
	Δεκ.	0,61	2,23	4,08	0,40	2,25
2014	Ιαν.	0,58	2,36	3,54	0,33	2,00
	Φεβρ.	0,57	2,35	3,29	0,33	2,19
	Μάρτ.	0,56	2,45	3,29	0,35	2,24

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.
(2) Η συγκεκριμένη κατηγορία αναφέρεται στα υπόλοιπα καταθέσεων στο τέλος της περιόδου.

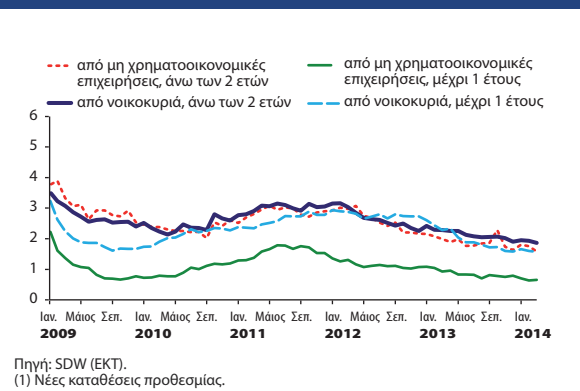
λεται, κυρίως, στην απόφαση της ΚΤΚ που τέθηκε σε εφαρμογή τον Μάιο του 2013 για επιβολή επιπρόσθετων κεφαλαιουχικών απαιτήσεων σε περιπτώσεις προσφοράς καταθετικών επιτοκίων τα οποία υπερβαίνουν το Euribor +300 μ.β. Ενδεικτικά, το μέσο επιτόκιο νέων καταθέσεων προθεσμίας μέχρι 1 χρόνο σε νοικοκυριά ανήλθε τον Μάρτιο του 2014 στο 2,46%, ενώ το αντίστοιχο επιτόκιο για τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις τον Μάρτιο του 2014 ανήλθε στο 2,24%.

Στη ζώνη του ευρώ, τα καταθετικά επιτόκια σε νοικοκυριά τα οποία κυμαίνονται σε χαμηλότερα επίπεδα από τα αντίστοιχα κυπριακά, κατέγραψαν κατά κύριο λόγο περαιτέρω μείωση τον Μάρτιο του 2014 (Διάγραμμα Α.22). Συγκεκριμένα, το μέσο επιτόκιο για τις νέες καταθέσεις προθεσμίας σε ευρώ μέχρι 1 χρόνο σε νοικοκυριά ανήλθε στο 1,57% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2014. Το αντίστοιχο επιτόκιο για τις καταθέσεις προθεσμίας για τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις έφθασε στο 0,65% τον Μάρτιο του 2014.

Οι τράπεζες στην Κύπρο φαίνεται να διατηρούν τα περιθώρια κέρδους στις εργασίες τους κυρίως με τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις. Τα αντίστοιχα περιθώρια από τις εργασίες των τραπεζών με τα νοικοκυριά βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα λόγω, κυρίως, των σχετικά πιο υψηλών καταθετικών επιτοκίων ως αποτέλεσμα του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζικών και συνεργατικών ιδρυμάτων για προσέλκυση καταθέσεων.

Αξίζει να αναφερθεί ότι σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΚΤ για τον Μάρτιο του 2014, στην Κύπρο καταγράφηκε το υψηλότερο επιτόκιο δανεισμού με αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο τόσο για τα στεγαστικά δάνεια όσο και για τα επιχειρηματικά δάνεια ύψους έως 1 εκατ. ευρώ. Όσον αφορά τα καταθετικά επιτόκια στη ζώνη του ευρώ, στην Κύπρο

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α. 22 Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ευρώ σε ΝΧΙ στη ζώνη του ευρώ από κατοίκους της ζώνης του ευρώ⁽¹⁾ (% ετήσιως, μέσοι όροι περιόδου)

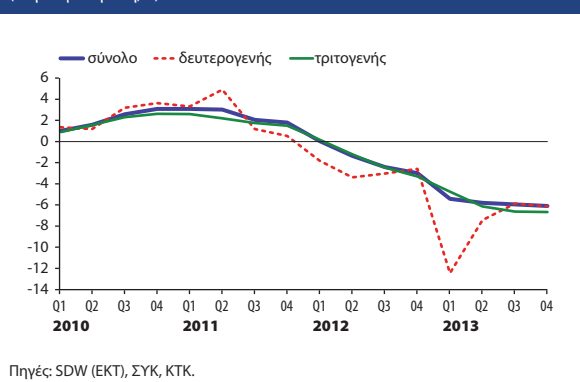
επίσης καταγράφηκαν τα υψηλότερα επιτόκια για νέες καταθέσεις προθεσμίας μέχρι 1 χρόνο για νοικοκυριά και επιχειρήσεις, μετά από τα αντίστοιχα επιτόκια της Ελλάδας.

Κόστος Εργασίας

Το κόστος εργασίας κατά το 2013 κατέγραψε σημαντική μείωση σε σχέση με το 2012, επηρεαζόμενο από τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της ονομαστικής συνολικής δαπάνης για αποδοχές και εργοδοτικές εισφορές ανά απασχολούμενο μισθωτό (δαπάνη ανά μισθωτό) ήταν της τάξης του -5,8% για το 2013 σε σχέση με μείωση 1,8% το 2012 (**Διάγραμμα Α.23**). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται σε σειρά νομοθετικών μειώσεων των απολαβών και των συντάξεων των κυβερνητικών υπαλλήλων, καθώς και σε γενικές μειώσεις στον ιδιωτικό τομέα. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρά τις αυξημένες δαπάνες για φιλοδωρήματα λόγω των πρόωρων αφυπηρετήσεων, η δαπάνη ανά δημόσιο υπάλληλο κατέγραψε ετήσια μείωση της τάξης του 6% κατά την προαναφερθείσα περίοδο. Σε ό,τι αφορά την τομεακή ανάλυση, μειώσεις παρατηρήθηκαν κυρίως στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα, με τις υπηρεσίες που αποτελούν περίπου το 80% της συνολικής απασχόλησης, να είναι ο βασικός λόγος της ετήσιας μείωσης που παρατηρήθηκε στη δαπάνη ανά μισθωτό. Αναλυτικότερα, η δαπάνη ανά μισθωτό στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα σημείωσε ετήσια μείωση 8% και 6% αντιστοίχως το 2013, σε σχέση με αντίστοιχη μείωση 2,7% και 1,8% το 2012 (**Διάγραμμα Α.23**).

Αναφορικά με την πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό, αυτή κατέγραψε σημαντική ετήσια μείωση 5,5% το 2013 σε σχέση με μειώσεις της τάξης του 4,3% το 2012 (**Διάγραμμα Α.24**). Αυτή η εξέλιξη οφείλεται κυρίως, στη συνεχιζόμενη μείωση που καταγράφηκε στην ονομαστική δα-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.23 Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό κατά τομέα απασχόλησης
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.24 Παραγωγικότητα και πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό

πάνη ανά μισθωτό σε σύγκριση με το ρυθμό μεταβολής του επιπέδου τιμών. Σε ό,τι αφορά την παραγωγικότητα, η οποία υπολογίζεται ως η μεταβολή στο πραγματικό ΑΕΠ ανά απασχολούμενο, ο σχετικός δείκτης κατέγραψε μηδενική μεταβολή το 2013, σε σύγκριση με αύξηση 1% το 2012. (Διάγραμμα Α.24, σελ. 49).

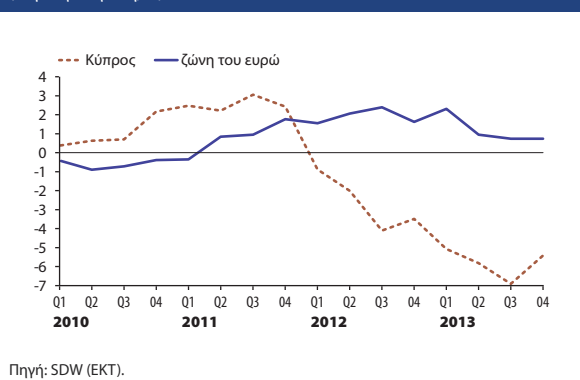
Το μοναδιαίο εργατικό κόστος, που καθορίζεται από τη μείωση της ονομαστικής δαπάνης ανά μισθωτό και τη μεταβολή της παραγωγικότητας, κατέγραψε ετήσια μείωση της τάξης του 5,8% το 2013 σε σχέση με μείωση 2,6% το 2012. Αντίθετα, το μοναδιαίο εργατικό κόστος στη ζώνη του ευρώ κατέγραψε αύξηση 1,2% το 2013, σε σύγκριση με 1,9% το 2012 (Διάγραμμα Α.25). Το μοναδιαίο εργατικό κόστος αποτελεί σημαντικό δείκτη της ανταγωνιστικότητας για μια οικονομία έναντι ανταγωνιστριών οικονομιών, καθώς αποτυπώνει το κόστος εργασίας ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος. Ως εκ τούτου, έχει ιδιαίτερη σημασία για μια οικονομία μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα να διατηρεί το σχετικό δείκτη σε χαμηλά επίπεδα.

3. Εγχώρια Ανταγωνιστικότητα και Ισοζύγιο Πληρωμών

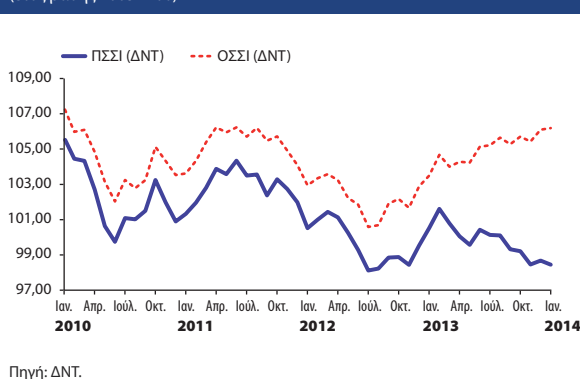
Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία

Στο Διάγραμμα Α.26 φαίνεται η σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία (ΣΣΙ)⁸ του εθνικού νομίσματος σε πραγματικούς και ονομαστικούς όρους, όπως υπολογίζεται από το ΔΝΤ. Ο δείκτης σε ονομαστικούς όρους (ΟΣΣΙ) ανατιμήθηκε κατά 2,6% το 2013, λόγω κυρίως της πορείας του ευρώ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.25 Μοναδιαίο εργατικό κόστος: Κύπρος και ζώνη του ευρώ
(ετήσια μεταβολή, %)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.26 Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)
(έτος βάσης 2005=100)

8. (FN)Ο δείκτης σταθμισμένης ισοτιμίας της κυπριακής λίρας σε πραγματικούς όρους «ΠΣΣΙ ΔΝΤ» υπολογίζεται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και λαμβάνει υπόψη τον ανταγωνισμό με τρίτες χώρες (19 χώρες). Ως αποπληθωριστής χρησιμοποιείται ο εθνικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή.

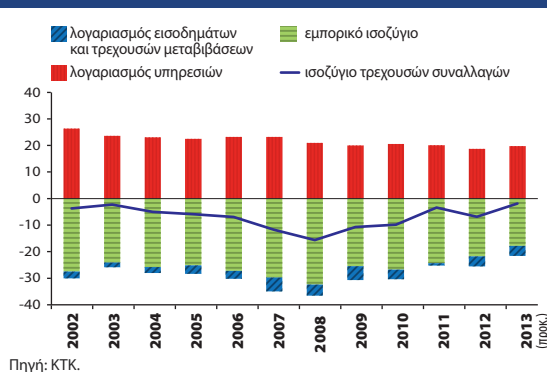
έναντι των κυριοτέρων εθνικών νομισμάτων. Ενώ σε πραγματικούς όρους (ΠΣΣΙ) η ανατίμηση περιορίστηκε στο 0,3% κατά το 2013, λόγω του χαμηλού πληθωρισμού που καταγράφεται στην Κύπρο και την επιδείνωση της οικονομικής δραστηριότητας, μετά τα γεγονότα του Μαρτίου.

Η ΠΣΣΙ, ο πληθωρισμός καθώς και το μοναδιαίο εργατικό κόστος είναι σημαντικά μεγέθη που αντανakλούν σε σημαντικό βαθμό την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, ψηλότερο μοναδιαίο εργατικό κόστος και ψηλότερη ΠΣΣΙ στην Κύπρο, σε σύγκριση με ανταγωνιστικές χώρες, υποδηλώνουν ότι οι εγχώριες εξαγωγές ενδεχόμενα να είναι λιγότερο ανταγωνιστικές ως προς την τιμή με αποτέλεσμα την προτίμησή των εισαγόμενων προϊόντων έναντι των εγχώριων. Ο πληθωρισμός σχετίζεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, και με τα δύο προαναφερόμενα μεγέθη και ως εκ τούτου αντανakλά επίσης το βαθμό ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας. Η υιοθέτηση μέτρων που επηρέασαν τους μισθούς των δημόσιων υπαλλήλων, μέσα στο πλαίσιο του ΜΣ, όπως επίσης και οι μειώσεις μισθών που παρατηρούνται στον ιδιωτικό τομέα έχουν μειώσει περαιτέρω το μοναδιαίο εργατικό κόστος στο σύνολο της οικονομίας, γεγονός που θα υποβοηθήσει μεσοπρόθεσμα την ανταγωνιστικότητα της Κύπρου, όπως επίσης και την ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας.

Ισοζύγιο πληρωμών

Το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) (**Διάγραμμα Α.27**) για το 2013 κατέγραψε σημαντική βελτίωση σημειώνοντας έλλειμμα της τάξης των €310 εκατ. σε

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.27 Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών
(% ΑΕΠ)

σύγκριση με έλλειμμα €1.217,1 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Η θετικότερη εικόνα του ελλείμματος οφείλεται κυρίως στη βελτίωση που καταγράφηκε στο ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών, το οποίο είναι σημαντικό μέγεθος για σκοπούς ανάλυσης της ανταγωνιστικότητας μιας μικρής ανοικτής οικονομίας όπως αυτή της Κύπρου, και σε μικρότερο βαθμό στην οριακή βελτίωση που καταγράφηκε στον λογαριασμό εισοδημάτων. Σε ότι αφορά τη χρηματοδότηση του ΙΤΣ, προέρχεται κυρίως από τις σημαντικές ρευστοποιήσεις στο λογαριασμό χαρτοφυλακίων.

Αναλυτικότερα, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου αγαθών κατέγραψε σημαντική βελτίωση, αφού ανήλθε στα €2.940,5 εκατ. για το 2013 σε σύγκριση με έλλειμμα €3.855,9 εκατ. το 2012. Η βελτίωση αυτή οφείλεται κυρίως στη σημαντική μείωση της τάξης των €853,9 εκατ. στις εισαγωγές αγαθών σε σχέση με το 2012, αποτέλεσμα της μειωμένης ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων. Πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία για το πρώτο τρίμηνο του 2014 παρουσιάζονται στον **Πίνακα Α.6**.

Το πλεόνασμα του λογαριασμού υπηρεσιών το 2013 παρουσίασε μικρή μείωση κατά €56,9 εκατ. σε σχέση με το 2012. Αυτό οφείλεται στη μείωση στις εξαγωγές υπηρεσιών οι οποίες αντισταθμίστηκαν εν μέρει από τη μείωση στις εισαγωγές υπηρεσιών. Σε ότι αφορά τις εξαγωγές υπηρεσιών, σημαντικές μειώσεις καταγράφηκαν στην κατηγορία των λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών (με 15,1% ή €283,9 εκατ.) λόγω των μειώσεων στα έσοδα από το τριγωνικό εμπόριο, και σε μικρότερο βαθμό στις μειώσεις στα έσοδα από δικηγορικές, λογιστικές και υπηρεσίες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών, καθώς και στα έσοδα από χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.6 Εμπορικό ισοζύγιο (αγαθά)
(€ εκατομμύρια)

	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Έλλειμμα ισοζυγίου
2012	5.742,2	1.422,4	4.319,8
2013	4.810,5	1.611,6	3.198,9
ετήσια % μεταβολή	-16,2	13,3	-25,9
2013 Ιαν.-Μαρ.	1.179,5	341,9	837,5
2014 Ιαν. - Μαρ. ⁽¹⁾	1.152,1	351,7	800,4
ετήσια % μεταβολή	-2,3	2,8	-4,4

Πηγή: ΣΥΚ.

1. προκαταρκτικά στοιχεία.

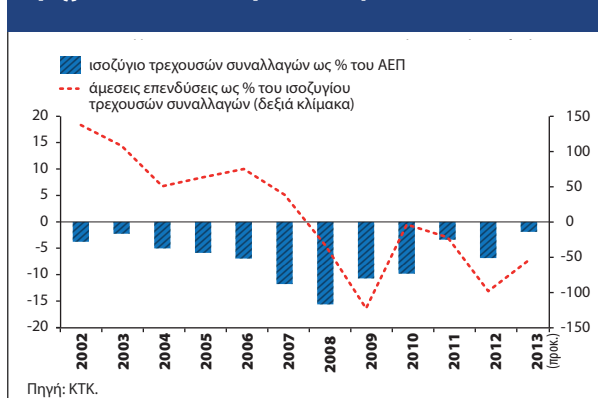
Σημ. Οι συνολικές εξαγωγές/αποστολές για τον Απρίλιο και Σεπτέμβριο 2013 περιλαμβάνουν τη μεταφορά οικονομικής ιδιοκτησίας κινητού εξοπλισμού μεταφορών συνολικής αξίας €66,9 εκατ. και €24,5 εκατ. αντίστοιχα.

κατέγραψαν μείωση της τάξης του 35% (ή €175 εκατ.). Τα ταξιδιωτικά έσοδα, τα οποία συμπεριλαμβάνουν τα έσοδα από τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά 7,9% το 2013 (ή €158,8 εκατ.), ως αποτέλεσμα της αύξησης στην κατά κεφαλή δαπάνη των τουριστών, παρά τη μείωση στον συνολικό αριθμό αφίξεων. Σε ότι αφορά τις εισαγωγές υπηρεσιών, καταγράφηκε σημαντική μείωση της τάξης του 12,6% η οποία αντανακλά μειώσεις σε όλες τις κατηγορίες, με τη σημαντικότερη μείωση να εμφανίζεται στις κατηγορίες των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, τα έξοδα για χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες μειώθηκαν κατά €57,4 εκατ. (45%). Σημαντική είναι επίσης η μείωση στις δαπάνες για λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες, οι οποίες κατέγραψαν μείωση €88,9 εκατ. (31,8%). Παράλληλα οι μεταφορές κατέγραψαν σημαντικές μειώσεις 10,4% (ή €116,1 εκατ.) κυρίως λόγω της μείωσης στις εισαγωγές αγαθών.

Σημειώνεται ότι, μικρότερο έλλειμμα που καταγράφηκε στο λογαριασμό εισοδημάτων, το οποίο έφτασε στα €451,9 εκατ. το 2013 σε σχέση με έλλειμμα της τάξης του €456 εκατ. το 2012. Η οριακή βελτίωση στο λογαριασμό εισοδημάτων, οφείλεται στην ταυτόχρονη μείωση τόσο των εσόδων όσο και των εξόδων.

Σε ότι αφορά την χρηματοδότηση του ελλείμματος του ΙΤΣ (**Διάγραμμα Α.28**) το 2013, αυτή προέρχεται από τις καθαρές εισροές της τάξης των €11.773,8 εκατ. από επενδύσεις χαρτοφυλακίου λόγω κυρίως ρευστοποιήσεων χρεωστικών τίτλων που εκδόθηκαν από μη κατοίκους αλλά και τις καθαρές εισφορές ύψους €244,1 στο λογαριασμό κεφαλαίων. Καθαρές εκροές της τάξης των €11.373,3 εκατ. κατέγραψαν κατά την υπό εξέταση περίοδο οι λοιπές επενδύσεις, κυρίως

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.28 Χρηματοδότηση ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών από άμεσες επενδύσεις

λόγω της σημαντικής μείωσης του παθητικού των ΝΧΙ, το οποίο συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τις ρευστοποιήσεις στο λογαριασμό χαρτοφυλακίων.

Τουρισμός

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, κατά το 2013 καταγράφηκε μείωση στις αφίξεις τουριστών της τάξης του 2,4%, ενώ τα έσοδα αυξήθηκαν κατά 8%. Ως συνέπεια, η κατά κεφαλή δαπάνη κατέγραψε αύξηση της τάξης του 10,7% (Πίνακας Α.7 και Διάγραμμα Α.29). Πρόσφατα στοιχεία κατά τους 4 πρώτους μήνες του 2014 κατέγραψαν αύξηση στις αφίξεις τουριστών της τάξης του 1,4% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Παράλληλα, τα έσοδα από τον τουρισμό για τους πρώτους 2 μήνες του 2014 παρουσίασαν αύξηση 4,7%. Η βελτιωμένη πορεία των εσόδων από τον τουρισμό αντικατοπτρίζει εν μέρει τις αρνητικές γεωπολιτικές συγκυρίες σε ανταγωνιστικές χώρες της Μεσογείου, τις προσπάθειες του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ) και του ιδιωτικού τομέα για βελτίωση της καλύτερης προβολής του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, καθώς και τη περαιτέρω διείσδυση σε νέες αγορές όπως της Ρωσίας. Πιο συγκεκριμένα, οι αφίξεις από τη Ρωσία αυξήθηκαν κατά 28,8% το 2013, γεγονός που συνέβαλε και στη μεγάλη αύξηση στα έσοδα από τον τουρισμό αφού οι Ρώσοι τουρίστες φαίνεται να ξοδεύουν περισσότερο ανά κεφαλή από τους τουρίστες άλλων προελεύσεων. Κατά το 2013 διαφάνηκε ότι ο τουριστικός τομέας παραμένει σημαντικός για την εγχώρια ανάπτυξη και με πολύ καλές προοπτικές, λόγω της διαφαινόμενης διείσδυσης σε νέες αγορές καθώς και της έμφασης που έχει δοθεί σε νέα είδη του τουριστικού προϊόντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.7 Τουρισμός

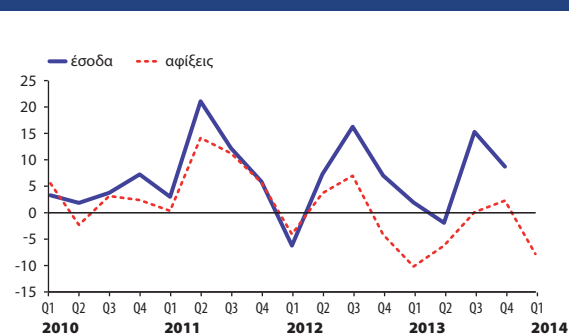
	Αφίξεις τουριστών (χιλ.)	Έσοδα από τουρισμό (€ εκατ.)	Κατά κεφαλή δαπάνη (€)
2012	2.464,9	1.927,7	782,1
2013	2.405,4	2.082,4	865,7
ετήσια % μεταβολή	-2,4	8,0	10,7
2013 ¹ Ιαν. - Φεβ.	84,6	59,2	699,8
2014 Ιαν. - Φεβ.	85,9	62,0	721,8
ετήσια % μεταβολή	1,5	4,7	3,1
2013 ² Ιαν. - Απρ.	339,7	-	-
2014 Ιαν. - Απρ.	344,4	-	-
ετήσια % μεταβολή	1,4	-	-

Πηγή: ΣΥΚ.

(1) Τα στοιχεία για Ιανουάριο 2013 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΣΥΚ

(2) Τα στοιχεία για τον Μάρτιο 2012 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.29 Αφίξεις και έσοδα από τουρισμό
(ετήσια μεταβολή, %)

Πηγή: ΣΥΚ.

4. Εγχώρια Ζήτηση, Παραγωγή και Αγορά Εργασίας

Τριμηνιαίοι εθνικοί λογαριασμοί

Η κυπριακή οικονομία κατέγραψε αρνητικό ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ της τάξης του 5,4% το 2013 σε σύγκριση με συρρίκνωση της τάξης του 2,4% το 2012. Αναλυτικά στοιχεία για το 2013 (Διαγράμματα Α.30(α) και Α.30(β)) παρουσιάζουν σημαντική χειροτέρευση της ιδιωτικής κατανάλωσης η οποία καταγράφει μείωση της τάξης του 5,7%. Πολύ μεγαλύτερη μείωση της τάξης του 21,6% παρουσίαζαν οι πάγιες ακαθάριστες κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης της εγχώριας ζήτησης, οι εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών κατέγραψαν, σε πραγματικούς όρους, μεγάλη μείωση της τάξης του 14,1%, ενώ μικρότερη μείωση παρουσίασαν και οι εξαγωγές της τάξης του 4,2%.

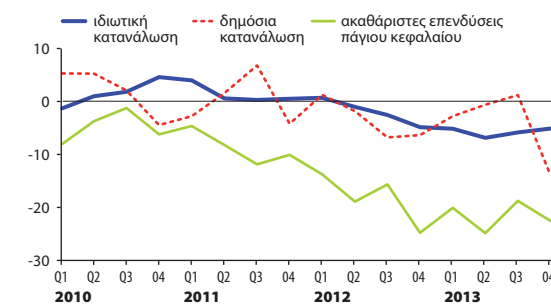
Με βάση πρόσφατα προκαταρκτικά στοιχεία, το πρώτο τρίμηνο του 2014 καταγράφηκε περαιτέρω επιδείνωση, με το ΑΕΠ να σημειώνει ετήσια συρρίκνωση της τάξης του 4%. Ειδικότερα, αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης παρουσίασε ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας (Βιομηχανία, Κατασκευές), όπως επίσης οι τομείς των Τραπεζών, του Τουρισμού, των Μεταφορών, του Εμπορίου και των λοιπών Υπηρεσιών.

Εγχώρια ζήτηση

Η εγχώρια ζήτηση παρουσίασε σημαντική συρρίκνωση κατά 10,1% το 2013, ενώ πρόσφατοι οικονομικοί δείκτες διαγράφουν σχετικά βελτιωμένη εικόνα για τους πρώτους μήνες του 2014 (Πίνακας Α.8).

Συγκεκριμένα, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυ-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.30(α) Τριμηνιαία αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (επιμέρους κατηγορίες)
(ετήσια μεταβολή, %)

Πηγή: ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.30(β) Τριμηνιαία αύξηση πραγματικού ΑΕΠ (επιμέρους κατηγορίες)
(ετήσια μεταβολή, %)

Πηγή: ΣΥΚ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.8 Έρευνες οικονομικής συγκυρίας:
δείκτες εμπιστοσύνης

(για επιμέρους δείκτες: διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων)

	2013 Δεκ.	2014 Ιαν.	2014 Φεβρ.	2014 Μάρτ.	2014 Απρ.
ΔΟΣ	90,3	91,3	92,9	93,5	97,3
Βιομηχανία	-15	-13	-13	-13	-9
Υπηρεσίες	-24	-17	-17	-12	0
Καταναλωτές	-44	-47	-39	-39	-38
Λιανικό εμπόριο	-19	-18	-18	-23	-10
Κατασκευές	-55	-58	-54	-50	-43

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σημείωση: Στοιχεία διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις.

ρίας αυξήθηκε από το 90,3 τον Δεκέμβριο 2013 στο 97,3 τον Απρίλιο 2014. Ταυτόχρονα, ο δείκτης κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου (**Διάγραμμα A.31**) συνέχισε να καταγράφει μειώσεις αλλά μικρότερες σε σχέση με τους πρώτους μήνες του 2013. Μικρή αύξηση καταγράφεται στον τουρισμό, με τις αφίξεις το πρώτο τετράμηνο του 2014 να ανέρχονται στο 1,4%. Όπως προαναφέρθηκε τα έσοδα από τον τουρισμό, παρουσιάζουν αύξηση κατά 4,7% τους πρώτους δύο μήνες του 2014. Αρκετοί εγχώριοι οικονομικοί δείκτες κατέγραψαν κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο αυξήσεις οι οποίες οφείλονται κυρίως στη μειωμένη οικονομική δραστηριότητα του Μαρτίου 2013. Οι εγγραφές μηχανοκίνητων οχημάτων (**Διάγραμμα A.32**) παρουσιάζουν αύξηση κατά 1,3% κατά το πρώτο τετράμηνο του 2014. Σε ότι αφορά τη χρήση κυπριακών πιστωτικών καρτών στην Κύπρο (**Διάγραμμα A.33**) κατά το πρώτο τετράμηνο του 2014 καταγράφηκε αύξηση της τάξης του 7,3%. Αυξητική τάση παρουσιάζουν επίσης οι δαπάνες κατόχων ξένων πιστωτικών καρτών στην Κύπρο κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του υπό αναφορά έτους, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 19,2%. Αντίθετα, ο δανεισμός του ιδιωτικού τομέα παρουσιάζει συνεχιζόμενη καθοδική πορεία, ως αποτέλεσμα της διόρθωσης των ισολογισμών των τραπεζών αλλά και της προσπάθειας των νοικοκυριών για απομόχλευση. Παρόλα αυτά, η ιδιωτική κατανάλωση δεν είναι τόσο αρνητική όσο κάποιος θα ανέμενε λόγω της εξομάλυνσης της κατανάλωσης από τη μερική χρήση των αποταμιεύσεων.

Κατασκευαστικός τομέας

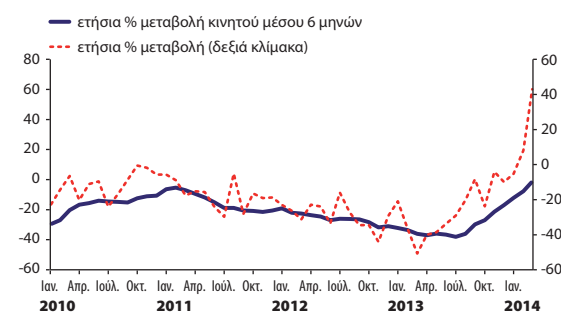
Η ύφεση στην οικονομία και τα μέτρα που επιβλήθηκαν στο χρηματοπιστωτικό τομέα έχουν αντίκτυπο τόσο στις τιμές των κατοικιών όσο και στον κατασκευαστικό τομέα. Σημάδια ύφεσης συνέχισαν να καταγρά-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ A.31 Λιανικές πωλήσεις (εξαιρουμένων των μηχανοκίνητων οχημάτων)

Πηγή: ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ A.32 Εγγραφές μηχανοκίνητων οχημάτων

Πηγή: ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ A.33 Δαπάνες κατόχων πιστωτικών καρτών

(συσσωρευμένη ετήσια μεταβολή περιόδου από Ιανουάριο)

Πηγή: JCC Payments System Ltd.

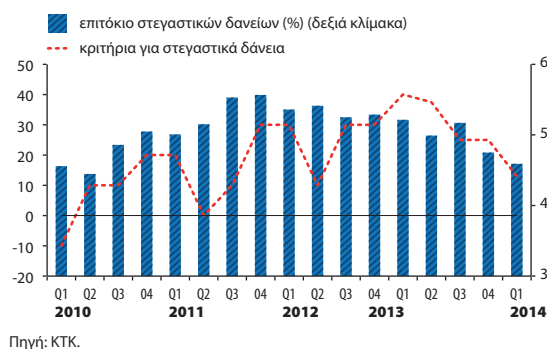
φονται και κατά τους πρώτους μήνες του 2014. Εντούτοις, η σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων που έθεσε η ΚΤΚ μετά από την απόφαση του Eurogroup, η χαλάρωση στα κριτήρια δανεισμού⁹ και η οριακή μείωση των δανειστικών επιτοκίων¹⁰ αποτελούν εξελίξεις που αναμένονται να υποβοηθήσουν στην μελλοντική πορεία του κατασκευαστικού τομέα και της αγοράς ακινήτων γενικότερα.

Σε σχέση με επιμέρους δείκτες, οι εγχώριες πωλήσεις τσιμέντου κατέγραψαν κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2014 ετήσια μείωση της τάξης του 22,4% (Διάγραμμα Α.35) μετά από μείωση της τάξης του 24,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Επιπρόσθετα, οι εγκεκριμένες άδειες οικοδομής, όπως φαίνεται από τα στοιχεία που καταγράφηκαν τους δύο πρώτους μήνες του 2014, σημειώνουν μείωση 16,9% (Διάγραμμα Α.36) σε σχέση με μείωση 18,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2013, υποδεικνύοντας ότι βραχυπρόθεσμα η κατασκευαστική δραστηριότητα αναμένεται να παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα.

Εντούτοις, ο δείκτης τιμών των κατασκευαστικών υλικών, κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2013 και το πρώτο τρίμηνο του 2014 παρουσίασε μικρή ετήσια αύξηση της τάξης του 1,2% και 2,3% αντίστοιχα. Επιπρόσθετα ο δείκτης εμπιστοσύνης στον

9. Περαιτέρω χαλάρωση παρατηρήθηκε το πρώτο τρίμηνο του 2014 και στα κριτήρια παραχώρησης στεγαστικών δανείων των υποψηφίων αγοραστών σε χρηματοδότηση (Διάγραμμα Α. 34) όπου σύμφωνα με την «Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων» της ΚΤΚ βρίσκονται στο 13 σε σχέση με 25 που βρίσκονταν το τρίτο και τέταρτο τρίμηνο του 2013.
10. Συγκεκριμένα, τα στεγαστικά επιτόκια, σημείωσαν οριακή μείωση σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, αφού το πρώτο τρίμηνο του 2014 κυμάνθηκαν στο 4,59% σε σχέση με 5,21% το πρώτο τρίμηνο του 2013 και 4,75% το τέταρτο τρίμηνο του 2013.

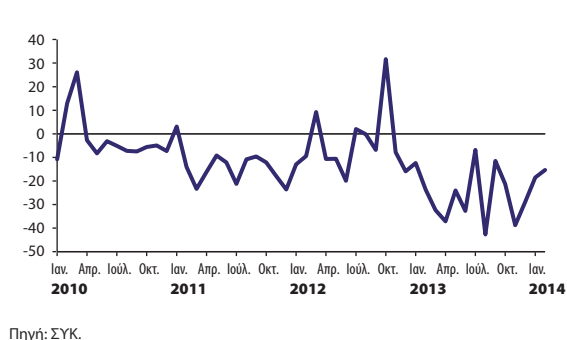
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.34 Κριτήρια παραχώρησης και επιτόκιο στεγαστικών δανείων

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.35 Πωλήσεις τσιμέντου

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.36 Αριθμός εγκεκριμένων αδειών οικοδομής (ετήσια μεταβολή, %)

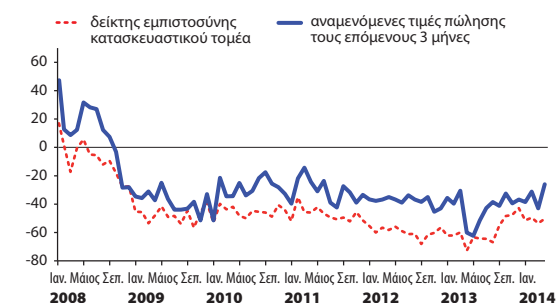
κατασκευαστικό τομέα στην Κύπρο, όπως δημοσιεύεται από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας (ΕΟΣ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σημείωσε σημαντική βελτίωση από -59,1 το έτος 2013, σε -51,47 το πρώτο τρίμηνο του 2014, παραμένοντας πάντως σε αρνητικά επίπεδα (**Διάγραμμα Α.37**).

Η χαμηλή ζήτηση στην αγορά ακινήτων αποτυπώνεται επίσης στα στοιχεία του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας που δείχνουν ότι κατά τους πρώτους δύο μήνες του 2014 ο συνολικός αριθμός πωλητηρίων εγγράφων (εγχώριοι και αλλοδαποί αγοραστές) συνέχισε την καθοδική πορεία που καταγράφηκε σε ολόκληρο το 2013. Εντούτοις, τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2014, σημειώθηκαν για πρώτη φορά ετήσιες αυξήσεις της τάξης του 20,3% και 9,1% αντίστοιχα (**Διάγραμμα Α.38**). Αυτό ενδεχόμενα να οφείλεται στην σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων αλλά και στην επίδραση βάσης λόγω της κατάστασης που επικράτησε τον Μάρτη του 2013.

Αγορά εργασίας

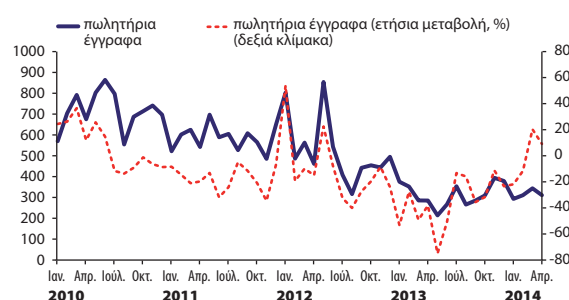
Σε συνάρτηση με τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας, η απασχόληση κατέγραψε σημαντική ετήσια μείωση της τάξης του 5,4% το 2013 έναντι μείωσης 3,3% κατά το 2012. Επίσης, σε συνδυασμό με τη σημαντική μείωση της απασχόλησης, παρατηρήθηκε και σημαντική αύξηση στην ανεργία. Συγκεκριμένα, το ποσοστό ανεργίας το 2013 αυξήθηκε κατά 4,1 ποσοστιαίες μονάδες περίπου σε σχέση με το 2012, φθάνοντας έτσι στο 15,9%, σύμφωνα με στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) (**Διάγραμμα Α.39**). Η μείωση που καταγράφηκε στην απασχόληση αντικατοπτρίζεται και στις συνο-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.37 Έρευνες οικονομικής συγκυρίας: δείκτες εμπιστοσύνης κατασκευαστικού τομέα

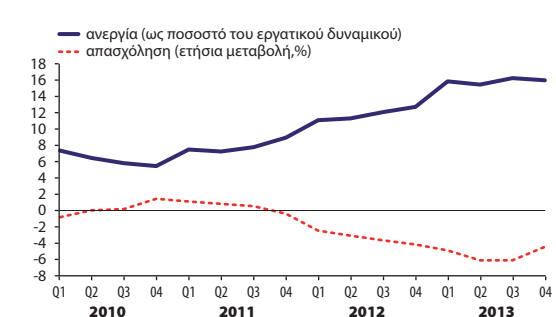
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
Σημείωση: Στοιχεία διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.38 Πωλητήρια έγγραφα (σύνολο κατοίκων και μη-κατοίκων Κύπρου)

Πηγή: Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.39 Ανεργία και απασχόληση

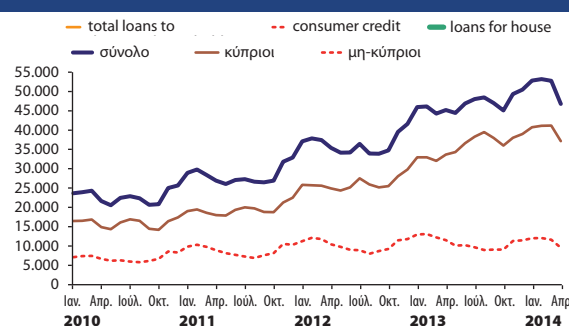
Πηγή: ΣΥΚ (ΕΕΔ).

λικές ώρες εργασίας, όπου κατέγραψαν μείωση της τάξης του 5,9% κατά τη διάρκεια του 2013, ή μείωση κατά 0,5% ανά απασχολούμενο. Αναλυτικότερα, οι ώρες ανά αυτοεργοδοτούμενο παρουσίασαν οριακή μείωση 0,1%, ενώ οι ώρες ανά εργοδοτούμενο κατέγραψαν μείωση της τάξης του 0,7% κατά την υπό αναφορά περίοδο.

Η προαναφερθείσα αύξηση στην ανεργία έτσι όπως παρουσιάζεται στην ΕΕΔ δεν αντικατοπτρίζεται πλήρως στα στοιχεία της εγγεγραμμένης ανεργίας. Συγκεκριμένα, για το 2013 οι εγγεγραμμένοι άνεργοι ανήλθαν στις 46,8 χιλιάδες άτομα, σε αντίθεση με την ΕΕΔ της οποίας οι άνεργοι ανήλθαν στις 70,8 χιλιάδες άτομα. Πρόσφατα στοιχεία της ΣΥΚ για τους εγγεγραμμένους άνεργους που είναι διαθέσιμα μέχρι και τον Απρίλιο του 2014, κατέγραψαν ετήσια αύξηση 3,4% (από 45,2 χιλιάδες σε 46,8 χιλιάδες εγγεγραμμένους άνεργους) σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους (**Διάγραμμα Α.40**). Η απόκλιση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας δεν έχουν πλέον το κίνητρο να εγγραφούν στους καταλόγους ανέργων επειδή οι προοπτικές τους για εύρεση απασχόλησης είναι λιγοστές. Παράλληλα, οι μακροχρόνια άνεργοι (άνεργοι πάνω από έξι μήνες) και που έχουν πλέον εξαντλήσει τα ανεργιακά τους επιδόματα, δεν επιδιώκουν να παραμείνουν στους καταλόγους. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕΔ όπως παρουσιάζονται στο **Διάγραμμα Α.41**, το ποσοστό ανεργίας με διάρκεια έξι μήνες και άνω έφτασε στο 10,2% το τελευταίο τρίμηνο του 2013, σε σύγκριση με 8,8% το πρώτο τρίμηνο του έτους και 6,9% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2012.

Σχετικά με την κατανομή της αύξησης σε Κύπριους και μη-Κύπριους, έτσι όπως παρουσιάζ-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.40 Εγγεγραμμένη ανεργία
(αριθμός ανέργων)

Πηγή: ΣΥΚ.

Διάγραμμα Α.41 Ανεργία κατά διάρκεια
(ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού)

Πηγή: ΣΥΚ (ΕΕΔ).

ζεται στα στοιχεία της εγγεγραμμένης ανεργίας, σημειώνεται ότι η ανεργία στους Κυπρίους αυξήθηκε κατά 10,3% τον Απρίλιο του 2014 σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, ενώ στους μη κύπριους καταγράφηκε μείωση κατά 16,7%. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει αποχώρηση από την Κύπρο ξένων εργατών.

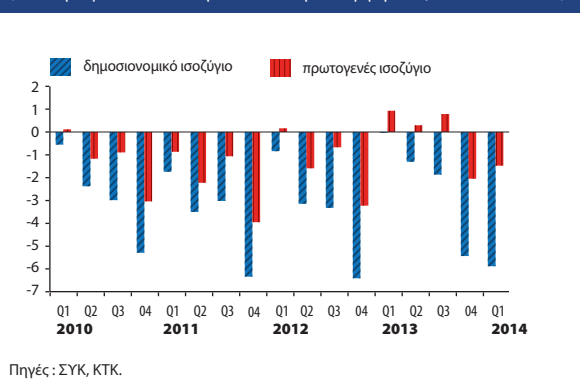
5. Εγχώριες Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Το δημοσιονομικό έλλειμμα κατά το 2013 παρουσίασε βελτίωση κατά 1 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο φθάνοντας το 5,4% του ΑΕΠ (Διάγραμμα Α.42). Αυτή η εξέλιξη οφείλεται κυρίως στη σημαντικότερη ετήσια μείωση των δαπανών έναντι αυτής των εσόδων κατά την υπό αναφορά περίοδο, επακόλουθο των συμφωνηθέντων με την Τρόικα στο Μνημόνιο Συναντίληψης. Επιπλέον, το πρωτογενές ισοζύγιο ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσίασε καλύτερευση κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες το 2013, φτάνοντας το -2%, σε σύγκριση με έλλειμμα της τάξης του 3,2% το 2012 (Διάγραμμα Α.42).

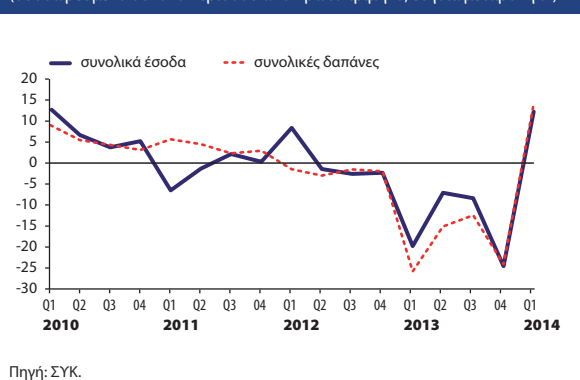
Αναλυτικότερα, με βάση τα ετήσια στοιχεία της ΣΥΚ για έσοδα και δαπάνες της γενικής κυβέρνησης για το 2013, τα δημόσια έσοδα παρουσιάζουν 4,6% ετήσια μείωση (Διάγραμμα Α.43), κυρίως λόγω της μείωσης που παρατηρήθηκε στα φορολογικά έσοδα, ως αποτέλεσμα της σημαντικής συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Παράλληλα, οι δημόσιες δαπάνες κατέγραψαν σημαντική ετήσια μείωση της τάξης του 6,9% το 2013, αντανακλώντας μειώσεις σε όλες τις κατηγορίες δαπανών.

Πιο συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά τα έσοδα από άμεσους φόρους, στην κατηγορία «Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ», αυτά παρουσίασαν 2,3% μείωση το 2013 σε σύγκριση με το 2012. Σύμφωνα με τα στοιχεία

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.42 Δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης
(συσσωρευμένο σύνολο περιόδου από πρώτο τρίμηνο ως ποσοστό του ΑΕΠ)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.43 Συνολικά έσοδα και δαπάνες της γενικής κυβέρνησης
(συσσωρευμένο σύνολο περιόδου από πρώτο τρίμηνο, ετήσια μεταβολή %)

του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (ΤΕΠ), αν και σημειώθηκε μερική βελτίωση στα φορολογικά έσοδα νομικών προσώπων καθώς και στη κατηγορία «άλλη άμεση φορολογία», αυτή αντισταθμίστηκε από τη μείωση των εσόδων από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων της τάξης του 24,1%. Οι μειώσεις στην προαναφερθείσα κατηγορία οφείλονται κυρίως σε συρρικνώσεις των απολαβών και της απασχόλησης, επακόλουθα της οικονομικής ύφεσης.

Αναφορικά με τα έσοδα από έμμεσους φόρους, έτσι όπως καταγράφονται στην κατηγορία «Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές», παρουσιάζεται σημαντική ετήσια μείωση της τάξης του 9% κατά το 2013 σε σύγκριση με το 2012. Αυτό εξηγείται από τη μεγάλη ετήσια πτώση της τάξης του 11,3% στα έσοδα από το ΦΠΑ κατά την υπό αναφορά περίοδο, που οφείλεται κυρίως στους συνεχιζόμενους αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής της ιδιωτικής κατανάλωσης, και παρά την αύξηση στο 18% του κανονικού συντελεστή ΦΠΑ από την 1η Ιανουαρίου 2013.

Παράλληλα, μειώσεις καταγράφηκαν και στις κατηγορίες «Εισόδημα περιουσίας» και «Κοινωνικές εισφορές» της τάξης του 16,6% και 2,4% αντίστοιχα.

Αναφορικά με τις εξελίξεις στις δημόσιες δαπάνες, η σημαντική ετήσια μείωση των δαπανών κατά 6,9% κατά το 2013 οφείλεται σε μειώσεις σε σχεδόν όλες τις κατηγορίες δαπανών.

Πρωτίστως οφείλεται στη σημαντική ετήσια μείωση των δαπανών για «κεφαλαιουχικά αγαθά μείον πωλήσεων» (61,1%), λόγω της σημαντικής ετήσιας μείωσης των δαπανών για δημόσιες πάγιες επενδύσεις (21,5%), καθώς και στην κατηγοριοποίηση των προσωρινής φύσεως εισπράξεων από

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

τέλη αδειοδότησης δικαιωμάτων εξερεύνησης υδρογονανθράκων στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), που καταγράφηκε ως αρνητική κεφαλαιουχική δαπάνη σύμφωνα με τις οδηγίες της Eurostat.

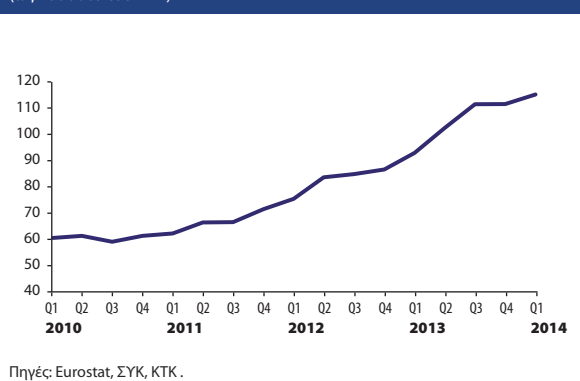
Κατά δεύτερο λόγο η πτώση που καταγράφηκε στις δαπάνες οφείλεται στην ετήσια μείωση των συνολικών «δαπανών για απολαβές προσωπικού» της τάξης του 8,9%, που αντικατοπτρίζει τις αποκοπές των αποδοχών και των συντάξεων καθώς και της μείωσης της απασχόλησης του δημοσίου τομέα. Αξίζει να σημειωθεί πως η προαναφερθείσα μείωση συμπεριλαμβάνει και τις υψηλότερες από αναμενόμενες δαπάνες για συντάξεις και φιλοδωρήματα που αντανakλούν το κύμα πρόωρων αφυπηρετήσεων.

Τέλος, οφείλεται στην ετήσια μείωση των δαπανών για «ενδιάμεση ανάλωση» της τάξης του 14,3%, λόγω χαμηλότερων του αναμενόμενου δαπανών για αμυντική θωράκιση, καθώς και για αγορά νερού από τις μονάδες αφαλατώσεως.

Αναφορικά με το ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ (**Διάγραμμα Α.44**), αυτό σημείωσε περαιτέρω σημαντική αύξηση στο 111,7% το 2013, σε σύγκριση με 86,6% το 2012. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στις σημαντικές προσαρμογές ελλείμματος-χρέους (deficit-debt adjustment), οι οποίες συμπεριλαμβάνουν τα 1,5 δις ευρώ για ανακεφαλαιοποίηση των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΣΠΙ).

Σε σχέση με τη χρηματοδότηση του δημόσιου χρέους, σημειώνονται τα ακόλουθα: πρώτον, η εκταμίευση οικονομικής βοήθειας από τον ΕΜΣ και από το ΔΝΤ συνολικού ύψους 5,3 δις ευρώ περίπου έως και το τέλος του 2013, δεύτερον, η ανανέωση κατά την 1η Ιουλίου 2013 χρεογράφου ποσού 1,9 δις ευρώ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.44 Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης
(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

περίπου που είχε εκδοθεί για τις ανάγκες κεφαλαιοποίησης της πρώην Λαϊκής Τράπεζας τον Ιούνιο 2012 και το οποίο βρίσκεται πλέον στην κατοχή της Τράπεζας Κύπρου τρίτο, η ολοκλήρωση κατά την προαναφερθείσα ημερομηνία της μνημονιακής υποχρέωσης αναφορικά με ανταλλαγή αριθμού εγχώριων χρεογράφων ύψους 1 δις ευρώ λήξεως 2013-2016 με νέα ομόλογα ιδίου ονομαστικού επιτοκίου και λήξεως 2019-2023.

Τρέχουσες Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Όσον αφορά τις δημοσιονομικές εξελίξεις κατά το πρώτο τρίμηνο του 2014, τα προκαταρκτικά στοιχεία της ΣΥΚ που αφορούν έσοδα και δαπάνες της γενικής κυβέρνησης καταγράφουν μικρή χειροτέρευση, με το δημοσιονομικό ισοζύγιο ως ποσοστό του ΑΕΠ να καταγράφει έλλειμμα της τάξης του 0,2% του ΑΕΠ, σε σχέση με ισοσκελισμένους δημοσιονομικούς λογαριασμούς την αντίστοιχη περσινή περίοδο (Πίνακας Α.9).

Θα πρέπει να τονιστεί ότι λόγω της ιδιάζουσας κατάστασης που επικρατούσε το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μάρτη στο τραπεζικό σύστημα, τα στοιχεία του πρώτου τριμήνου του 2013 δημιουργούν πρόβλημα βάσης, το οποίο επεξηγεί σε μεγάλο βαθμό κάποιες μεγάλες ετήσιες μεταβολές που παρουσιάζονται σε σύγκριση με τα στοιχεία του πρώτου τριμήνου του 2014, που αναλύονται πιο κάτω.

Αναλυτικότερα, ο δείκτης εσόδων προς το ΑΕΠ παρουσίασε βελτίωση το πρώτο τρίμηνο του 2014, φτάνοντας στο 9,9%, σε σύγκριση με 8,4% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2012 (Πίνακας Α.9). Η κατηγορία «Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές» παρουσίασε αύξηση 24,8% το πρώτο τρίμηνο του 2014 σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.9 Λογαριασμοί της γενικής κυβέρνησης

	Ιαν-Μάρτ, 2013 (€ εκατ.)	Ιαν-Μάρτ, 2014 (€ εκατ.)	Μεταβολή
ΔΑΠΑΝΕΣ			
Ενδίαμεση ανάλωση	138,7	142,4	2,7
Κεφαλαιουχικά αγαθά μείον πωλήσεις ¹	-126,8	34,2	-127,0
Απολαβές προσωπικού	608,3	532,0	-12,5
Άλλοι φόροι επί της παραγωγής	0	0	0
Επιδότησεις	31,1	32,3	3,9
Τόκοι πληρωθέντες	158,7	135,4	-14,7
Κοινωνικές παροχές	449,5	605,9	34,8
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	113,9	99,4	-12,7
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	26,3	15,6	-40,7
Σύνολο δαπανών	1.399,7	1.597,2	14,1
Σύνολο δαπανών ως % του ΑΕΠ	8,5	10,1	
ΕΣΟΔΑ			
Παροχή αγαθών και υπηρεσιών	81,4	107,0	31,4
Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές	445,7	556,3	24,8
εκ των οποίων ΦΠΑ	244,8	303,5	24,0
Εισόδημα περιουσίας	92,2	39,3	-57,4
Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ	407,9	445,9	9,3
Κοινωνικές εισφορές	345,7	379,8	9,9
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	20,9	36,5	74,6
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	0,6	0,8	33,3
Σύνολο εσόδων	1.394,4	1.565,6	12,3
Σύνολο εσόδων ως % του ΑΕΠ	8,4	9,9	
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-)	-5,3	-31,6	
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) ως % του ΑΕΠ	0	-0,2	
Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ. 1. Περιλαμβάνει τέλη ΑΟΖ που καταγράφηκαν ως αρνητική κεφαλαιουχική δαπάνη το 2013 σύμφωνα με την Eurostat.			

Πλαίσιο Α.2: Θέματα βιωσιμότητας δημοσίου χρέους

Συσσωρευμένες κρατικές χρηματοδοτικές ανάγκες που προέρχονται από συνεχόμενα δημοσιονομικά ελλείμματα, οδηγούν σε αύξηση των δεικτών του δημοσίου χρέους¹. Είναι γενικά παραδεκτό στη βιβλιογραφία ότι το υπερβολικά μεγάλο δημόσιο χρέος σε μια οικονομία ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά το ρυθμό της μακροπρόθεσμης οικονομικής ανάπτυξης της χώρας. Επιπρόσθετα, ένας υπερβολικά υψηλός δείκτης δημοσίου χρέους ενδέχεται να οδηγήσει σε δυσκολίες στη διασφάλιση ρευστότητας για κάλυψη χρηματοδοτικών αναγκών, λόγω της αύξησης του κινδύνου αθέτησης (default risk) στην αποπληρωμή του χρέους. Συνεπώς, το επίπεδο και η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους έχει ιδιαίτερη σημασία σε μια οικονομία.

Ως προς αυτόν τον σκοπό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θεσμοθετήσει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) το οποίο είναι ένα κανονιστικό πλαίσιο που στοχεύει σε δημοσιονομική πειθαρχία ανάμεσα στα κράτη μέλη. Το ΣΣΑ αποσκοπεί στο να διατηρείται ο δείκτης δημοσίου χρέους των κρατών μελών εντός συγκεκριμένων ορίων, δηλαδή κάτω από 60% του ΑΕΠ, και παράλληλα φροντίζει ώστε το δημοσιονομικό έλλειμα να μην υπερβεί το 3% του ΑΕΠ. Στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος ξεπεράσει τα

προσυμφωνηθέντα όρια, τότε το Συμβούλιο θα εκδώσει συστάσεις για το πως θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα, η μη συμμόρφωση στις οποίες μπορεί να οδηγήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Η έννοια της βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους, όμως, δεν είναι απόλυτη και επιδέχεται διάφορες ερμηνείες. Σε γενικές γραμμές, η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους νοείται ως η ικανότητα μιας χώρας να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις του χρέους της σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα (βλέπε, για παράδειγμα, τους Giammarioli et al., 2007)². Στις περιπτώσεις δανεισμού σε χώρες με οικονομικά προβλήματα και ανάγκη δημοσιονομικής προσαρμογής, η έννοια της βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους αποκτά ιδιαίτερη σημασία.

Για παράδειγμα, η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους οποιασδήποτε χώρας μέλους της ζώνης του ευρώ η οποία υπόκειται σε πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την έναρξη αλλά και τη συνέχιση παροχής οικονομικής βοήθειας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) προς αυτή. Η παροχή οικονομικής βοήθειας βασίζεται στην ανάλυση της ικανότητας της χώρας να χρηματοδοτήσει τους στόχους πολιτικής της και να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, περιορίζοντας τους κινδύνους για οικονομική αποσταθεροποίηση.

1. Το δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης (το λεγόμενο ακαθάριστο δημόσιο χρέος [consolidated gross debt]) αποτελείται από το σύνολο του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης και των τοπικών αρχών εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού δανεισμού, που περιλαμβάνει τη συνεισφορά των Ταμείων Κοινωνικών Ασφαλίσεων αλλά και των υπό διαχείριση ταμείων προς την κεντρική κυβέρνηση.
2. Giammarioli, N., C. Nickel, P. Rother and J.-P. Vidal (2007) "Assessing fiscal soundness - theory and practice", ECB Occasional Paper No. 56.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

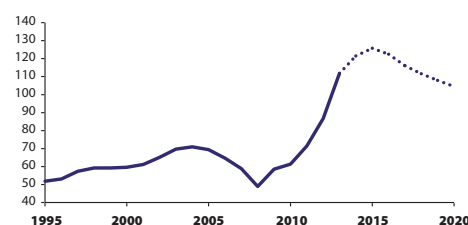
3

Στατιστικό
Παράρτημα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΝΤ έχουν αναπτύξει ένα επίσημο πλαίσιο για την ανάλυση της βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους³. Το εν λόγω πλαίσιο αξιοποιείται από την Τρόικα (δηλαδή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) κατά τις τριμηνιαίες αξιολογήσεις της πορείας υλοποίησης των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής και αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την καλύτερη ανίχνευση, πρόληψη και επίλυση ενδεχόμενων κινδύνων που ελλοχεύουν. Σημειώνεται ότι με βάση το Μνημόνιο Συναντίληψης που συνομολογήθηκε τον Απρίλιο του 2013, η σχετική βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους της Κύπρου καθορίζεται στην επίτευξη ενός δείκτη δημοσίου χρέους προς το ΑΕΠ της τάξης του 100% το 2020⁴.

Σε γενικές γραμμές, η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους μιας χώρας εξαρτάται

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)

Πηγές: ΣΥΚ για τα έτη 1995-2013, τρίτη αξιολόγηση οικονομικού οικονομικού προγράμματος για τα έτη 2014-2020.

από τα επιτόκια δανεισμού για εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους (implicit interest rate) που αναλαμβάνει, την πορεία των δημοσιονομικών και μακροοικονομικών μεταβλητών, δηλαδή το ύψος του πρωτογενούς ισοζυγίου (primary balance)⁵ και το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και ορισμένους άλλους παράγοντες που περιλαμβάνονται στη προσαρμογή ελλείμματος-χρέους (deficit-debt adjustment)^{6,7}.

3. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/dsa/mac.htm>

4. Η σχετική έκθεση για την Ελληνική Δημοκρατία προβλέπει την επίτευξη ενός δείκτη δημοσίου χρέους προς το ΑΕΠ της τάξης του 120% το 2020.

5. Το πρωτογενές ισοζύγιο ορίζεται ως το δημοσιονομικό ισοζύγιο εξαιρουμένης της καταβολής τόκων για εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους.

6. Η προσαρμογή ελλείμματος-χρέους αφορά συναλλαγές ή άλλους παράγοντες που επηρεάζουν το απόθεμα του δημοσίου χρέους, αλλά δεν καταγράφονται ως μέρος του πρωτογενούς ελλείμματος. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, εισπράξεις από ιδιωτικοποιήσεις, την απόκτηση μετοχών σε εταιρείες οι οποίες καταγράφονται ως χρηματοπιστωτικές συναλλαγές, καθώς και ενδεχόμενες υποχρεώσεις που απορρέουν από κρατικές εγγυήσεις, για παράδειγμα, προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα, ή σε κρατικές εταιρείες.

7. Πιο συγκεκριμένα, η δυναμική της συσσώρευσης του δημοσίου χρέους, ως ποσοστό του ΑΕΠ, εκφράζεται με την ακόλουθη εξίσωση:

$$\Delta b_t = \frac{i_t - g_t}{1 + g_t} b_{t-1} - p_t + dda_t$$

όπου:

b = δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ

i = μέσο τεκμαρτό επιτόκιο για εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους

g = ρυθμός ετήσιας μεγέθυνσης ονομαστικού ΑΕΠ

p = πρωτογενές έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ

dda = προσαρμογή ελλείμματος-χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Η εξίσωση βασίζεται στην αρχική εξίσωση συσσώρευσης του δημοσίου χρέους σε ονομαστικούς όρους ($B_t + (1 + i)B_{t-1} - P_t + DDA_t$) μετά που όλα τα μέρη της εξίσωσης διαιρεθούν με το ονομαστικό ΑΕΠ και γίνουν οι απαραίτητες μαθηματικές αναπροσαρμογές των όρων της εξίσωσης.

Όπως φαίνεται στη σχετική εξίσωση της υποσημείωσης 7, η μεταβολή του ποσοστού του δημοσίου χρέους ως προς το ΑΕΠ είναι ανάλογη του επιτοκίου δανεισμού και αντιστρόφως ανάλογη του ρυθμού μεγέθυνσης του ονομαστικού ΑΕΠ και του πρωτογενούς ισοζυγίου.

Το **Διάγραμμα 1** παρουσιάζει την ιστορική εξέλιξη του δημοσίου χρέους μέχρι και το 2013 καθώς και τις σχετικές προβλέψεις των διεθνών δανειστών μας για την περίοδο 2014-2020 σύμφωνα με την τρίτη αξιολόγηση του οικονομικού προγράμματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στο διάγραμμα αυτό φαίνεται ο υπερδιπλασιασμός του δημοσίου χρέους από το 2008 και μετά, αλλά και η αναμενόμενη πορεία αποκλιμάκωσης και μείωσης του χρέους από το 2015 και μετά.

Το πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής της Κυπριακής Δημοκρατίας περιλαμβάνει πολλές ασφαλιστικές δικλείδες που στοχεύουν στη διατήρηση της βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους.

Αναφορικά με τα επιτόκια δανεισμού και γενικότερα τη διαχείριση της ρευστότητας της κυβέρνησης για τη διασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης, το πρόγραμμα προνοεί την παροχή μακροπρόθεσμων δανείων από τους διεθνείς δανειστές μας με χαμηλό επιτόκιο, την αναδιάταξη και μείωση του επιτοκίου του υφιστάμενου δανείου από τη Ρωσική Ομοσπονδία, την ανανέωση εσωτερικού χρέους ύψους €1 δις με ομόλογα μεγαλύτερης διάρκειας μέσω της εθελοντικής ανταλλαγής ομολόγων, την ανανέωση του κυβερνητικού χρεογράφου ύψους €1,9 δις που εκδόθηκε το 2012 για ανακεφαλαιοποίηση της πρώην Λαϊκής Τράπεζας, και την ανα-

νέωση βραχυπρόθεσμου χρέους ύψους €1 δις στην εγχώρια αγορά.

Σε σχέση με την πορεία του πρωτογενούς ισοζυγίου, το πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής, παρότι φιλόδοξο, είναι επιτεύξιμο και περιλαμβάνει την μετατροπή του πρωτογενούς ελλείμματος σε πλεόνασμα το 2016 και την επίτευξη του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα της τάξης του 4% του ΑΕΠ από το 2018 και εντεύθεν. Για να επιτευχθεί η εν λόγω πορεία δημοσιονομικής προσαρμογής, η Κυπριακή Δημοκρατία δεσμεύθηκε να εφαρμόσει μια δέσμη μέτρων εξυγίανσης που ανέρχονται σε περίπου 12% του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2013-2018. Ως μέρος αυτής της δέσμης μέτρων, μέτρα της τάξης του 5% του ΑΕΠ περίπου νομοθετήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2012. Περαιτέρω δημοσιονομικά μέτρα της τάξης του 2,2% του ΑΕΠ εγκρίθηκαν ως προαπαιτούμενη δράση τον Απρίλιο του 2013. Τέλος, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει δεσμευθεί με βάση το Μνημόνιο Συναντίληψης (ΜΣ) που συνομολογήθηκε τον Απρίλιο του 2013 να προσδιορίσει πρόσθετα μέτρα της τάξης του 4,7% του ΑΕΠ για να εφαρμοστούν κατά τη διάρκεια της περιόδου 2015-2018. Σημειώνεται ότι λόγω των καλύτερων από τα προβλεπόμενα δημοσιονομικά αποτελέσματα για το 2013, ενδέχεται η συνολική δημοσιονομική επίπτωση των πρόσθετων μέτρων να είναι μικρότερη από ότι είχε αρχικά προβλεφθεί.

Αναφορικά με διαρθρωτικά μέτρα και άλλες μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής, όπως για παράδειγμα η άρση αδικαιολόγητων εμποδίων στην ανάπτυξη των αγορών υπηρεσιών, αυτά τα

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

μέτρα δύναται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη βιωσιμότητα του χρέους είτε άμεσα μέσω της αύξησης των δημοσίων εσόδων είτε και έμμεσα λόγω της ενίσχυσης του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης.

Πέραν των προαναφερθέντων παραγόντων, το πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής περιλαμβάνει και άλλα μέτρα για ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους όπως έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις ύψους €1 δις μέχρι το τέλος του προγράμματος και ακόμη €400 εκατ. μέχρι το 2018, συνεισφορά υπό τη μορφή μερίσματος από την ΚΤΚ προς την κυβέρνηση ύψους €400 εκατ., καθώς και ανταλλαγή μέρους του δανείου που χορηγήθηκε από την ΚΤΚ προς την κυβέρνηση πριν την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 με άλλα περιουσιακά στοιχεία.

Σημειώνεται ότι ενδεχόμενα οφέλη από την εκμετάλλευση των υπεράκτιων κοιτασμάτων φυσικού αερίου, δεν ενσωματώνονται στις εκτιμήσεις της Τρόικας. Στην περίπτωση που οι προσδοκίες για τέτοια οφέλη πραγματοποιηθούν, αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια ισχυρότερη και πιο γρήγορη ανάκαμψη της οικονομίας λόγω της αύξησης των εσόδων και επενδύσεων που αναμένεται να προκύψουν σε μια τέτοια περίπτωση σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση. Μια τέτοια εξέλιξη θα είχε επίσης μεγάλη επίδραση και στην πορεία επαναφοράς του δημοσίου χρέους σε χαμηλότερα και βιώσιμα επίπεδα.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Αυτή η καλυτέρευση οφείλεται κυρίως στην βελτίωση εσόδων από το ΦΠΑ, όπου σημειώθηκε αύξηση 24%. Βελτίωση επίσης παρατηρήθηκε στην κατηγορία «Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ», όπου σημειώθηκε αύξηση 9,3% του ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο του 2014 με σύγκριση το πρώτο τρίμηνο του 2013. Αυτή η αλλαγή οφείλεται κυρίως στην επέκταση της φορολογικής κάλυψης του ιδιωτικού τομέα, καθώς και στην αύξηση του εταιρικού φόρου από 10% σε 12,5%. Πρέπει να σημειωθεί η μείωση της τάξης του 57,4% στη κατηγορία «Εισόδημα Περιουσίας», που οφείλεται στη διαφορετική χρονική καταβολή του μερίσματος της ΚΤΚ.

Σε ό,τι αφορά εξελίξεις στις δημόσιες δαπάνες (**Πίνακας Α.9, σελ. 63**), παρουσιάζεται σημαντική αύξηση των δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ από 8,5% το πρώτο τρίμηνο του 2013 σε 10,1% το πρώτο τρίμηνο του 2014. Αυτό οφείλεται κυρίως στην αύξηση της τάξης του 127% στην κατηγορία «Κεφαλαιουχικά αγαθά μείον πωλήσεις» το πρώτο τρίμηνο του 2014 σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, λόγω της επίδρασης βάσης της συμπερίληψης των έκτακτων εσόδων από τα τέλη αδειοδότησης δικαιωμάτων εξερεύνησης υδρογονανθράκων στην Κυπριακή ΑΟΖ σαν αρνητικές δαπάνες. Επίσης, σημειώθηκε αύξηση στις κοινωνικές παροχές κατά 34,8% του ΑΕΠ, λόγω του πολλαπλασιασμού των ανεργιακών και πλεονασματικών επιδομάτων, καθώς και στην επιτάχυνση της διαδικασίας έγκρισης πλεονασμού. Πρέπει να σημειωθεί η μείωση στις δαπάνες για απολαβές προσωπικού κατά 12,5% το πρώτο τρίμηνο του 2014 σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2013, λόγω της 3% οριζόντιας μείωσης απολαβών και επαγγελματικών συντάξεων.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

6. Μακροοικονομικές Προοπτικές Σύμφωνα με το ΜΣ

Σε ότι αφορά τις προοπτικές της κυπριακής οικονομίας για την περίοδο 2014-2016 σημειώνεται η αναθεώρηση των προβλέψεων που υιοθετήθηκε στο ΜΣ κατά την τέταρτη αξιολόγηση της κυπριακής οικονομίας από την ΕΕ, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ.

Συγκεκριμένα, οι μακροοικονομικές προοπτικές που περιλαμβάνονται στη τέταρτη αξιολόγηση του οικονομικού προγράμματος είναι θετικότερες από εκείνες που υιοθετήθηκαν κατά την τρίτη αξιολόγηση. Ειδικότερα, με βάση την καταληκτική δήλωση της τέταρτης αξιολόγησης του οικονομικού προγράμματος, η συρρίκνωση της οικονομίας για το 2014 αναμένεται να είναι ηπιότερη και να ανέλθει στο 4,2%, σε σύγκριση με 4,8% στην τρίτη αξιολόγηση, λόγω των καλύτερων από των αναμενόμενων αποτελεσμάτων για το 2013 και άλλων πρόσφατων δεικτών. Σημειώνεται πάντως, ότι σύμφωνα με την προκαταρκτική εκτίμηση της ΣΥΚ για το πρώτο τρίμηνο του 2014, η εικόνα για το ΑΕΠ φαίνεται να είναι θετικότερη, αφού η συρρίκνωση περιορίστηκε στο -4%, ενώ ενδεχόμενα η επίδραση βάσης στα επόμενα τρίμηνα του έτους να συνεισφέρει, *ceteris paribus*, σε ηπιότερες μειώσεις. Επιπρόσθετα η σχετικά βελτιωμένη εικόνα που παρουσιάζουν πρόσφατοι οικονομικοί δείκτες της εγχώριας ζήτησης για τους πρώτους μήνες του 2014 αποτελεί επίσης παράγοντα που συνάδει με την ηπιότερη πορεία του ΑΕΠ το υπόλοιπο του έτους. Σε ό,τι αφορά το 2015, η σχετική πρόβλεψη αναθεωρήθηκε προς τα κάτω στο 0,4%.

Σε ότι αφορά τον πληθωρισμό, αυτός θα συνεχίζει να είναι υποτονικός σύμφωνα και με την τέταρτη αξιολόγηση του οικονομικού

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

προγράμματος. Σημειώνεται ότι τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία μέχρι και τον Απρίλιο του 2014 καταγράφουν πιο κατασταλτική πορεία των τιμών από ότι αναμένεται για ολόκληρο το έτος. Μάλιστα αξίζει να σημειωθεί ότι ο μήνας Απρίλιος κατέγραψε μείωση τιμών κατά 0,4%.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Στατιστικό Παράρτημα

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Γενικές σημειώσεις του Στατιστικού Παραρτήματος

Το Στατιστικό Παράρτημα περιέχει πίνακες με περαιτέρω ανάλυση των εγχώριων στοιχείων και με μεγαλύτερες χρονοσειρές όπου αυτό είναι δυνατό. Στις γενικές σημειώσεις πιο κάτω παρέχονται συγκεντρωτικές πληροφορίες για τα προαναφερθέντα μεγέθη, συμπεριλαμβανομένων επεξηγήσεων για τις υποκατηγορίες καθώς και τις πηγές των στοιχείων. Τα πιο πρόσφατα στοιχεία είναι συνήθως προκαταρκτικά και πιθανόν να αναθεωρηθούν σε μελλοντικές δημοσιεύσεις.

Ο **Πίνακας Β.1** παρουσιάζει τις διμερείς συναλλαγματικές ισοτιμίες επιλεγμένων νομισμάτων ως προς το ευρώ. Η πηγή των στοιχείων είναι το Statistical Data Warehouse (SDW) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Οι **Πίνακες Β.2-Β.7** αναφέρονται στο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), ο οποίος δημοσιεύεται μηνιαία από την Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου (ΣΥΚ) με έτος βάσης το 2005. Οι πίνακες παρουσιάζουν τόσο τον εθνικό ΔΤΚ όσο και τον εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ). Οι δύο δείκτες, άνκαι έχουν προσομοιάζουσες διακυμάνσεις, χαρακτηρίζονται από δύο σημαντικές διαφορές. Η πρώτη αφορά τις δαπάνες από ευαγή ιδρύματα (πχ. γηροκομεία, θρησκευτικές οργανώσεις κλπ) και ξένους τουρίστες που συμπεριλαμβάνονται στον ΕνΔΤΚ αλλά όχι στον εθνικό ΔΤΚ. Η δεύτερη αφορά τα τεκμαρτά ενοίκια τα οποία μέχρι το 2005 συμπεριλαμβάνονταν στον εθνικό ΔΤΚ αλλά όχι στον ΕνΔΤΚ. Από τον Ιανουάριο του 2006 μόνο μέρος των τεκμαρτών ενοικίων συμπεριλαμβάνεται στον εθνικό ΔΤΚ.

Πιο συγκεκριμένα, οι **Πίνακες Β.2 και Β.3** παρουσιάζουν την ποσοστιαία μεταβολή στο ΔΤΚ κατά οικονομική κατηγορία, και την αντί-

στοιχη σταθμισμένη επίδραση της κάθε κατηγορίας στη συνολική μεταβολή του ΔΤΚ. Οι **Πίνακες Β.4 και Β.5** παρουσιάζουν την ποσοστιαία μεταβολή στο ΔΤΚ ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών, και την αντίστοιχη σταθμισμένη επίδραση της κάθε κατηγορίας στη συνολική μεταβολή του ΔΤΚ. Οι **Πίνακες Β.6 και Β.7** παρουσιάζουν την ποσοστιαία μεταβολή στο ΔΤΚ στις τιμές των υπηρεσιών και την αντίστοιχη σταθμισμένη επίδραση της κάθε κατηγορίας στη μεταβολή των τιμών των υπηρεσιών.

Ο **Πίνακας Β.8** παρουσιάζει το ισοζύγιο πληρωμών της Κύπρου, στο οποίο καταγράφονται οι συναλλαγές μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων. Το ισοζύγιο πληρωμών χωρίζεται στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και στο λογαριασμό κίνησης κεφαλαίων και χρηματοοικονομικών συναλλαγών τα οποία, λόγω της διπλής λογιστικής εγγραφής, πρέπει να ισούνται. Ο **Πίνακας Β.9** παρουσιάζει το εμπορικό ισοζύγιο της Κύπρου που αφορά συναλλαγές σε αγαθά μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων Κύπρου. Οι **Πίνακες Β.10 και Β.11** παρουσιάζουν τις άμεσες επενδύσεις μη κατοίκων στην Κύπρο και τις άμεσες επενδύσεις κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό, αντίστοιχα. Ο **Πίνακας Β.12** παρουσιάζει τη διεθνή επενδυτική θέση της Κύπρου, δηλαδή το ύψος των απαιτήσεων και υποχρεώσεων των κατοίκων Κύπρου έναντι των μη κατοίκων. Τα στοιχεία για τους **Πίνακες Β.8, Β.10 - Β.12** συλλέγονται και καταρτίζονται από την Υπηρεσία Ισοζυγίου Πληρωμών του Τμήματος Στατιστικής της ΚΤΚ με βάση τη μεθοδολογία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ("BPM5"). Ο **Πίνακας Β.9** καταρτίζεται και δημοσιεύεται από την ΣΥΚ.

Ο **Πίνακας Β.13** παρουσιάζει τις αφίξεις τουριστών καθώς και τα έσοδα από τον τουρισμό όπως αυτά δημοσιεύονται από τη

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

ΣΥΚ με βάση τα αποτελέσματα σχετικής Έρευνας Ταξιδιωτών που διεξάγεται κάθε μήνα.

Ο **Πίνακας Β.14** παρουσιάζει το ΑΕΠ κατά κατηγορία δαπανών σε σταθερές τιμές αγοράς του 2005 με τη μεθοδολογία της αλυσιδωτής σύνδεσης, ενώ ο **Πίνακας Β.15** παρουσιάζει το ΑΕΠ κατά κατηγορία δαπανών σε τρέχουσες τιμές αγοράς. Τα στοιχεία για το ΑΕΠ καταρτίζονται από την ΣΥΚ και βασίζονται στους ορισμούς και τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εθνικών Λογαριασμών (ESA 95). Προκαταρκτικά υπολογίζονται με βάση αριθμό δεικτών, ενώ τα τελικά στοιχεία βασίζονται στα αποτελέσματα διάφορων οικονομικών ερευνών.

Ο **Πίνακας Β.16** παρουσιάζει το δείκτη κύκλου εργασιών λιανικού εμπορίου σύμφωνα με τη νέα στατιστική ταξινόμηση οικονομικών δραστηριοτήτων NACE Αναθ. 2 της ΕΕ, όπως δημοσιεύεται από τη ΣΥΚ με έτος βάσης το 2005.

Ο **Πίνακας Β.17** παρουσιάζει δείκτες κατασκευών όπως δημοσιεύονται από τη ΣΥΚ. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζει τις εγκεκριμένες άδειες οικοδομής (σε εμβαδό) οι οποίες εκδίδονται από τις δημοτικές αρχές και τις επαρχιακές διοικήσεις, καθώς και τις πωλήσεις τσιμέντου.

Ο **Πίνακας Β.18** παρουσιάζει το δείκτη βιομηχανικής παραγωγής ο οποίος εκφράζει τη μηνιαία μεταβολή του όγκου της παραγωγής στους κλάδους των μεταλλείων και λατομείων, μεταποιητικών βιομηχανιών, παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, παροχής νερού και ανάκτησης υλικών, δηλαδή στους τομείς Β, Γ, Δ και Ε της στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων NACE Αναθ. 2 της ΕΕ. Ο δείκτης αυτός δημοσιεύεται από τη ΣΥΚ με έτος βάσης το 2005.

Ο **Πίνακας Β.19** παρουσιάζει κύριους

δείκτες της αγοράς εργασίας με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) και που δημοσιεύονται από τη ΣΥΚ. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) διεξάγεται σε όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ με βάση τον κανονισμό 577/98 του Συμβουλίου της ΕΕ.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Πίνακας Β.1 **Συναλλαγματικές ισοτιμίες επιλεγμένων νομισμάτων έναντι του ευρώ**

	USD/EUR	GBP/EUR	JPY/EUR
Μέσος όρος Ιανουαρίου	1,3623	0,8269	141,5061
Μέσος όρος Φεβρουαρίου	1,3670	0,8252	139,5885
Μέσος όρος Μαρτίου	1,3826	0,8321	141,5157
Μέσος όρος Απριλίου	1,3811	0,8247	141,5700
Μέσος όρος Μαΐου (μεχρι 16 Μαΐου)	1,3803	0,8183	140,6875
Μέσος όρος Ιαν. - Μαΐου (μεχρι 16 Μαΐου)	1,3740	0,8261	141,0309
Τιμή στις 31/12/2013	1,3743	0,8302	144,7300
Τιμή στις 16/05/2014	1,3694	0,8145	139,0000
Ψηλότερη συναλλαγματική ισοτιμία ως προς το ευρώ	1,3934	0,8398	144,8400
	(18 Μαρ.)	(18 Μαρ.)	(1 Ιαν.)
Χαμηλότερη συναλλαγματική ισοτιμία ως προς το ευρώ	1,3934	0,8398	144,8400
	(31 Ιαν.)	(13-16 Μαΐου)	(3 Φεβ.)
% ανατίμησης (+)/υποτίμησης (-) του ευρώ μεταξύ 31/12/2013 και 16/05/2014	-0,4%	-1,9%	-4,0%

Πηγή: Bloomberg

Πίνακας Β.2 **Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία (%)**

	2011	2012	2013	Απρίλιος 2013/12	Μάρτιος 2014/13	Απρίλιος 2014/13	Ιαν.-Απρ. 2013/12	Ιαν.- Μάρτ. 2014/13	Ιαν.-Απρ. 2014/13	Στάθμιση	
										2005=100 (για τα έτη 2008-2010)	2005=100 (για τα έτη 2011 - 2014)
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	3,29	2,39	-0,40	-0,30	-2,29	-1,60	1,05	-2,58	-2,33	100,00	100,00
A ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	11,04	6,70	-1,57	-0,37	-6,66	-4,82	1,45	-6,65	-6,20	28,98	20,52
A,1 Γεωργικά	-1,57	-1,29	-1,02	-0,80	-9,30	-5,67	-2,50	-7,93	-7,37	6,93	5,96
A,2 Βιομηχανικά	12,54	3,39	1,36	1,76	0,40	-0,21	2,89	-0,32	-0,29	19,29	11,37
A,3 Ηλεκτρισμός	14,86	27,23	-8,72	-4,64	-19,65	-14,79	2,92	-19,59	-18,42	2,76	3,19
B ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	19,25	7,94	3,31	0,40	-1,00	0,14	5,37	-0,27	-0,17	6,63	5,50
Γ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2,77	-0,55	-0,17	-1,33	0,55	0,53	0,26	-0,68	-0,37	24,62	31,74
Γ1 Μηχανοκίνητα οχήματα	-0,63	-0,64	-0,01	-0,32	-2,47	-2,52	0,17	-2,45	-2,47	5,41	6,48
Γ2 Άλλα εισαγόμενα	3,16	-0,54	-0,20	-1,53	1,17	1,16	0,28	-0,30	0,07	19,21	25,26
Δ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1,61	0,96	-0,49	0,25	-1,66	-1,35	0,56	-1,74	-1,64	39,77	42,24
Εναρμονισμένος ΔΤΚ	3,5	3,1	0,4	0,1	-0,9	-0,4	1,3	-1,2	-1,0		

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.3 Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία (%)

	2011	2012	2013	Απρίλιος 2013/12	Μάρτιος 2014/13	Απρίλιος 2014/13	Ιαν.-Απρ. 2013/12	Ιαν.- Μάρτ. 2014/13	Ιαν.-Απρ. 2014/13	Στάθμιση	
										2005=100 (για τα έτη 2008-2010)	2005=100 (για τα έτη 2011 - 2014)
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	3,29	2,39	-0,40	-0,30	-2,29	-1,60	1,05	-2,58	-2,33	100,00	100,00
A ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2,43	1,58	-0,39	-0,09	-1,65	-1,18	0,36	-1,65	-1,53	28,98	20,52
A,1 Γεωργικά	-0,11	-0,09	-0,06	-0,05	-0,60	-0,36	-0,17	-0,51	-0,47	6,93	5,96
A,2 Βιομηχανικά	1,44	0,42	0,17	0,22	0,05	-0,03	0,36	-0,04	-0,04	19,29	11,37
A,3 Ηλεκτρισμός	0,61	1,24	-0,49	-0,26	-1,10	-0,79	0,16	-1,10	-1,02	2,76	3,19
B ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	1,14	0,54	0,24	0,03	-0,08	0,01	0,39	-0,02	-0,01	6,63	5,50
Γ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	0,74	-0,15	-0,04	-0,35	0,14	0,14	0,07	-0,17	-0,09	24,62	31,74
Γ1 Μηχανοκίνητα οχήματα	-0,03	-0,03	0	-0,01	-0,11	-0,11	0,01	-0,11	-0,11	5,41	6,48
Γ2 Άλλα εισαγόμενα	0,88	-0,15	-0,05	-0,33	0,25	0,25	0,07	-0,08	0,02	19,21	25,26
Δ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	0,70	0,41	-0,21	0,11	-0,70	-0,57	0,24	-0,73	-0,69	39,77	42,24

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.4 Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών (%)

	2011	2012	2013	Απρίλιος 2013/12	Μάρτιος 2014/13	Απρίλιος 2014/13	Ιαν.- Απρ. 2013/12	Ιαν.- Μαρ. 2014/13	Ιαν.- Απρ. 2014/13
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	3,29	2,39	-0,40	-0,30	-2,29	-1,60	1,05	-2,58	-2,33
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	4,07	0,82	0,22	0,50	-2,96	-2,05	0,24	-3,17	-2,90
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	11,13	3,19	8,58	8,11	3,53	3,38	9,80	1,33	1,84
Ένδυση και υπόδηση	-0,49	-2,75	-2,73	-6,89	5,39	5,39	-3,18	2,24	3,08
Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρισμός και υγραέριο	10,43	11,33	-3,99	-1,97	-9,36	-7,24	1,93	-9,18	-8,70
Επίπλωση, οικιακός εξοπλισμός, και προϊόντα καθαρισμού	2,46	0,08	-1,09	-0,74	-2,42	-2,93	-0,25	-2,70	-2,76
Υγεία	2,75	0,56	-2,50	-1,76	-3,30	-2,35	-0,92	-3,41	-3,14
Μεταφορές	2,95	3,08	2,21	1,01	0,86	1,67	3,57	0,53	0,81
Επικοινωνίες	0,45	1,08	0,97	0,57	0,82	0,88	1,29	0,85	0,86
Αναψυχή και πολιτισμός	1,79	0,65	-0,11	0,62	-1,50	-1,52	0,93	-1,38	-1,42
Εκπαίδευση	3,18	2,41	-0,74	0,67	-4,32	-4,20	0,77	-4,25	-4,23
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	1,48	1,06	0,39	0,64	-1,51	-1,60	0,68	-1,49	-1,52
Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	-1,13	0,35	0,86	1,13	-1,41	-1,03	1,13	-0,96	-0,98

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.5 Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών (%)

	2011	2012	2013	Απρίλιος 2013/12	Μάρτιος 2014/13	Απρίλιος 2014/13	Ιαν. - Απρ. 2013/12	Ιαν. - Μάρ. 2014/13	Ιαν. - Απρ. 2014/13
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	3,29	2,39	-0,40	-0,30	-2,29	-1,60	1,05	-2,58	-2,33
ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ									
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	0,71	0,14	0,04	0,09	-0,52	-0,36	0,04	-0,56	-0,51
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	0,22	0,07	0,19	0,18	0,08	0,08	0,21	0,03	0,04
Ένδυση και υπόδηση	-0,03	-0,18	-0,17	-0,47	0,33	0,34	-0,19	0,13	0,18
Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρισμός και υγραέριο	1,35	1,56	-0,60	-0,30	-1,42	-1,08	0,29	-1,39	-1,32
Επίπλωση, οικιακός εξοπλισμός, και προϊόντα καθαρισμού	0,17	0,01	-0,07	-0,05	-0,16	-0,20	-0,02	-0,18	-0,18
Υγεία	0,20	0,04	-0,18	-0,12	-0,23	-0,16	-0,06	-0,24	-0,22
Μεταφορές	0,40	0,42	0,31	0,14	0,12	0,24	0,49	0,07	0,11
Επικοινωνίες	0,02	0,04	0,04	0,02	0,03	0,03	0,05	0,03	0,03
Αναψυχή και πολιτισμός	0,11	0,04	-0,01	0,04	-0,09	-0,09	0,05	-0,08	-0,08
Εκπαίδευση	0,13	0,10	-0,03	0,03	-0,18	-0,17	0,03	-0,18	-0,18
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	0,13	0,09	0,03	0,06	-0,13	-0,14	0,06	-0,13	-0,13
Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	-0,10	0,03	0,07	0,09	-0,12	-0,09	0,09	-0,08	-0,08

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.6 Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή στις τιμές υπηρεσιών (%)

	Απρίλιος 2013/12	Μάρτιος 2014/13	Απρίλιος 2014/13	Ιαν. - Απρ. 2013/12	Ιαν. - Μάρ. 2014/13	Ιαν. - Απρ. 2014/13
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	-0,30	-2,29	-1,60	1,05	-2,58	-2,33
Ενοίκια	-4,72	-8,57	-7,42	-3,63	-8,14	-7,96
Συντήρηση και επισκευή κατοικιών	-0,09	-1,75	-1,86	-0,09	-1,73	-1,77
Μεταφορές	3,34	5,72	7,06	4,00	2,37	3,56
Επικοινωνίες	0,84	1,32	1,34	1,61	1,32	1,33
Ασφάλειες	3,61	-1,33	-1,34	2,70	-0,16	-0,46
Υπηρεσίες από κρατικούς φορείς	2,68	9,32	9,32	2,97	9,32	9,32
Εκπαίδευση	0,67	-4,32	-4,20	0,77	-4,25	-4,23
Ιατρική περίθαλψη	-1,97	-4,24	-2,99	-0,95	-4,29	-3,96
Εστιατόρια και καφεενεία	0,58	-1,66	-1,56	0,70	-1,61	-1,60
Προσωπικές και οικιακές υπηρεσίες	0,61	-1,67	-1,90	0,62	-1,51	-1,61
Σύνολο Υπηρεσιών	0,25	-1,66	-1,35	0,56	-1,74	-1,64

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.7 Σταθμισμένη επίδραση στη ποσοστιαία μεταβολή στις τιμές υπηρεσιών (%)

	Απρίλιος 2013/12	Μάρτιος 2014/13	Απρίλιος 2014/13	Ιαν. - Απρ. 2013/12	Ιαν. - Μάρ. 2014/13	Ιαν. - Απρ. 2014/13
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	-0,30	-2,29	-1,60	1,05	-2,58	-2,33
Ενοίκια	-0,14	-0,25	-0,21	-0,11	-0,23	-0,23
Συντήρηση και επισκευή κατοικιών	0	-0,04	-0,05	0	-0,04	-0,04
Μεταφορές	0,09	0,15	0,19	0,10	0,02	0,09
Επικοινωνίες	0,03	0,05	0,05	0,06	0,05	0,05
Ασφάλειες	0,07	-0,03	-0,03	0,06	0,01	-0,01
Υπηρεσίες από κρατικούς φορείς	0,03	0,12	0,12	0,04	0,12	0,12
Εκπαίδευση	0,03	-0,18	-0,17	0,03	-0,18	-0,18
Ιατρική περίθαλψη	-0,11	-0,23	-0,16	-0,05	-0,23	-0,21
Εστιατόρια και καφεενεία	0,05	-0,14	-0,14	0,06	-0,14	-0,14
Προσωπικές και οικιακές υπηρεσίες	0,05	-0,15	-0,17	0,06	-0,13	-0,14
Σύνολο Υπηρεσιών	0,11	-0,70	-0,57	0,24	-0,73	-0,69

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.8 Ισοζύγιο πληρωμών
(€ εκατομμύρια)

	2012 (προκ.)			2013 (προκ.)		
	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό Ποσό	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό Ποσό
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	10.790,9	12.008,0	-1.217,1	9.423,3	9.733,4	-310,1
ΑΓΑΘΑ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	10.274,6	11.276,5	-1.001,9	9.059,9	9.199,2	-139,4
ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	7.606,5	8.152,4	-545,9	7.251,4	6.938,9	312,5
ΑΓΑΘΑ	1.439,8	5.295,7	-3.855,9	1.501,3	4.441,8	-2.940,5
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	6.166,7	2.856,6	3.310,0	5.750,2	2.497,1	3.253,0
Μεταφορές	1.431,1	1.111,6	319,4	1.379,1	995,5	383,6
Ταξιδιωτικό	2.022,6	1.004,0	1.018,6	2.181,4	919,2	1.262,3
Επικοινωνίες	64,4	135,1	-70,7	52,5	120,1	-67,6
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	51,6	9,6	42,0	28,9	14,1	14,8
Ασφάλειες	28,4	32,6	-4,2	18,2	31,5	-13,4
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	502,9	126,0	376,9	327,1	68,6	258,6
Μηχανοργάνωση και πληροφόρηση	42,5	23,4	19,1	33,7	28,4	5,3
Πνευματικά δικαιώματα	1,1	21,0	-19,9	2,5	22,4	-20,0
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	1.884,2	279,5	1.604,7	1.600,3	190,6	1.409,7
Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	24,4	45,9	-21,5	19,6	36,4	-16,8
Υπηρεσίες δημοσίου π.δ.κ.α.	113,5	67,8	45,7	106,9	70,3	36,5
Υπηρεσίες που δεν έχουν κατανεμηθεί	0	0	0	0	0	0
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	2.668,1	3.124,1	-456,0	1.808,4	2.260,3	-451,9
Εισοδήματα από εργασία	31,2	257,4	-226,2	15,5	268,4	-252,9
Εισοδήματα από επενδύσεις	2.636,9	2.866,8	-229,9	1.792,9	1.991,9	-199,0
Εισοδήματα από άμεσες επενδύσεις	168,0	860,0	-692,0	-48,8	423,7	-472,5
Εισοδήματα από επενδύσεις χαρτοφυλακίου	630,2	195,5	434,7	436,7	120,8	316,0
Εισοδήματα από λοιπές επενδύσεις	1.838,7	1.811,2	27,5	1.405,0	1.447,4	-42,5
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	516,2	731,5	-215,2	363,5	534,2	-170,8
Γενική κυβέρνηση	132,9	193,3	-60,4	141,5	185,7	-44,2
Λοιποί τομείς	383,3	538,2	-154,8	222,0	348,5	-126,6
ΚΙΝΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			870,6	255,8	11,7	748,8
Κίνηση κεφαλαίων	38,7	15,3	23,4			244,2
Χρηματοοικονομικές συναλλαγές			847,2			504,6
Άμεσες επενδύσεις			1.197,5			169,3
Κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό			218,9			-232,3
Μη κατοίκων στην Κύπρο			978,6			401,6
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου			5.340,5			11.733,7
Απαιτήσεις			6.560,9			12.049,2
Υποχρεώσεις			1.220,4			-315,4
Χρηματοοικονομικά παράγωγα			-870,3			-55,0
Λοιπές επενδύσεις			-4.877,3			-11.373,3
Απαιτήσεις			-4.363,1			8.121,1
Υποχρεώσεις			-514,1			-19.494,4
Συναλλαγματικά διαθέσιμα			56,8			29,8
ΚΑΘΑΡΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ			346,5			-438,6

Πηγή: ΚΤΚ.

Πίνακας Β.9 Εμπορικό ισοζύγιο

(€ εκατομμύρια, εκτός και εάν σημειώνεται διαφορετικά)

	2012	2013	% αλλαγή	2013 Ιαν.-Φεβ.	2014 Ιαν.-Φεβ.	% αλλαγή
Εισαγωγές	5.742,2	4.810,5	-16,2	803,2	729,1	-9,2
Καταναλωτικά αγαθά	1.870,0	1.712,1	-8,4	255,4	251,0	-1,7
Ενδιάμεσα αγαθά	1.354,5	1.159,4	-14,4	208,2	181,1	-13,0
Κεφαλαιουχικά αγαθά	351,9	276,0	-21,6	49,0	40,7	-16,9
Μεταφορικός εξοπλισμός και ανταλλακτικά	421,0	264,8	-37,1	53,0	48,7	-8,1
Καύσιμα και λιπαντικά	1.728,7	1.393,1	-19,4	236,5	206,5	-12,7
Εξαγωγές	1.422,4	1.611,6	13,3	226,0	217,0	-4,0
Έλλειμμα ισοζυγίου	4.319,8	3.198,9	-25,9	577,2	512,1	-11,3

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.10 Άμεσες επενδύσεις μη κατοίκων στην Κύπρο

(€ εκατομμύρια)

	Καθαρή Ροή Κεφαλαίων				
Οικονομική δραστηριότητα	2008	2009	2010	2011	2012
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	C	C	0	0	0
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	0,6	8,8	87,4	C	-10,0
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ, ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ, ΑΤΜΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ	C	C	C	C	C
ΝΕΡΟ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	0	0	0	0	0
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	40,6	10,4	2,6	0	C
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	921,7	2.480,0	393,4	1.812,0	966,0
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	55,0	685,3	15,5	420,0	-294,0
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	15,1	-6,4	-1,9	-1,0	1,0
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	1,5	5,8	-1,0	-2,0	2,0
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	8,4	46,1	9,7	-23,0	-25,0
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	396,7	1.406,9	196,9	982,0	1.186,0
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	4,3	66,4	109,6	359,0	62,0
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	C	C	C	C	C
ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	C	22,6	-4,6	C	C
ΣΥΝΟΛΟ	965,3	2.499,4	578,0	1.715,0	979,0

	Καθαρή Ροή Κεφαλαίων				
Γεωγραφική / οικονομική ζώνη	2008	2009	2010	2011	2012
ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	733,9	1.977,1	-139,1	980,0	1.125,0
ΕΥ-25	306,6	1.388,8	117,5	380,0	:
ΕΥ-27	298,2	1.400,2	117,1	385,0	366,0
ΑΦΡΙΚΗ	12,6	21,6	351,0	437,0	-238,0
ΑΜΕΡΙΚΗ	165,4	431,6	344,9	125,0	-22,0
ΑΣΙΑ	48,9	66,1	19,5	173,0	113,0
ΩΚΕΑΝΙΑ	4,4	2,9	1,7	1,0	0
ΣΥΝΟΛΟ	965,3	2.499,4	578,0	1.715,0	979,0

Πηγή: ΚΤΚ.
C: Φανερώνει εμπιστευτικότητα πρώτου βαθμού (δηλαδή ο αριθμός των στατιστικών μονάδων ενός πεδίου είναι μικρότερος από το τρία ή μία ή δύο στατιστικές μονάδες του συγκεκριμένου πεδίου συνεισφέρουν κατά 90% στην τιμή του).

Πίνακας Β.11 Άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό
(€ εκατομμύρια)

Οικονομική δραστηριότητα	Καθαρή Ροή Κεφαλαίων				
	2008	2009	2010	2011	2012
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	0	0	0	0	0
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	0	-1,0	-11,8	3,0	6,0
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ, ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ, ΑΤΜΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ	C	C	C	C	C
ΝΕΡΟ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΑΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	0	0	0	0	0
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	-100,0	-27,8	-3,3	C	C
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	-1.755,6	-245,6	-498,5	-1.552,0	234,0
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	-135,1	-37,7	-521,7	58,0	-10,0
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	-2,1	-0,5	1,1	-8,0	4,0
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	-18,7	-69,5	-16,6	-2,0	-10,0
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	4,1	-6,9	-29,0	23,0	-8,0
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	-1.333,5	42,8	60,3	-954,0	218,0
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	-42,9	-150,0	37,4	C	2,0
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	C	C	C	C	C
ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	0	C	C	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	-1.855,1	-275,6	-512,6	-1.583,0	219,0
Γεωγραφική / οικονομική ζώνη	Καθαρή Ροή Κεφαλαίων				
	2008	2009	2010	2011	2012
ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	-1.322,9	-566,3	-277,4	-554,0	-311,0
ΕΥ-25	-13,5	-446,8	170,6	-301,0	:
ΕΥ-27	-63,1	-518,3	177,8	-328,0	-184,0
ΑΦΡΙΚΗ	-7,9	-43,4	-55,3	-469,0	-10,0
ΑΜΕΡΙΚΗ	-316,7	398,1	-156,0	-606,0	574,0
ΑΣΙΑ	-172,2	-31,4	-7,6	-23,0	-30,0
ΩΚΕΑΝΙΑ	-35,3	-32,6	-15,7	C	C
ΣΥΝΟΛΟ	-1.855,1	-275,6	-512,6	-1.583,0	219,0

Πηγή: ΚΤΚ.
C: Φανερώνει εμπιστευτικότητα πρώτου βαθμού (δηλαδή ο αριθμός των στατιστικών μονάδων ενός πεδίου είναι μικρότερος από το τρία ή μία ή δύο στατιστικές μονάδες του συγκεκριμένου πεδίου συνεισφέρουν κατά 90% στην τιμή του).

Πίνακας Β.12 **Ετήσια διεθνής επενδυτική θέση: 2013 (προκαταρκτικά)**
(€ εκατομμύρια)

	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ			-14.138
ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ			-9.340
Στο εξωτερικό			6.019
Συμμετοχές και επανεπενδυθέντα κέρδη			3.866
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)			C
Μη NXI (λοιποί τομείς)			S
Λοιπά κεφάλαια			2.153
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)			C
Μη NXI (λοιποί τομείς)			S
Στην Κύπρο			15.359
Συμμετοχές και επανεπενδυθέντα κέρδη			13.672
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)			1.868
Μη NXI (λοιποί τομείς)			11.804
Λοιπά κεφάλαια			1.687
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)			C
Μη NXI (λοιποί τομείς)			S
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	8.480	3.532	4.948
Μετοχικοί τίτλοι	3.003	1.133	
Νομισματικές αρχές	0		
Γενική Κυβέρνηση	0		
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	C	C	
Λοιποί τομείς	S	S	
Χρεόγραφα	5.477	2.399	
Ομόλογα και γραμμάτια	5.158	2.375	
Νομισματικές αρχές	895	0	
Γενική Κυβέρνηση	1.500	1.792	
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	1.569	37	
Λοιποί τομείς	1.194	545	
Μέσα χρηματαγοράς	319	25	
Νομισματικές αρχές	0	0	
Γενική Κυβέρνηση	0	0	
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	C	5	
Λοιποί τομείς	S	20	
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ	1.287	1.136	151
Νομισματικές αρχές	0	0	0
Γενική Κυβέρνηση	0	0	0
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	92	165	-73
Λοιποί τομείς	1.195	971	224
ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	42.356	52.916	-10.561
Νομισματικές αρχές	133	7.363	
Δάνεια/Νόμισμα και καταθέσεις	1.010	7.363	
Λοιπές απαιτήσεις/υποχρεώσεις	32	0	
Γενική Κυβέρνηση	716	8.787	
Εμπορικές πιστώσεις	C	C	
Δάνεια/Νόμισμα και καταθέσεις	404	8.782	
Λοιπές απαιτήσεις/υποχρεώσεις	S	S	
NXI (πλην της Κεντρικής Τράπεζας)	26.306	27.554	
Δάνεια/Νόμισμα και καταθέσεις	26.153	27.472	
Λοιπές απαιτήσεις/υποχρεώσεις	154	82	
Λοιποί τομείς	15.201	9.213	
Εμπορικές πιστώσεις	167	474	
Δάνεια/Νόμισμα και καταθέσεις	C	C	
Λοιπές απαιτήσεις/υποχρεώσεις	S	S	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	664		

Πηγή: ΚΤΚ.

NXI: Νομισματικά και Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα.

C: Φανερώνει εμπιστευτικότητα πρώτου βαθμού (δηλαδή ο αριθμός των στατιστικών μονάδων ενός πεδίου είναι μικρότερος από το τρία ή μία ή δύο στατιστικές μονάδες του συγκεκριμένου πεδίου συνεισφέρουν κατά 90% στην τιμή του).

S: Φανερώνει εμπιστευτικότητα δεύτερου βαθμού (δηλαδή, το συγκεκριμένο πεδίο δεν είναι εμπιστευτικό πρώτου βαθμού αλλά δεν κοινοποιείται, προκειμένου να αποφευχθεί ο έμμεσος υπολογισμός ενός εμπιστευτικού πρώτου βαθμού πεδίου).

Πίνακας Β.13 Αφίξεις τουριστών και έσοδα από τουρισμό

Έτος	Μήνας	Αφίξεις τουριστών			Έσοδα από τουρισμό		
		Αριθμός τουριστών	% μεταβολή		Ευρώ (εκατ.)	% μεταβολή	
			Προηγούμενο έτος	Συσσωρευμένη περ.		Προηγούμενο έτος	Συσσωρευμένη περ.
2010	Ιανουάριος	45.952	-2,4	-2,4	29,7	-4,8	-4,8
	Φεβρουάριος	55.250	-2,4	-2,4	33,9	-6,6	-5,8
	Μάρτιος	103.803	14,8	5,6	65,6	14,3	3,4
	Απρίλιος	139.658	-23,0	-8,2	89,0	-17,1	-6,1
	Μάιος	258.014	4,7	-3,1	164,8	4,2	-1,9
	Ιούνιος	275.280	5,5	-0,6	195,3	11,3	2,2
	Ιούλιος	306.106	0,7	-0,3	231,1	-0,6	1,4
	Αύγουστος	304.264	4,3	0,7	241,1	2,7	1,7
	Σεπτέμβριος	289.126	4,7	1,3	220,5	10,1	3,1
	Οκτώβριος	241.698	4,9	1,7	175,5	12,3	4,1
	Νοέμβριος	92.643	3,3	1,8	62,4	2,3	4,0
	Δεκέμβριος	61.199	-7,6	1,5	40,9	-4,2	3,8
2011	Ιανουάριος	44.442	-3,3	-3,3	29,8	0,3	0,3
	Φεβρουάριος	62.294	12,7	5,5	36,9	8,8	4,9
	Μάρτιος	98.964	-4,7	0,3	66,4	1,2	3,0
	Απρίλιος	199.762	43,0	17,6	136,7	53,6	23,6
	Μάιος	267.487	3,7	11,7	187,1	13,5	19,3
	Ιούνιος	300.817	9,3	10,9	220,0	12,6	17,0
	Ιούλιος	359.104	17,3	12,6	274,4	18,7	17,5
	Αύγουστος	337.013	10,8	12,2	267,0	10,7	16,0
	Σεπτέμβριος	304.260	5,2	11,1	235,8	6,9	14,4
	Οκτώβριος	259.863	7,5	10,6	188,8	7,6	13,6
	Νοέμβριος	92.878	0,3	10,2	64,8	3,8	13,2
	Δεκέμβριος	65.339	6,8	10,1	41,6	1,7	12,9
2012	Ιανουάριος	47.610	7,1	7,1	30,0	0,7	0,7
	Φεβρουάριος	55.420	-11,0	-3,5	32,3	-12,5	-6,6
	Μάρτιος ¹	94.300	-4,7	-4,1	62,5	-5,9	-6,2
	Απρίλιος	189.648	-5,1	-4,1	114,6	-16,2	-11,3
	Μάιος	276.781	3,5	-1,1	214,3	14,5	-0,7
	Ιούνιος	329.977	9,7	2,2	254,5	15,7	4,6
	Ιούλιος	371.453	3,4	2,6	301,5	9,9	6,1
	Αύγουστος	363.573	7,9	3,6	312,1	16,9	8,5
	Σεπτέμβριος	335.352	10,2	4,6	289,9	22,9	10,8
	Οκτώβριος	261.997	0,8	4,1	211,5	12,0	11,0
	Νοέμβριος	84.020	-9,5	3,6	62,8	-3,1	10,4
	Δεκέμβριος	54.772	-16,2	3,0	41,6	0	10,2
2013	Ιανουάριος ²	42.286	-11,2	-11,2	28,5	3,0	3,0
	Φεβρουάριος	42.327	-23,6	-17,9	32,7	-12,4	-5,0
	Μάρτιος	92.620	-1,8	-10,2	66,0	5,6	0,3
	Απρίλιος	162.439	-14,3	-12,2	110,4	-3,7	-1,6
	Μάιος	276.244	-0,2	-7,2	202,1	-5,7	-3,5
	Ιούνιος	308.219	-6,6	-7,0	259,8	2,1	-1,5
	Ιούλιος	361.442	-2,7	-5,8	338,6	12,3	2,6
	Αύγουστος	352.215	-3,1	-5,3	349,5	12,0	4,8
	Σεπτέμβριος	357.635	6,7	-3,3	353,4	21,9	7,9
	Οκτώβριος	273.587	4,4	-2,5	246,6	16,6	8,9
	Νοέμβριος	81.542	-2,9	-2,5	59,2	-5,7	8,4
	Δεκέμβριος	54.813	0,1	-2,4	37,6	-9,6	8,0
2014	Ιανουάριος	40.675	-3,8	-3,8	30,7	-0,6	-0,6
	Φεβρουάριος	45.227	6,9	1,5	31,3	10,6	4,7
	Μάρτιος	77.533	-16,3	-7,8	n/a	n/a	n/a
	Απρίλιος	180.998	11,4	1,4	n/a	n/a	n/a

Πηγή: ΣΥΚ.

1. Τα στοιχεία για το Μάρτιο 2012 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΣΥΚ.

2. Τα στοιχεία για τον Ιανουάριο 2013 βασίζονται σε εκτιμήσεις της ΣΥΚ.

Πίνακας Β.14 Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά κατηγορία δαπανών σε σταθερές τιμές αγοράς του 2005, μεθοδολογία αλυσιδωτής σύνδεσης
(€ εκατομμύρια)

Έτος / Q	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	Δημόσια κατανάλωση	Ιδιωτική κατανάλωση	Ακαθάριστες επενδύσεις κατανάλωσης πράγματος κεφαλαίου	Αυξομείωση αποθεμάτων	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών
2000 Q1	2.683,1	420,0	1.864,7	452,1	144,4	1.044,0	1.242,0
2000 Q2	2.951,4	427,6	1.772,8	538,8	165,4	1.516,3	1.469,4
2000 Q3	2.957,5	480,5	1.725,6	464,6	-146,7	1.877,3	1.443,8
2000 Q4	2.847,3	643,4	1.935,9	498,8	-89,4	1.419,5	1.560,9
2001 Q1	2.786,2	459,6	2.044,6	475,6	67,8	1.105,9	1.367,3
2001 Q2	3.046,2	493,6	1.837,5	524,8	117,4	1.680,5	1.607,6
2001 Q3	3.116,2	526,4	1.666,7	503,9	29,8	1.991,6	1.602,1
2001 Q4	2.951,0	705,5	2.015,2	508,2	-274,8	1.438,1	1.441,1
2002 Q1	2.851,0	513,2	2.010,9	517,6	159,3	1.016,9	1.366,8
2002 Q2	3.158,2	534,2	1.861,5	616,0	128,7	1.588,6	1.570,8
2002 Q3	3.118,3	566,0	1.786,8	493,4	-56,3	1.871,2	1.542,8
2002 Q4	3.025,4	714,9	2.033,2	559,7	-190,5	1.436,6	1.528,4
2003 Q1	2.906,9	539,0	2.032,0	497,3	279,2	930,6	1.371,2
2003 Q2	3.167,8	550,0	1.928,1	599,8	151,1	1.406,6	1.467,8
2003 Q3	3.175,5	561,4	1.813,3	532,0	-125,6	1.963,7	1.569,3
2003 Q4	3.129,7	817,4	2.104,2	609,6	-402,7	1.586,3	1.585,1
2004 Q1	3.021,5	503,7	2.142,8	557,7	84,4	1.221,5	1.488,5
2004 Q2	3.289,8	556,4	2.014,5	667,5	100,4	1.614,1	1.663,1
2004 Q3	3.309,8	568,1	2.001,2	593,0	-113,7	1.918,6	1.657,4
2004 Q4	3.282,8	703,6	2.233,4	679,7	10,4	1.456,7	1.800,9
2005 Q1	3.162,4	505,6	2.238,0	586,6	191,2	1.251,2	1.610,2
2005 Q2	3.392,7	556,1	2.121,3	670,2	-55,4	1.707,6	1.607,1
2005 Q3	3.439,5	518,4	2.029,6	618,1	-45,1	2.048,4	1.729,9
2005 Q4	3.407,6	830,3	2.292,8	724,3	-40,1	1.508,7	1.908,3
2006 Q1	3.293,3	563,5	2.319,7	647,2	150,0	1.370,3	1.757,4
2006 Q2	3.550,2	618,5	2.213,1	750,1	-17,3	1.800,6	1.814,9
2006 Q3	3.566,1	593,3	2.141,7	677,9	-197,0	2.199,3	1.849,1
2006 Q4	3.546,0	804,8	2.412,7	790,2	58,8	1.378,1	1.898,6
2007 Q1	3.444,6	577,3	2.492,4	721,3	169,2	1.354,4	1.870,1
2007 Q2	3.713,2	569,7	2.396,2	850,3	172,8	1.746,2	2.022,0
2007 Q3	3.760,6	614,9	2.366,4	786,6	-221,1	2.379,3	2.165,5
2007 Q4	3.747,9	850,6	2.761,3	891,5	-197,7	1.683,9	2.241,7
2008 Q1	3.612,2	567,9	2.736,0	824,7	238,5	1.417,8	2.172,8
2008 Q2	3.872,2	588,4	2.640,2	928,6	163,8	1.751,3	2.200,0
2008 Q3	3.888,7	745,9	2.626,9	822,0	-16,1	2.235,1	2.525,1
2008 Q4	3.819,2	868,5	2.795,4	869,7	-328,0	1.722,8	2.109,2
2009 Q1	3.629,0	619,6	2.568,7	771,9	47,3	1.446,0	1.824,5
2009 Q2	3.796,2	612,0	2.433,7	839,6	86,7	1.582,1	1.757,8
2009 Q3	3.780,8	640,8	2.400,2	706,1	184,1	1.794,0	1.944,5
2009 Q4	3.704,4	1.087,8	2.581,1	792,3	-493,7	1.544,0	1.807,1
2010 Q1	3.622,4	652,3	2.533,9	709,7	130,5	1.400,4	1.804,3
2010 Q2	3.833,0	644,1	2.457,7	808,2	145,9	1.619,8	1.842,7
2010 Q3	3.858,5	654,2	2.444,2	697,3	249,9	1.790,1	1.977,2
2010 Q4	3.791,6	1.039,5	2.699,4	743,1	-427,6	1.798,3	2.061,1
2011 Q1	3.684,3	634,2	2.634,9	676,8	261,5	1.387,4	1.910,4
2011 Q2	3.895,0	654,2	2.471,9	741,9	172,2	1.772,3	1.917,5
2011 Q3	3.840,2	698,6	2.451,4	614,7	158,1	1.914,7	1.997,3
2011 Q4	3.752,7	995,7	2.713,4	668,3	-602,5	1.824,5	1.846,6
2012 Q1	3.626,9	641,9	2.653,5	583,6	106,9	1.386,9	1.745,9
2012 Q2	3.799,5	642,3	2.447,0	601,6	136,6	1.808,9	1.837,0
2012 Q3	3.764,5	651,1	2.388,8	518,5	190,7	1.948,5	1.933,1
2012 Q4	3.615,1	932,7	2.581,6	502,7	-245,6	1.583,6	1.739,9
2013 Q1	3.436,7	624,2	2.516,5	466,5	134,7	1.211,5	1.516,8
2013 Q2	3.568,7	638,3	2.278,9	452,1	-51,7	1.694,3	1.443,2
2013 Q3	3.570,5	659,0	2.249,0	421,2	-53,2	1.972,9	1.678,5
2013 Q4	3.429,0	802,3	2.449,6	389,3	-189,3	1.568,3	1.591,1

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.15 Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά κατηγορία δαπανών σε τρέχουσες τιμές αγοράς
(€ εκατομμύρια)

Έτος / Q	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	Δημόσια κατανάλωση	Ιδιωτική κατανάλωση	Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου	Αυξομείωση αποθεμάτων	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών
2000	Q1	2.241,1	327,6	1.598,7	385,9	118,8	959,4
	Q2	2.505,6	337,4	1.547,9	459,4	129,8	1.412,8
	Q3	2.531,0	388,7	1.493,0	400,2	-138,2	1.756,1
	Q4	2.478,4	524,4	1.711,4	432,0	-47,2	1.346,3
2001	Q1	2.414,7	381,5	1.803,5	418,2	43,8	1.063,4
	Q2	2.717,1	410,6	1.653,4	464,0	105,1	1.615,8
	Q3	2.769,2	436,8	1.484,0	447,1	27,0	1.899,8
	Q4	2.646,6	584,5	1.845,0	450,1	-229,8	1.375,1
2002	Q1	2.522,0	431,5	1.811,0	467,8	144,2	973,3
	Q2	2.798,2	449,6	1.704,2	556,8	94,9	1.502,8
	Q3	2.797,9	483,3	1.639,8	450,4	-60,8	1.759,3
	Q4	2.774,2	620,3	1.900,2	509,6	-143,0	1.342,0
2003	Q1	2.679,9	490,1	1.915,3	456,8	241,7	872,8
	Q2	2.977,6	507,8	1.836,2	550,7	158,2	1.311,4
	Q3	2.991,6	530,2	1.700,3	493,2	-92,0	1.842,6
	Q4	2.981,4	779,2	2.031,9	566,4	-394,5	1.503,2
2004	Q1	2.888,0	479,7	2.037,3	525,7	82,9	1.170,1
	Q2	3.162,7	531,7	1.935,3	638,2	81,5	1.564,7
	Q3	3.223,0	545,7	1.923,4	573,3	-99,0	1.880,6
	Q4	3.248,7	683,0	2.216,1	661,8	11,6	1.438,7
2005	Q1	3.123,5	503,1	2.193,2	582,8	178,3	1.243,6
	Q2	3.371,5	555,6	2.115,4	667,9	-65,3	1.702,2
	Q3	3.447,3	517,9	2.029,1	619,3	-32,6	2.045,7
	Q4	3.459,8	833,8	2.343,9	729,3	-29,8	1.524,4
2006	Q1	3.352,9	579,5	2.339,5	665,1	153,0	1.396,4
	Q2	3.653,2	634,5	2.278,7	776,2	-20,7	1.844,9
	Q3	3.702,0	612,0	2.209,3	705,6	-199,0	2.263,4
	Q4	3.724,3	830,6	2.515,3	827,3	60,8	1.439,0
2007	Q1	3.637,9	607,5	2.572,6	764,5	173,0	1.427,6
	Q2	3.988,2	601,6	2.543,3	911,2	174,7	1.850,9
	Q3	4.096,4	651,8	2.528,0	849,8	-226,7	2.538,2
	Q4	4.107,2	902,2	2.993,3	974,9	-203,5	1.816,2
2008	Q1	4.023,1	627,3	2.957,7	928,9	258,8	1.570,0
	Q2	4.371,9	649,5	2.940,1	1.063,4	181,3	1.937,2
	Q3	4.418,9	836,4	2.949,0	950,0	-35,3	2.473,5
	Q4	4.343,0	973,7	3.129,2	994,0	-338,7	1.882,2
2009	Q1	4.059,8	717,6	2.807,8	870,5	56,5	1.557,9
	Q2	4.307,2	713,3	2.739,6	940,1	87,7	1.722,1
	Q3	4.256,0	733,4	2.685,8	782,3	185,4	1.937,0
	Q4	4.230,3	1.228,6	2.920,7	868,4	-529,0	1.666,0
2010	Q1	4.121,3	754,5	2.828,3	798,7	144,7	1.530,8
	Q2	4.412,4	748,5	2.806,4	918,9	182,2	1.790,0
	Q3	4.457,9	768,5	2.810,9	789,4	296,9	1.951,7
	Q4	4.414,1	1.210,9	3.115,8	824,8	-509,7	2.030,8
2011	Q1	4.253,1	758,8	3.025,7	747,7	263,2	1.570,5
	Q2	4.596,7	786,1	2.930,6	816,0	231,0	1.988,7
	Q3	4.557,9	848,9	2.913,3	677,2	204,5	2.134,1
	Q4	4.470,2	1.191,6	3.238,7	734,0	-711,0	2.090,6
2012	Q1	4.250,6	768,8	3.130,6	646,3	65,9	1.603,6
	Q2	4.569,5	767,9	2.987,3	675,0	177,9	2.072,8
	Q3	4.558,9	778,1	2.930,2	585,2	253,7	2.221,3
	Q4	4.341,3	1.095,6	3.135,4	562,2	-273,7	1.812,5
2013	Q1	4.046,8	711,4	3.020,6	522,7	80,1	1.443,6
	Q2	4.224,7	723,4	2.776,9	508,4	-48,9	1.950,5
	Q3	4.221,6	743,4	2.725,4	458,9	-35,0	2.257,9
	Q4	4.010,5	900,6	2.924,1	426,1	-183,4	1.778,9

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.16 Δείκτης κύκλου εργασιών λιανικού εμπορίου

Έτος/ Μήνας	Όγκος	Μεταβολή κινητού μέσου 6 μηνών	% Μεταβολή			
			Προηγούμενο έτος	Κινητού μέσου 6 μηνών		
2011	Ιανουάριος	106,3	120,4	2,0	1,6	
	Φεβρουάριος	100,6	117,4	2,2	1,7	
	Μάρτιος	107,9	115,9	-6,7	0,6	
	Απρίλιος	114,4	116,0	6,1	1,9	
	Μάιος	113,5	116,2	0,1	1,3	
	Ιούνιος	119,7	110,4	0,9	0,7	
	Ιούλιος	130,5	114,4	-3,2	-0,3	
	Αύγουστος	119,4	117,6	0,9	-0,5	
	Σεπτέμβριος	118,0	119,3	1,1	0,8	
	Οκτώβριος	113,5	119,1	-0,4	-0,2	
	Νοέμβριος	109,7	118,5	-2,6	-0,6	
	Δεκέμβριος	144,0	122,5	-6,6	-2,1	
2012	Ιανουάριος	105,0	118,3	-1,2	-1,7	
	Φεβρουάριος	101,4	115,3	0,8	-1,8	
	Μάρτιος	104,2	113,0	-3,4	-2,6	
	Απρίλιος	106,2	111,8	-7,2	-3,7	
	Μάιος	109,2	111,7	-3,8	-3,9	
	Ιούνιος	117,6	107,3	-1,8	-2,8	
	Ιούλιος	121,4	110,0	-7,0	-3,9	
	Αύγουστος	117,2	112,6	-1,8	-4,2	
	Σεπτέμβριος	111,3	113,8	-5,7	-4,6	
	Οκτώβριος	108,3	114,2	-4,6	-4,1	
	Νοέμβριος	106,0	113,6	-3,4	-4,1	
	Δεκέμβριος	136,0	116,7	-5,6	-4,7	
2013	Ιανουάριος	99,0	113,0	-5,7	-4,5	
	Φεβρουάριος	89,5	108,4	-11,7	-6,0	
	Μάρτιος	88,6	104,6	-15,0	-7,4	
	Απρίλιος	94,8	102,3	-10,7	-8,4	
	Μάιος	105,5	102,2	-3,4	-8,4	
	Ιούνιος	102,9	96,7	-12,5	-9,8	
	Ιούλιος	116,0	99,6	-4,4	-9,5	
	Αύγουστος	111,6	103,2	-4,8	-8,3	
	Σεπτέμβριος**	104,6	105,9	-6,0	-7,0	
	Οκτώβριος**	105,9	107,8	-2,2	-5,6	
	Νοέμβριος**	100,9	107,0	-4,8	-5,9	
	Δεκέμβριος*	133,0	112,0	-2,2	-4,0	
Ποσοστιαία μεταβολή ανα κατηγορία						
	Στάθμιση	Δεκέμβριος 2012/2011	Δεκέμβριος 2013/2012	Ιαν.-Δεκ. 2012/2011	Ιαν.-Δεκ. 2013/2012	
Γενικός Δείκτης (ΓΔ)(1+2+3)		100,00	-5,56	-2,21	-3,84	-6,80
(1) Καύσιμα αυτοκινήτων σε ειδικευμένα καταστήματα		11,77	-7,92	2,52	-6,40	-10,33
Γενικός Δείκτης εκτός των καυσίμων αυτοκινήτων (ΓΔ-(1)) (2+3)		88,23	-5,28	-2,72	-3,53	-6,41
(2) Εδώδια προϊόντα (2.1+2.2)		30,63	6,89	5,36	5,40	5,40
από τα οποία						
(2.1) Τρόφιμα - ποτά - καπνός (σε μη ειδικευμένα καταστήματα)		24,75	7,22	5,27	5,11	6,79
(2.2) Τρόφιμα - ποτά - καπνός (σε ειδικευμένα καταστήματα)		5,88	4,56	5,85	5,89	10,19
(3) Μη εδώδια προϊόντα (εκτός των καυσίμων αυτοκινήτων) (3.1+3.2+3.3+3.4)		57,60	-12,24	-8,41	-8,84	-16,04
από τα οποία						
(3.1) Άλλο λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα		10,69	-11,96	-36,74	-10,82	-32,37
(3.2) Υφάσματα - ενδύματα - υποδήματα		10,03	-6,98	-3,95	-5,59	-12,14
(3.3) Ηλεκτρικά είδη και έπιπλα		15,90	-13,78	-0,72	-13,57	-16,51
(3.4) Εξοπλισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών βιβλία και άλλα		16,05	-13,85	0,51	-5,91	-9,96
Πηγή: ΣΥΚ.						
* Προκαταρκτικά στοιχεία						
** Αναθεωρημένα στοιχεία						

Πίνακας Β.17 Δείκτες κατασκευών

Έτος/ Μήνας		Πωλήσεις τσιμέντου (όγκος)			Εγκεκριμένες άδειες οικοδομής (όγκος)		
		% μεταβολή			% μεταβολή		
		Σύνολο (εκατ.τόνοι)	Προηγούμενο έτος	Κινητού μέσου 6 μηνών	Εμβαδόν (τετρ.μετρ)	Προηγούμενο έτος	Κινητού μέσου 6 μηνών
2010	Ιανουάριος	84.111	-30,41	-26,32	228.827	-17,95	-25,34
	Φεβρουάριος	99.354	-18,81	-24,93	335.783	22,60	-20,52
	Μάρτιος	135.848	9,71	-19,92	317.003	24,03	-14,85
	Απρίλιος	99.749	-15,03	-17,36	244.383	4,26	-5,69
	Μάιος	120.199	-9,08	-14,07	270.480	6,14	2,12
	Ιούνιος	130.944	-4,73	-11,13	254.982	-29,12	-0,35
	Ιούλιος	139.952	-7,77	-7,51	241.035	-18,52	-0,63
	Αύγουστος	49.809	3,06	-4,84	145.686	-17,50	-6,56
	Σεπτέμβριος	118.607	-6,36	-7,64	209.911	-23,95	-14,46
	Οκτώβριος	115.198	-10,62	-6,97	236.479	16,33	-13,26
	Νοέμβριος	133.159	8,91	-3,87	216.510	-17,94	-17,18
	Δεκέμβριος	108.128	0,88	-2,95	216.826	-17,73	-14,38
2011	Ιανουάριος	90.251	7,30	-0,37	167.251	-26,91	-15,54
	Φεβρουάριος	98.610	-0,75	-0,67	204.698	-39,04	-20,34
	Μάρτιος	117.715	-13,35	-2,15	266.707	-15,87	-18,84
	Απρίλιος	87.190	-12,59	-2,08	174.749	-28,49	-24,60
	Μάιος	119.817	-0,32	-3,83	180.822	-33,15	-27,05
	Ιούνιος	111.297	-15,00	-6,76	173.957	-31,78	-29,26
	Ιούλιος	112.965	-19,28	-10,81	186.807	-22,50	-28,61
	Αύγουστος	45.313	-9,03	-12,15	130.118	-10,69	-24,46
	Σεπτέμβριος	99.251	-16,32	-12,65	219.492	4,56	-21,99
	Οκτώβριος	96.675	-16,08	-13,25	180.757	-23,56	-21,10
	Νοέμβριος	92.959	-30,19	-18,79	153.763	-28,98	-19,91
	Δεκέμβριος	80.395	-25,65	-20,65	213.916	-1,34	-14,34
2012	Ιανουάριος	60.071	-33,44	-22,84	127.078	-24,02	-14,05
	Φεβρουάριος	65.372	-33,71	-25,49	141.435	-30,91	-17,20
	Μάρτιος	58.865	-49,99	-31,48	148.715	-44,24	-26,20
	Απρίλιος	68.304	-21,66	-32,92	106.275	-39,18	-28,52
	Μάιος	83.946	-29,94	-32,93	134.085	-25,85	-28,04
	Ιούνιος	72.496	-34,86	-34,54	124.830	-28,24	-33,02
	Ιούλιος	84.914	-24,83	-33,00	142.702	-23,61	-32,81
	Αύγουστος	34.748	-23,32	-32,14	97.744	-24,88	-32,23
	Σεπτέμβριος	63.198	-36,33	-29,21	116.257	-47,03	-32,28
	Οκτώβριος	73.426	-24,05	-29,49	126.546	-29,99	-30,77
	Νοέμβριος	69.252	-25,50	-28,73	143.762	-6,50	-28,05
	Δεκέμβριος	46.257	-42,46	-29,53	90.437	-57,72	-33,87
2013	Ιανουάριος	48.860	-18,66	-29,27	109.957	-13,47	-33,21
	Φεβρουάριος	42.615	-34,81	-30,55	164.902	16,59	-27,46
	Μάρτιος	47.907	-18,62	-27,74	87.251	-41,33	-25,14
	Απρίλιος	51.629	-24,41	-28,04	85.812	-19,25	-23,46
	Μάιος	42.220	-49,71	-32,97	74.157	-44,69	-29,72
	Ιούνιος	47.624	-34,31	-31,34	63.687	-48,98	-25,13
	Ιούλιος	54.311	-36,04	-34,02	81.682	-42,76	-30,14
	Αύγουστος	21.299	-38,70	-34,29	53.809	-44,95	-40,82
	Σεπτέμβριος	45.077	-28,67	-35,68	63.022	-45,79	-41,52
	Οκτώβριος	49.957	-31,96	-36,89	113.123	-10,61	-39,44
	Νοέμβριος	44.597	-35,60	-33,96	80.237	-44,19	-39,41
	Δεκέμβριος	38.864	-15,98	-31,65	67.192	-25,70	-36,01
2014	Ιανουάριος	31.957	-34,59	-30,97	65.564	-40,37	-35,31
	Φεβρουάριος	40.210	-5,64	-27,05	77.633	-52,92	-37,92
	Μάρτιος	38.299	-20,06	-25,72	n/a	n/a	n/a
	Απρίλιος	37.674	-27,03	-24,44	n/a	n/a	n/a

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.18 Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής - τομέας μεταποίησης

Έτος/ Μήνας	Δείκτης		% μεταβολή			
	Μηνιαίος	Συσσωρευμένος	Προηγούμενο έτος	Κινητού μέσου 6 μηνών	Συσσωρευμένη περίοδος	
2011	Ιανουάριος	83,20	83,20	-6,20	2,21	-6,20
	Φεβρουάριος	87,40	85,30	-4,17	0,93	-5,17
	Μάρτιος	96,10	88,90	-11,18	-2,29	-7,43
	Απρίλιος	90,10	89,20	-6,83	-3,70	-7,28
	Μάιος	102,20	91,80	-5,02	-5,11	-6,78
	Ιούνιος	101,10	93,35	-9,16	-7,22	-7,22
	Ιούλιος	101,30	94,49	-11,76	-8,19	-7,95
	Αύγουστος	64,30	90,71	-2,87	-8,22	-7,52
	Σεπτέμβριος	95,80	91,28	-12,19	-8,40	-8,09
	Οκτώβριος	90,70	91,22	-9,93	-8,91	-8,28
	Νοέμβριος	90,70	91,17	-12,37	-10,19	-8,66
	Δεκέμβριος	91,60	91,21	-10,28	-10,40	-8,80
2012	Ιανουάριος	73,70	73,70	-11,42	-10,27	-11,42
	Φεβρουάριος	79,70	76,70	-8,81	-10,89	-10,08
	Μάρτιος	84,40	79,27	-12,17	-10,86	-10,84
	Απρίλιος	84,80	80,65	-5,88	-10,22	-9,59
	Μάιος	94,10	83,34	-7,93	-9,41	-9,22
	Ιούνιος	88,10	84,13	-12,86	-9,87	-9,87
	Ιούλιος	93,80	85,51	-7,40	-9,22	-9,50
	Αύγουστος	59,70	82,29	-7,15	-9,04	-9,29
	Σεπτέμβριος	83,90	82,47	-12,42	-9,08	-9,65
	Οκτώβριος	84,90	82,71	-6,39	-9,16	-9,33
	Νοέμβριος	83,00	82,74	-8,49	-9,28	-9,25
	Δεκέμβριος	76,50	82,22	-16,48	-9,84	-9,86
2013	Ιανουάριος	66,00	66,00	-10,45	-10,42	-10,45
	Φεβρουάριος	67,10	66,55	-15,81	-11,64	-13,23
	Μάρτιος	67,60	66,90	-19,91	-12,86	-15,60
	Απρίλιος	76,40	69,28	-9,91	-13,53	-14,10
	Μάιος	76,90	70,80	-18,28	-15,31	-15,05
	Ιούνιος	75,20	71,53	-14,64	-14,98	-14,98
	Ιούλιος	84,30	73,36	-10,13	-14,75	-14,22
	Αύγουστος	56,30	71,23	-5,70	-13,51	-13,44
	Σεπτέμβριος	73,90	71,52	-11,92	-12,17	-13,27
	Οκτώβριος	74,90	71,86	-11,78	-12,49	-13,12
	Νοέμβριος	69,50	71,65	-16,27	-12,02	-13,41
	Δεκέμβριος	70,50	71,55	-7,84	-10,88	-12,97
2014	Ιανουάριος	61,80	61,80	-6,36	-10,37	-6,36
	Φεβρουάριος	66,20	64,00	-1,34	-9,67	-3,83
Ποσοστιαία μεταβολή ανά κατηγορία			Φεβρουάριος 2013/12	Φεβρουάριος 2014/2013	Ιαν.-Φεβρ. 2013/2012	Ιαν.-Φεβρ. 2014/2013
Γενικός Δείκτης			-15,8	-1,3	-13,2	-3,9
Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού			-8,9	-5,9	-6,3	-6,3
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, ειδών ένδυσης και δερμάτων ειδών			-45,3	-15,7	-40,9	-16,2
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό εκτός από έπιπλα			-27,0	-27,1	-26,5	-27,6
Κατασκευή χαρτίου και προϊόντων από χαρτί και εκτυλώσεις			-17,9	-5,2	-13,8	-2,5
Παραγωγή προϊόντων διύλισης πετρελαίου, χημικών ουσιών και προϊόντων και φαρμακευτικών προϊόντων και σκευασμάτων			8,4	16,6	21,5	3,2
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικές ύλες			-22,4	15,1	-13,1	4,1
Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων			-20,9	38,3	-22,6	27,5
Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων			-21,5	-18,9	-21,7	-18,0
Κατασκευή ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού			-47,6	-10,6	-34,7	-21,3
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μηχανοκίνητων οχημάτων και λοιπού εξοπλισμού μεταφορών			-30,5	-28,9	-33,2	-15,8
Κατασκευή επίπλων, άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες και επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού			-28,2	-0,7	-29,7	2,2
Πηγή: ΣΥΚ.						

Πηγή: ΣΥΚ.

Πίνακας Β.19 **Δείκτες αγοράς εργασίας με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ)**

	2012				2013			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Εργατικό δυναμικό	434.236	439.954	442.483	445.744	446.099	442.006	447.500	448.147
Απασχόληση	386.069	390.213	389.046	389.094	375.392	373.700	374.840	376.496
Κατά τύπο απασχόλησης:								
Πλήρης απασχόληση	343.664	349.443	351.162	343.471	328.509	327.474	328.807	325.541
Μερική απασχόληση	42.405	40.769	37.884	45.623	46.883	46.227	46.033	50.955
Κατά κλάδο απασχόλησης:								
Γεωργία	11.420	10.905	10.953	11.997	10.503	10.273	13.321	12.520
Βιομηχανία	80.012	78.366	77.610	77.522	70.993	66.164	62.313	64.003
Υπηρεσίες	294.637	300.942	300.483	299.575	293.896	297.263	299.206	299.973
Υπάλληλοι	319.173	326.697	326.980	323.530	310.421	308.898	310.308	307.376
Άνεργοι	48.166	49.742	53.437	56.650	70.707	68.306	72.660	71.651
Ανεργία κατά διάρκεια:								
Κάτω από 12 μήνες	36.363	35.593	36.258	37.182	46.164	43.360	44.089	41.315
12 μήνες και πάνω	11.803	14.149	17.180	19.466	24.542	24.946	28.572	30.337
Εργατικό δυναμικό (% του πληθυσμού)								
Σύνολο	63,2	63,3	63,5	63,6	63,5	62,8	63,5	63,4
Άνδρες	70,2	70,5	71,0	70,8	70,4	69,7	70,6	70,3
Γυναίκες	56,9	56,9	56,8	57,2	57,3	56,6	57,2	57,2
Απασχόληση (% του πληθυσμού)								
Σύνολο	56,2	56,2	55,8	55,5	53,4	53,1	53,2	53,3
Άνδρες	61,7	62,0	62,3	61,5	59,0	58,4	58,9	58,2
Γυναίκες	51,3	51,0	50,1	50,2	48,5	48,3	48,1	48,8
Ανεργία (% του εργατικού δυναμικού)								
Σύνολο	11,1	11,3	12,1	12,7	15,9	15,5	16,2	16,0
Άνδρες	12,2	12,1	12,3	13,2	16,2	16,2	16,5	17,2
Γυναίκες	9,8	10,4	11,8	12,2	15,4	14,6	16,0	14,7

Πηγή: ΣΥΚ.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Τεχνικές Σημειώσεις

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

Ενότητα Α

(Α) Εγχώρια Νομισματικά Μεγέθη

Όλα τα νομισματικά μεγέθη αφορούν στοιχεία εξαιρουμένης της ΚΤΚ.

Από την 1η Ιουλίου 2008, έχει τεθεί σε ισχύ η νέα «περί Ορισμού της Έννοιας του «κατοίκου Κύπρου» για Στατιστικούς Σκοπούς Οδηγία του 2008». Ως αποτέλεσμα, τα Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα προχώρησαν σε ανακατάταξη μεγάλου αριθμού οργανισμών ή επιχειρήσεων πελατών τους χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο, γνωστών ως «Brass Plates», από τον τομέα των «μη κατοίκων» στον τομέα των «κατοίκων Κύπρου». Η επίδραση της εν λόγω ανακατάταξης εξαιρείται από τις νομισματικές και χρηματοπιστωτικές στατιστικές σειρές της ενότητας Α' στην παρούσα έκδοση, δηλαδή οι αναφορές σε εγχώρια στοιχεία ή κατοίκους Κύπρου είναι εξαιρουμένων των οργανισμών ή επιχειρήσεων χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο. Για σκοπούς ομαλοποίησης και συγκρισιμότητας των χρονοσειρών τα νομισματικά στοιχεία έχουν τύχει περαιτέρω επεξεργασίας από το Τμήμα Οικονομικών Ερευνών της ΚΤΚ.

Ο υπολογισμός των ετήσιων ποσοστιαίων μεταβολών γίνεται με βάση τη μεθοδολογία που ακολουθείται από την ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός μεγέθυνσης των νομισματικών μεγεθών υπολογίζεται με βάση τις μηνιαίες μεταβολές προσαρμοσμένες ως προς τις αναταξινόμησεις και αναπροσαρμογές αξίας ώστε να αντικατοπτρίζει τις αυξομειώσεις που οφείλονται σε καθαρές πράξεις.

Η προαναφερόμενη μεθοδολογία υιοθετήθηκε από την έκδοση Δεκεμβρίου 2009. Σε προηγούμενες εκδόσεις του *Οικονομικού Δελτίου* ο ρυθμός μεγέθυνσης των νομισματικών μεταβλητών υπολογιζόταν ως η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των υπολοίπων στο τέλος της περιόδου. Λεπτομέρειες της μεθοδολογίας παρέχονται στην έκδοση των Νομισματικών και Χρηματοοικονομικών Στατιστικών του Τμήματος Στατιστικής, η οποία είναι διαθέσιμη στον ιστόχωρο της ΚΤΚ.

Από τον Ιανουάριο του 2014 το τμήμα στατιστικής της ΚΤΚ προέβηκε σε αναθεώρηση των στοιχείων καταθέσεων και δανείων που δημοσιεύονται, έτσι ώστε οι μηνιαίες συναλλαγές και οι ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές να περιλαμβάνουν και την αναπροσαρμογή που προέρχεται από τις συναλλαγματικές μεταβολές. Με τη συμπερίληψη της εν λόγω αναπροσαρμογής, οι συναλλαγές και οι ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές των δανείων και καταθέσεων σε ξένο νόμισμα, δεν θα επηρεάζονται πλέον από τις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Η εν λόγω αναθεώρηση βελτιώνει σημαντικά την ακρίβεια των στοιχείων, προσδίδοντας πληροφόρηση στους χρήστες σε ό,τι αφορά την πραγματική ετήσια ποσοστιαία μεταβολή στα νομισματικά μεγέθη, σε εναρμόνιση με τη μεθοδολογία που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Πρέπει να τονιστεί ότι τα εκκρεμούντα υπόλοιπα δεν επηρεάζονται από την εν λόγω αναθεώρηση.

(Β) Ισοζύγιο πληρωμών

Το υφιστάμενο σύστημα συλλογής και

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα

καταρτισμού στατιστικών στοιχείων βασίζεται στη μεθοδολογία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου («BPM5»), η οποία έχει υιοθετηθεί και από την ΕΕ, καθώς και σε επιπρόσθετες προδιαγραφές και βαθμό ανάλυσης που απαιτεί τόσο η Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ («Eurostat») όσο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ»).

Όπως και στα νομισματικά μεγέθη, από την 1η Ιουλίου 2008 έχει τεθεί σε ισχύ η νέα «περί Ορισμού της Έννοιας του «κατοίκου Κύπρου» για Στατιστικούς Σκοπούς Οδηγία του 2008». Αποτέλεσμα της αλλαγής αυτής είναι αριθμός οργανισμών ή επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής που έχουν συσταθεί ή εγγραφεί στην Κύπρο χωρίς να διατηρούν φυσική παρουσία, να θεωρούνται πλέον «κάτοικοι Κύπρου».

Το Τμήμα Στατιστικής της ΚΤΚ δημοσιεύει επίσης στοιχεία προσαρμοσμένα για τις συναλλαγές οντοτήτων χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο (δηλαδή οι οντότητες αυτές δε θεωρούνται «κάτοικοι Κύπρου» στα εν λόγω στοιχεία). Τα στοιχεία αυτά χρησιμοποιούνται στο *Οικονομικό Δελτίο* για σκοπούς ανάλυσης του ισοζυγίου πληρωμών.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τη μεθοδολογία καταρτισμού των στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών είναι διαθέσιμες στον ιστοχώρο της ΚΤΚ.

1

Σύνοψη

2

Μακροοικονομικές
Εξελίξεις
και Προβλέψεις

3

Στατιστικό
Παράρτημα